

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

August 2025 (Anul XVI) Nr. 198 (8/2025)

BOEM@

August 2025 (Anul XVII) Nr. 8 (198) - 52 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **A.S.P.R.A.**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: Editura Boem@

8 / 2025

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor-șef adjunct: Denisa Lepădatu

Redactori: Constantin Oancă, Tănase Dănăilă, A.G. Secară, Mihaela Vaida, Dan Ion Sanda, Adrian Talabă, Grigore Grigore, Lucia Pătrașcu, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Chișinău), Ana Opran (Vaslui), Florin Logreșteanu (Craiova), Melania Cuc (Bistrița), Carmen Racoviță (București)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Revista literară BOEM@ o puteți citi și pe site-ul

www.boema.edituraboema.ro

actualizat permanent de: Editura Boema

Email: boema@edituraboema.ro,

aspra@edituraboema.ro, petrerau@yahoo.com

Telefon: **+40 726 337376**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regiment 11 Siret, Nr. 17, C20/42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **+40 726 337376**

o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

o Materialele trimise trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF) și să conțină diacritice.

o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional texte apărute în alte publicații (inclusiv pe internet).

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: **Doina Guriță** (p.6), **Alina Beatrice Cheșcu** (p.7), **Simona Șerban** (p.13), **Zamfir Urdăreanu** (p.20), **Anda Petrache** (p.21), **Cătălin Dumitrescu** (p.25), **Laura Tugarev** (Rep. Moldova) (p.33), **Ion Dulugeac** (p.34), **Alexandru Boțoroga** (p.37), **Aura Golomoz** (p.39), **Aura Istrate** (p.40), **Liviu Băițel** (p.41), **Silvia Urlîh** (p.50)

Proză: **Ion Dulugeac:** Azil politic la Toledo (p.30), **Ange-la Burtea-Moșescu:** Florile Ancuței (p.42), **Beatrice Seres:** Archea / Indigo (fragmente) (p.43), **Eliza Rosanna Tiu:** Filele vântului (p.45)

Cronică de carte: **Constantin Stancu:** Paradoxul sonetului, între umor și bunăstare sufletească (p.16), **Cezarina Adamescu:** Un inefabil care se lasă atins doar cu mâini sufletești (p.17), **Nicolae C. Ariton:** Invocații paralele, sau o călătorie poetică interogativă (p.38)

Eseu: **Dragoș Niculescu:** "Umanismul, un program infinit". De la filozofia culturii la criza supraviețuirii (p.3), **Eli-sabeta Drăghici:** Câteva observații asupra noilor forme ale comunităților literare (p.35), **Ileana Vlădușel:** Reflecții în oglinda timpului (p.48)

Teatru: **Sasha Ivanov:** Ea și celălalt - II (p.9)

Remember: **Nicolae Sava:** Dan David - Remember (p.14)

Note de călătorie: **Ștefan Andronache:** Certosa di Pavia, un tezaur artistic inconfundabil (p.26) / O călătorie de neuitat pe Lacul Maggiore (p.27)

Fandoseli literare: **Petre Rău:** Scriitorul și comisarul cuvintelor (p.23)

Traduceri: **Ignatie Grecu:** Lord Byron - Moartea lui Calmar și Orla (p.24)

Cărți: **Redacția:** Cărți sosite la redacție (p.51)

Grafică:

Coperta I: Pixabay - AI Generated

Coperta IV: Pixabay - Boheme

Interior: Grafică - Carmen Racovitza, Liviu Băițel

www.boema.edituraboema.ro

Dragoș NICULESCU

“UMANISMUL, UN PROGRAM INFINIT” DE LA FILOZOFIA CULTURII LA CRIZA SUPRAVIEȚUIRII

1. Tudor Vianu și criza modernă a culturii

O judecată asupra filozofiei culturii în punctul temporal al prezentului, al contemporaneității, nu poate fi un simplu act teoretic întreprins de un gânditor aflat într-o atmosferă calmă, pașnică, de confort intelectual, într-un ambient în care acesta, simțind nevoia de a mai produce ceva, de a-și mai încerca și a exersa mintea și scrisul, intră aristocratic în trasa dulce a unei creații convenționale. Un astfel de demers trebuie să fie unul de un dramatism extrem, căci gânditorul este el însuși subiect al propriei analize, trăitor, sau mai bine spus supraviețuitor dramatic al unui moment de criză atât de acut, încât apare ca un capăt de drum, ca etapă ultimă a unui lanț de crize ale culturii și umanității, în care natura umană este atât de înstrăinată, de însingurată, de dezorientată, de confuză și neputincioasă în raporturile ei cu sine și cu alții, încât pe drept cuvânt se așteaptă ori mîntuirea, ori definitivă damnare, ori dispariția, extincția civilizațională globală. Lucrurile sînt ajunse într-un punct insuportabil pentru ființa umană. O altă etapă a civilizației, a culturii, și deci și a filozofiei culturii, ori va fi una a salvării, printr-o reformă energetică globală și profundă la nivel spiritual și sufletească, a resurrecției ființei și civilizației umane prin forța dată de un impuls energetic transcendent, Divin, ori nu va fi deloc.

Criza culturii înseamnă criza umanității, deci filozofia culturii, ca metadisciplină, ca aplicare a unei viziuni și interpretări filozofice asupra studiului mersului și evoluției culturii, nu își poate exprima punctul de vedere decît prin gânditori care, implicați vital în propria lor partitură dramatică, se află ei înșiși în criză. De aceea, un studiu calm, neutru, strict teoretic asupra acestui subiect major este exclus. Implicația existențială este în acest caz atât de puternică, vectorul de foc al disperării arde în aceeași măsură tainic și mocnit, dar și exploziv și terminal, sinucigaș individul și întreaga lui colectivitate terestră, încît direcția lui trebuie să ajungă cît mai curînd la un liman. Și acela va fi dat să fie un liman al schimbării, al salvării, al continuării vieții și condiției umane într-o altă formă, într-o altă dimensiune. Se impune deci astăzi cu stringență diferența operațională între criza culturii moderne și criza contemporaneității, criza prezentului ultim, dacă ne putem exprima astfel (dificil a spune “prezent ultim”, prezentul fiind deja trecut, neexistînd de fapt un prezent stabil, propriu-zis), poate mai corect numită *criză a actualului*. Și pentru a ajunge la actual, trebuie să începem cu trecutul: actualiei crize majore prin care trece cultura

mondială și umanitatea trebuie pe scurt să-i precizăm componentele sistemice, puse în evidență și analizate din diferite perspective de filozofii moderni ai culturii, pentru a ajunge la evidențierea determinantelor și diformităților sale patologice din prezent.

În acest sens, Tudor Vianu rămîne un nume de referință. Desigur, alături de el au fost și alții, precum Lucian Blaga și Mihai Ralea, dar Tudor Vianu poate fi numit fără greșală și frică de radicalitatea preciziei, întemeietor al domeniului filozofiei culturii în România. El a fost chemat să inițieze la noi acest domeniu, de care gânditorii europeni deja se îngrijeau, din zona esteticii, a axiologiei, și de acolo a venit cu scriitoare inteligentă, vastă erudiție și totală dăruire, și cu această formație și credință și-a asumat și îndeplinit rolul: teoria valorilor este baza filozofiei culturii la Vianu – “cultura este creație de valori” -, iar filozofia culturii este, înainte de toate, o filozofie a operei de cultură, așa cum estetica este o filozofie a operei de artă. Nu ne propunem o reluare și analiză a ideilor care întrupează opera sa de filozofie a culturii, nu acesta este scopul studiului nostru, ci selectarea din opera sa strălucită, cu atîta nesaț audiată, citită și studiată de publicul larg, a acelor teme și idei utile analizei subiectului reprezentat de criza culturii actuale, văzută de noi sub explicația unui devastator asalt al factorului civilizațional asupra factorului cultural, executînd deci prin aceasta disocierea epistemică a celor două noțiuni cu statut atât de discutat (diferențiere, întrepătrundere, similitudine sau identificare) de filozofii istoriei și ai culturii: *cultura și civilizația*. Nu este nici vorba de o încercare de aducere a lui Vianu în prezent printr-o tentativă de adecvare forțată a ideilor și conceptelor sale la necesitatea unor utilități actuale, care aparțin totuși unui alt moment cronologic și istoric, marcat de o configurație distinctă, de un determinism propriu, cu stringențe, presiuni, tensiuni și necesități de altă natură, de alt nivel. Ci de utilizarea unei părți a fondului său teoretic privitor la morfologia și fiziologia culturii, surprinsă, de asemenea, într-un moment de criză, la analiza unui alt moment de criză, mult mai puternic, al aceleiași culturi; moment de criză decisiv, după depășirea căruia se va vorbi despre începutul unui cu totul alt stadiu al spiritualității umane, despre nașterea unui nou spirit în cultura și civilizația umană.

Modificat în spirit, în capacitatea imanentă de conștientizare de sine și a universului înconjurător, stăpîn pe o putere pe care nu o avea, văzînd totul cu un ochi mai mult, eliberat de tracțiunile opuse sfișietoare ale unor

(continuare în pag. 4)

condiții ontologice potrivnice naturii lui adevărate, pe care din eroare a ajuns să le experimenteze în mod dramatic și tragic, omul începe să scrie o altă istorie în cosmos. Potențarea stării ontologice a lucrurilor, fractura și cotitura deterministă va fi diferită de stadiul istoric al analizelor conceptuale ale lui Vianu și chiar de structura naturii sale teoretice, a tipului de viziune a sa asupra lucrurilor, prin esențiala diferență a factorului transcendent: umanitatea își va resimți conștiința și va resimți valoarea ca sprijinite și reeduate de puterea transcendentă. Simpla “valoare” a lui Vianu va deveni, poate mai mult ca oricând, valoare transcendentă, valoare sacră. Uriașa schimbare și reșezare valorică va asculta de semnul și puterea milostivă a Dumnezeirii. Sacrul va impune o nouă deschidere a credinței și, prin aceasta, o altă capacitate de privire a omului în adâncul ființei sale, în adâncimea modelată a conștiinței proprii. Valoarea deci, va fi valoarea sacră, sau o valoare sacră, diferită de valoarea lui Vianu, care, deși ocupă în viziunea lui planul transcendent, nu simte în mod categoric fiorul transcendent și nu recunoaște categoric natura sa fundamental transcendentă.

În gândirea lui Vianu, lipsit de o conștiință religioasă în sens tare, noțiunea de transcendență nu are un rol semnificativ, planul său fiind ocupat de valoare, o valoare însă prea laică, prea secularizată de estetic pentru a avea puterea reformei necesară omului acum. *Valoare, activism, voință culturală, act cultural obiectiv, act cultural subiectiv, refacerea idealului clasic, operă* (așezată pe activism, clasicism, umanism, raționalism) – iată stîlpul pe care Vianu ridică edificiul de filozofie a culturii și de estetică totodată, interferența acestor două discipline nedispărînd complet niciodată (dovadă stînd lucrarea “Tezele unei filozofii a operei”). Poate că cea mai importantă idee a sa, rămasă însă la nivel de sugestie, sau poate și de intenție, este aceea de a aborda filozofia culturii ca pe o antropologie filozofică, aceasta fiind, pentru gândirea timpului, problema cea mai urgentă. În “Idealul clasic al omului” sau în “Transformările ideii de om” (1942) Vianu pledează pentru clasicism ca “noțiune normativă a omului” și ca tip peren de cultură, care se însoțește cu umanismul. Umanismul, scrie aici Vianu, consideră pe om ca pe un “scop”, nu ca pe un mijloc, programul lui fiind “dezvoltarea tuturor posibilităților morale închise în natura omenească”; punct încă îndepărtat în timp, dar singurul care trebuie să orienteze efortul omului îndreptat spre sine însuși. “Pentru om, umanismul este un program infinit” – cu această propoziție își încheie Vianu studiul, pornit din convingerea că “problema omului, a naturii și a menirii sale, se impune astăzi cu atîta putere, încît socotim că nu va fi judecată inutilă încercarea de a lămuri în trecutul reflecției omului asupra lui însuși cîteva din marile ei linii istorice și unele din acelea pe care tocmai nevoile epocii actuale ne cer a le desfășura mai departe”.

După Vianu, refacerea idealului clasic era așadar necesară pentru ieșirea din “criza morală pe care o străbatem” și pentru a constitui totodată o soluție pentru criza generală a culturii: “cine dorește menținerea bunurilor mai de seamă ale acestei culturi trebuie să-și pună întrebarea dacă restaurarea idealului clasic al omului nu este unul din mijloacele înlăturării unor amenințări care se îndreaptă spre noi din atîtea direcții”.

1.1. Necesitatea depășirii normativității clasiciste

În actuala criză, susținem noi, doar întoarcerea la norma clasicismului nu mai poate fi suficientă și, în nici un caz, nu poate constitui singura soluție de depășire a impasului profund postmodern. Cu siguranță însă că norma clasică, în virtutea substanței sale definitorii, trebuie și astăzi, poate mai mult ca oricînd, să-și apostoleze funcția prescriptivă, dar într-o manieră nouă, activistă, non-statică, non-contemplativă, neînțepenită în extaz, ci concretă, dinamică și militantă din interior către exterior. Pentru ca aceasta însă să fie posibilă, trebuie ca mai întîi conștiința să sufere o convertire de substanță, pentru ca apoi, din acest punct central de control al tuturor funcțiilor, existența individului – și aici vorbim despre un *homo sapiens* ajuns la conștiința adîncă și dublă de *homo religiosus*, care înseamnă atît conștiința profundă de sine, cât și de Divin – să fie capabilă să-și aplice toate corectivele pe care le crede de cuviință și de care este capabilă. Dealtfel, și Vianu vede clasicitatea în mod dualist, pentru că, fidel concepției sale activiste, clasicul *homo sapiens* devine *homo faber*, sprijinitor astfel al idealului faustic și romantic, pentru ilustrarea căruia sînt invocați Goethe, Byron și Shelley. Ciudata combinație dintre idealul clasic, al stabilității, și nu al elanului creator, și ofensiva “activismului” nu duce la o rezultantă abstractă și nefuncțională, pentru că Vianu înțelege această rezultantă ca pe un dualism perfect viabil și necontradictoriu: acela al activismului plasat sub pecetea valorilor clasice de bine, frumos, armonios, consonant, echilibrat și nu sub a acelora legate de fixitatea sa, de non-dinamică, de ponderabilitatea lui statuară. Se pot opera astfel de extracții calitative din concepte fără a compromite categoria funcțională și definitorie a conceptului.

Conceptele sînt atît de puternice din punct de vedere al categoriei filozofice pe care o reprezintă, încît imprimă permanentă categorială identitară fiecărei calități pe care o cuprinde și care poate fi desprinsă din corpul lui și aplicată licit, sub titulatura și blazonul conceptului, unui anumit substrat. Cu condiția însă majoră ca această operație de aplicare să ducă la un construct valid, la un instrument teoretic necontradictoriu, real și nu absurd, novator și eficient.

Din această specie face parte și activismul clasicist al lui Vianu: subtil și precaut, el previne cu abilitate și eleganță eventuala acuză adusă concepției activiste de susținere în cultură, în creație, a cantitativului, de extindere și creștere continuă a spațiului creațional (“mediu axiologic”, “spațiu social” sau “tehnosferă”, adică o “regiune nouă, o sferă de proveniență pur umană”), a densității lui, adică a numărului de opere care îl umplu, împotriva naturii “sălbatică și amenințătoare” (filozofia culturii presupune o idee despre natură și una despre om). Prin bemolul clasicist pe care îl așează permanent, el operează oricînd reducția calitativă a cantitativului, promovînd o cantitate pozitiv valorică, de real impact civilizațional.

1.2. Sistemul axiologic și nonvaloarea

Obiectivitatea valorilor și relativa lor autonomie față de conștiință și față de lucruri, stabilitatea valorilor filozofului le vede coincidente cu apariția și dezvoltarea omului

(continuare în pag. 5)

Înșuși și a culturii. Toate aceste determinante axiologice fac din valoare, elementul constructiv fundamental și total al noțiunii de “mediu axiologic”, care este aceeași cu cea de “spațiu social”, constituit din totalitatea operelor de cultură sau de civilizație. Iar la rîndul lor, “mediul axiologic” și “spațiul social” (“mediul axiologic” fiind univers cauzal și necesar definitoriu cantitativ și calitativ al “spațiului social”, de aici și coincidența lor identitară) alcătuiesc împreună civilizația omenească: “Toate aceste opere la un loc alcătuiesc civilizația omenească, adică produsul întregii activități a omului în vederea satisfacerii dorințelor sale”.

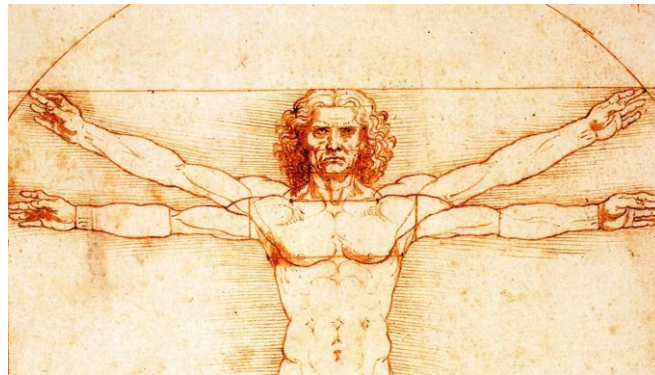
Un alt concept, o altă teză fundamentală a viziunii axiologice, global și structural culturală a lui Vianu, și poate chiar principala sa teză, este cea legată de viziunea sa structurală asupra valorii și, de aici mai departe, concepția sa legată de dificila problemă a ierarhiei valorilor și de sistemul pe care acestea îl alcătuiesc. Alăturîndu-și eforturile filozofilor care au încercat deplasarea cognitivă și în același timp critică, analitică înspre soluționarea acestei probleme ce nu se lasă rezolvată, cu deosebită acuitate, subtilitate și forță de pătrundere, axiologul român face din jocul instabil al celor două structuri componente ale valorii – *raționalul și iraționalul* – un balans al unui centru de greutate ce nu se lasă fixat în nici unul din nodurile funcționale ale complexului reprezentat de rațiune, afect și veșnic inefabilul irațional. Și chiar și în splendida lui viziune funcțional-dinamică și structurală a organismului valorii – căci pentru Vianu valoarea este un organism viu, existent fiziologic, și nu o simplă structură ori sistem –, atît de limpede expusă, într-o plasticitate de-a dreptul senzualistă, gînditorul lasă să îi scape cîteva sincope ciudate, bizare fracturi ale firului rațional constructiv, pe care noi le-am sesizat într-un alt studiu.

Noțiunea care suportă interpretări în cazul temei actualului studiu nu este însă aceea de valoare în mod direct, ci indirect, prin aducerea la actualitatea convulsivă a noțiunii de *sistem valoric*. Și iată în ce mod: Vianu vede sistemul alcătuit din totalitatea valorilor (economică, vitală, juridică, politică, teoretică, estetică, morală, religioasă) ca pe un sistem *închis* în ceea ce privește structura lui, conservarea de-a lungul istoriei omului și a culturii a celor opt valori și presupunerea conservării aceluiași număr și în viitor, dar *deschis* în ceea ce privește capacitatea de transformare și perfecționare în timp a valorilor, ca structuri ale sale componente. Prin această teorie a sistemului valoric impermeabil la nivelul diversității interne, dar permeabil la nivelul influențelor externe cu impact reformator, optimizator calitativ al aceleiași diversități cu valențe unitare, Tudor Vianu a exprimat și propus ideea dominantă în filozofia sa a valorii, aceea a stabilității cadrului axiologic general alcătuit de clasele de valori, ca efect al stabilității conștiinței umane și ca protecție a fundamentelor culturii, valorile reprezentînd matricea, factorul potențator și configurant al oricărui act de creație sau a tuturor actelor de creație, în infinitudinea, varietatea și bogăția lor.

Deși Vianu aduce astfel în teoria valorii și culturii o idee teoretică de o incontestabilă valoare, ne întrebăm totuși, cu gravitate și luciditate, dacă lucrurile mai stau așa și astăzi, în condițiile crizei culturale și umanitare majore, miză cu atît mai periculoasă cu cît nu este cauzată de cutremure puternice, dar exterioare, pasagere ale istoriei (cum ar fi puseurile calamitare armate), ci, dimpotrivă, în

condițiile unui climat exterior pașnic, de disfuncții patologice interne profunde la nivelul mentalului, al spiritului și sufletului individual, dar și colectiv global, societal și civilizațional, planetar – în esență, la nivelul naturii întregi a ființei umane. Și dacă lucrurile, astăzi, nu mai pot sta așa, putem afirma validitatea transistorică a tezei, putem afirma că ea a fost valabilă la timpul propriu al nașterii ei? Oare acutizarea momentelor de criză nu aruncă deodată o lumină mai limpede asupra paradigmei intrată deja în faza reformatoare a revoluției? Noi credem că da.

Criza culturii, a coordonatelor și constantelor valorice, angoasa existențială, jubilația unei sărbători a decăderii în toate, aniversarea zilnică a turpitudinii, a puterii de demolare a celui care nu minte și poate performa, ne face să credem că sistemul valoric descris de Vianu s-a transformat în mod nefast, sau a avut dintotdeauna o astfel de constituție, în sensul că permeabilitatea lui în ceea ce privește destinul și evoluția spre mai bine a valorilor componente a permis cu timpul intruziunea unor fluxuri energetice maladive, care au otrăvit calitatea valorii, contaminînd întregul conținut valoric al sistemului. A luat astfel ființă în corpul sistemului un nou tip de valoare, negativă, scelerată – *nonvaloarea*, care, lipsită de orice fel de valență (ne referim aici la atît de clamata contrapolaritate, comparativ și conflictual-dialectică), întinsă ca un cancer, a pervertit, dereglat și degenerat întregul sistem, aducându-l în starea în care se găsește astăzi. Dacă această nonvaloare, care în cele din urmă este tot o valoare (în sensul de calitate negativă), a putut pătrunde din exterior în sistem, atunci înseamnă că sistemul nu are un înveliș ermetic, iar suma valorilor componente nu mai e constantă. Iar dacă nonvaloarea a luat ființă în interiorul sistemului, printr-o mutație filogenetică a evoluției unității individuale valorice, printr-o chimie internă deviantă și distructivă a compușilor săi vitali, sub acțiunea unor factori externi morbizi, corozivi, atunci alveola valorică nu este deschisă numai perfecționării și optimizării, ci, la fel de bine, pervertirii, transformării sale malefice în factor al răului, cu uriașă putere de influență și expansiune, iar învelișul sistemului, alterat, corodat și în cele din urmă distrus din interiorul său, este cel care permite, ori dinafară ori dinăuntru, acțiunea puternică, într-un sens sau în celălalt, al fluxurilor energetice negative. Deci nici în acest de-al doilea caz nu se mai poate vorbi despre integritatea și caracterul său ferm, stabil și distinct funcțional, ci, mai degrabă, despre regretabila, nefasta sa permisivitate (permeabilitate).

În concluzie, susținem că sistemul valoric, cu timpul,

(continuare în pag. 6)

pe măsura adâncirii continue a crizei culturale, pe măsura atacului tot mai puternic al factorului civilizațional asupra factorului cultural pur, nu a mai putut rămâne un sistem "închis", în accepțiunea și semnificarea teoretică pe care Vianu o acordă acestui termen, ci, din contră, tot mai "deschis" în învelișul lui structural, permițând fie intruziunea contagioasă, devastatoare în conținutul său valoric, printre cele opt valori fundamentale, a unei anti-valori, care este nonvaloarea, fie sinteza nefastă a non-valorii în interiorul sistemului, cu aceleași efecte perturbatoare, de schimbare de polaritate axiologică și corozive la nivelul învelișului sistemic, printr-o mutație în "structura AND-ică" a valorii sau printr-o dereglare a interferenței valorilor.

(va urma)

Doina GURIȚĂ

ÎNGERUL NOPTII

Un înger a venit astă noapte pe la mine.
În așternut sudori și-nchipuiri de sânge.
S-a așezat și m-a întreat dacă mi-e bine
Apoi pe aripi argintii a început a plânge...

De ce tu, îngere, vei suferi cu mine?
L-au întreat niște suspine
Picături din ochii mei cădeau zdrobite
Un albatros păreau când roua îi așeza tăciune
Iar vârfurile aripilor deveneau cernite.

Deschise ochii prin care se vedea tot cerul străveziu
Polară era steaua ce-i străjuia sub pleoape
Iar dincolo de taină era un verde măsliniu
Și mi-a șoptit fără cuvinte: hai, vino mai aproape!

M-am apropiat. A dispărut în foșnet și zbor
Lăsând în urmă amintiri de dincolo de vreme
Dar mi-a lăsat pe masă pentru dureri odor
O carte-n care lacrimile deveneau... poeme.

MĂ DOARE ALBASTRUL

Mă doare-albastrul de sub albul verii
Tomnatic galbenul ușor mă ruginește,
Argint pogoară bruma, bătrânește,
Zăpada toarnă fulgeru-nvierii.

M-ascund de mine după aurul iubirii,
La tinerețe visul verde mi se poartă.
Încremenit și vânăt ca de moartă
Se face doru-n clipa despărțirii.

Tot se urcă visul peste porți înalte
Răstălmăcind povestea visului tehuie

La nesfârșit de nopți de galaxii se suie
Bătând la ultima și de cleștar cetate.

E vară de lumină veșnic jucăușă
Cu fluturi cu ochi mulți și aripi dese
O Maică scutece de lacrimi țese
Pentru copilul ce-a bătut la ușă.

Când m-am trezit, un roșu mă cuprinse
Zvâcnind în piept cu dangăt de-amintire
Din clopotul de cer căzu o răsplătire:
Măicuța mea cu scutec mă-nvelise.

DOINĂ DE UMBRĂ ȘI VIS

Sub pleoapa pământului rece
arde o flacăra care nu cere nimic.
Nu are nume,
nu caută ieșire
doar arde,
ca o amintire uitată de trup.
Cerul s-a întors înăuntru,
s-a făcut rană în gând,
roșie și moale,
ca o lacrimă care nu cade.
Din somnul adânc al pietrei
se desprinde o doină
nu e cântec, nu e cuvânt,
e suspinul lumii
înainte să știe ce-i binele,
ce-i răul.

Curge
prin măduva ființei,
prin neștiut,
prin dorul care nu se mai teme
că nu va fi înțeleș.
Și totuși,
ceva rămâne
un freamăt
care nu cere răspuns,
doar să-l ascuți
cu inima plecată,
ca pe o lumină
care își caută întunericul.

LUMINA DE DAMASC

Străbat cărări presărate cu spini
Mă întorc din țara cu lapte și miere
Revin, cu lacrimi, printre străini
Să-mi curăț abisul de fiere.

Sângele, șiroaie, pe cărările tălpii
Pământul îl soarbe cu sete bolnavă
Spinii aruncați în drum par niște săbii
Și de sunt pe uscat... sunt epavă

Deodată lumina de Damasc lucește nisipul
Zefirul îmi pune aloe, smirnă și vin peste răni.
Țepușa e scoasă și-mi desferecă timpul
Și încep a vedea ale cerului vămi.

Genunchii pătrund adânc în lespedeaa arsă
Făcând cu osul rotund noi morminte.
Și strig către cer: „vreau la masă;
La cină de taină cu Tine, Părinte”.

(continuare în pag. 7)

AM ADUNAT DIN VREME TIMP

Am adunat din vreme timp
Să pot iubi în veșnicie,
Al neuitării anotimp
Toamna este-mbrăcată-n ie.

Timpul, flegmatic taumaturg
Trecu ușor ca un zefir prin azi, prin mâine
Amintindu-mi tainic de-un amurg:
Plin de lumină, vin și sfântă pâine.

Îți mulțumesc, o, Doamne-i bine,
Că plângi cu mine-n valea suspinării,
Că m-ai lăsat cu suflet de copil în lume
Și c-ai dat sentimentul neuitării.

Am adunat din vreme timp
Să pot iubi în veșnicie...

DE DRAGUL TĂU, IUBITE!

De dragul tău, iubite,
Am primit viața întinsă de clipă...
Fără să tremur, fără să plâng
Doar cu cutremur, fără ispită.
Inimi lipite
Dor cuprinzând
Pornit-am pe drumuri cu spini.
Trandafirii voioși și mulți crini
Petale vărsau
Izvoare curgând
Vii ne păstrau
În gândul lui Dumnezeu.
Tu, Eu
Aceeși silabă
Același parfum de nuntă.
Nu se termină visul
Nu se sfârșește nici gândul,
Ci amintiri se adună
În visul dintâi,
De copii, de părinți
De oameni ce-am fost
Și de iubiti ce vom fi.

ÎN VIS

M-am răsucit în vis
și-am sărutat mâna țăranului
brăzdată.
Apoi am îngenunghiat
să îmbrățișez pământul,
mirosind a Mioriță...
roiuri de fluturi
în sute de culori mi-au
descifrat iluzia
legănându-o
cu mirosul florilor de liliac
ce reverie!...
să credem în vise, vrei?

Alina Beatrice CHEȘCĂ**POEMUL ZEULUI ALBASTRU**

Doamne, s-a întors viața la mine
a venit tiptil, într-o vară cu aromă de istorie
cu cer grav și frumos ca o noapte adâncă
timpul devenise auriu și fierbinte
și m-am înveșmântat în el ca-ntr-o mantie fermecată
trecuseră ani de când zeul albastru
nu mai coborâse pe pământ
iar eu îmi lăsasem inima într-un cufăr uitat de lume
și Doamne, câte rugi înălțasem către tine
să mă mai binecuvânteze o dată mângâierile zeului
să-mi mai las trupul răsfățat de nectarul ceresc
în nopți cu aromă de nemurire

și mi-ai răspuns, Doamne,
trimițându-mi vise de aur
IAR ARIPA ÎNGERULUI S-A DESCHIS DEASUPRA
MEA CA LA O BINECUVÂNTATĂ RUGĂ

am pornit la drum, Doamne,
în căutarea inimii mele pierdute
știam că voi străbate păduri și deșerturi
până să-mi regăsesc miracolul
sub chip de sărut nemuritor
zeul mă aștepta zâmbind în lumina binecuvântată
și din palmele lui a țâșnit inima mea
zvâcnind în fericirea fără de pereche
mână în mână am colindat străzi atemporale
ne-am îmbrățișat sub ploaia de aur
trimisă din cerul Tău, Doamne
iar noaptea zeul mi-a învăluit trupul
în ambrozie și nemurire

SUNT ÎN MÂNA TA, DOAMNE,
CU TOATĂ FERICIREA MEA PĂGÂNĂ ȘI SFÂNTĂ
m-am îmbolnăvit de vicul vieții
IAR ÎN VÂRFUL PENIȚEI MELE
STĂ IUBIREA FĂRĂ SEAMĂN
ȘI ALBASTRUL CERULUI TĂU
îngăduie-mi, Doamne, să-mi păstrez inima
în palmele zeului
să mă hrănesc din propria mea patimă
până când voi trece pe poarta ce duce la Tine
sunt sus, foarte sus, Doamne, nu-mi topi aripile
lasă-le să mă poarte mereu spre ceea ce sunt eu
lasă-mă să-mi respir libertatea

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

precum o pasăre cântătoare în dimineți fermecate
**SÂNGELE ZEULUI CURGE ACUM PRIN PENIȚA
 MEA**

prin trupul meu zvâcnind de tinerețe
 prin visele mele hoinărind peste cetăți și păduri
 din el îmi iau stropul de Rai
 cu care mă voi înfățișa înaintea Ta, Doamne,
 în ziua din urmă
**DA, DOAMNE, CU SÂNGE ȘI PULBERE DE RAI
 ÎȚI SCRUI EPISTOLA ACEASTA**
 ce nu aș vrea să se termine niciodată
 lasă-mi pe veci visarea, Doamne!

RUGĂ

Atâta fericire încât mă doare, DUMNEZEUL meu
 Tu – care-mi dăruiești miracol după miracol
 de ce nu inventezi un strigăt suprem
 pe care să-l fac auzit până dincolo de ceruri
 până în sufletul tuturor vieților
 în Împărăția Ta și-n veșnicie?

astfel Ți-aș mulțumi, DOAMNE
 pentru că în fața mea Tu așterni minuni
 precum petalele în noaptea nunții
 pentru că sufletul mi-e atât de binecuvântat
 încât nici măcar poezia nu-mi mai e de-ajuns

cheamă, DOAMNE, ursitoarele și roagă-le
 să-mi dea brațe ca ale lui Păsări-Lăți-Lungilă
 să-mbrățișez lumea asta de o mie de ori
 iar Tu dă-mi harul rugăciunii
 să mă pot ruga cu suflet și sânge:
 “binecuvântează, DOAMNE, inima planetei
 binecuvântează gândurile semenilor mei
 pământul, apele, zborul păsărilor
 și toată frumusețea pe care Tu ne-ai lăsat-o.”

privește-mă din înaltul Tău, DOAMNE
 în cafeneaua asta colorată
 de peste mări și țări
 cum mă cufund în fericirea și libertatea mea
 ca și când aș fi o peniță înmuiată în nectar
 și cu mine s-ar scrie istoria lumii.

**MI-AM ÎNTÂLNIT ÎNCĂ UN VIS
 MI S-A ÎNTORS COPILĂRIA, DOAMNE**

POEMUL VISULUI DE DEPARTE

Noaptea și-a lăsat cortina
 peste grădini și minarete
 simt explozia vieții, a poveștilor
 nu întâmplător mă plimb prin visele mele
 ca pe o planetă uriașă

privești în ochii mei
 cu tot pământul și toate apele
 sufletul meu crește și crește
 până se preface în arbore
 pe poarta veche, monumentală
 m-ai primit în lumea ta
 te-am descoperit ca pe un imperiu
 ascuns dincolo de pustiuri
 iubirea tronează pe jilțuri de cuvinte
 cu nostalgie-mi întâlnesc dumnezeirea

pierdută între respirați
 cu sânge de cotropitor
 ai invadat teritorii necucerite
 Ezanul ne iartă păcatul
 de a ne iubi dincolo de spațiu, de istorie
 câte legende rătăcesc prin noi
 e cea mai frumoasă noapte din toate nopțile
 rochia roșie ca sângele te arde
 noi doi avem o inimă-n plus
 copilărindu-ne cu povești
**CĂLCĂM PE MUGURII MAGIEI
 PE CLAPELE ÎNMIRESMATE ALE TIMPULUI**
 în noaptea asta cu aromă de nemurire
 visări nebune aleargă prin noi
 cu tine aș putea trece de la moarte la speranță.

voi rămâne pe veci Șeherezada
 rătăcind prin Amoruri

SCRISOARE CĂTRE DUMNEZEU

Așază, DOAMNE, pe umerii mei
 tristețea întregii lumi
 eu sunt puternică, DOAMNE
 știu să transform râurile de sânge în curcubeie
 pe care să ieșim la promenadă cu toții
 de Crăciun, de Ramadan, Hanuka sau Diwali

DOAMNE, ia din zilele mele și fă-le
 sânge curat pentru muribunzi
 sevă pentru păduri și apă vie
 pentru toate viețuitoarele pământului

ia din poezia mea
 și dă-o celor ce doresc războaie
 convinge-i că singurul război trebuie să fie
 cel pentru supremația bucuriei
 ia din aerul meu, DOAMNE
 și îmbracă Planeta în miros de flori
 ia-mi văzul și fă din el
 covoare pentru rugăciuni
 ia-mi hrana și somnul
 și fă din ele ogoare și păduri nesfârșite

îți dau și amintirile, DOAMNE
 să faci din ele iubiri mai mari decât viața
 ia-mi cărțile, dar fă-i pe copiii lumii
 să trăiască într-o eternă poveste
 ia-mi prietenii și fă-i îngeri la dreapta Ta
 ia din anii mei și dă-le lor veșnicia, DOAMNE.
 ia-mi sufletul și împarte-l la opt miliarde
 dar lasă-i pe toți să cânte, sa viseze și să râdă
**IA-MI TOT CE AM, TOT CE ȘTIU, TOT CE IUBESC
 ȘI DĂ-LE OAMENILOR**

**TOT CE POT AVEA
 TOT CE POT ȘTI
 ȘI TOT CE POT IUBI**

Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Scena 4 actul 1

(apartamentul din centru)

Personaje: Andrei (A) - soț, Maria (M) - soție

Maria își ia liber câteva zile pentru a sta mai mult cu soțul ei. se află împreună în living după ce petrecuseră două zile la munte. Mariei îi vibrează pentru a treia oară telefonul. Femeia ignoră apelul.

A: Nu răspunzi? Vibrează de se cutremura poșeta. Ce urât face! La naiba, în ultima vreme îl ții numai pe vibrații, de parcă te pregătești să mă înșeli. Ha-ha! (Râs fals și neconvingător)

M: Nu vreau să răspund. (enervată)

A: De ceee? Fiindcă ești liberă, te simți bine cu mine și nu vrei să fii deranjată sau fiindcă... te sună... știi tu cine.

M: Indiferent cine ar fi, nu vreau să mă deranjeze în aceste câteva zile libere.

A: Dar totuși cine te sună?

M: Da, mă sună. Da.

A: Așa disperat? Parcă era o persoană detașată, care nu se implica emoțional. Ai preconizat că după două-trei... se va termina. Iar eu chiar am sperat, după ce mi-ai povestit de a patra oară... Am năzuit în van că se va răci totul.

M: S-a mai întâmplat o dată, dar nu ți-am spus.

A: De ceee?

M: S-a întâmplat joi, chiar cu o zi înainte de weekend. N-am avut timp. Cu bagaje și cu toate pregătirile...

A: Cred că s-ar fi găsit un moment.

M: Nu știi! Nu știi cum ar fi trebuit să-ți spun! Poate am avut nevoie de timp să-mi caut mai bine cuvintele... Nu a fost rece deloc de astă dată. Asta ca să folosesc vorbele tale. Dimpotrivă, chiar m-a speriat.

El înlemnit pe scaunul de fier. Ultima bucătică de prăjitură rămâne neatinsă în lingurița căzută din farfuriuță. simte pentru prima dată pericolul cel adevărat, care nu putea fi ocolit, nici sărit. Ascultă înmărmurit în continuare. Înmărmurit și sugrumat, nu din cauza celor auzite până atunci, ci pentru cele ce era convins că avea să le afle în continuare.

M: A fost foarte pasional. Cu totul diferit față de cum se poartă el sau cum se purta cu celelalte femei alături de care a avut aventuri. Au fost multe femei. E un afemeiat fără pereche, ți-am spus. Credeam că mă voi bucura puțin de chipul său frumos, că voi fi doar una dintre celelalte și gata. Dar nu pare să fie așa. Îmi lasă impresia că sunt oarecum importantă pentru el. Cel puțin acum, ultima oară, parcă era topit după mine. Asta face să mă întreb, dacă nu sunt vreo deosebită și n-am știut eu asta. Ha-ha! (Râs fals, grotesc). Iartă-mă! Sau că am vreo superputere. Teo nu s-a iubit de atâtea ori cu o femeie care să nu fie soția sa. Îl

cunosc bine. În atâția ani de când suntem colegi... De fapt... Credeam că-l cunosc... Efectiv acum e disperat să mă pupe, să-mi sărute picioarele, să mă ling...

A: Tac! Tac! Gata! Nu-mi mai spune nimic! Nu vreau să mai știu!

M: Ți relatam ce-am pățit.

Maria dezinvoltă, relaxată.

A: Femeie! Vorbești de parc-ai fi mândră. Ca și cum ai fi jucat teatru în toate scenele dinainte, iar acum savurezi victoria pregătită cu greu, etapă de etapă, ezitând să te bucuri după fiecare reușită, păstrându-se pentru marele final.

M: Nnu mă laud cu asta!

A: Ba da. De data asta nu vorbești cu mine ca să-mi ceri sfatul. Acum pare că te lauzi, că ești mândră fiindcă l-ai îngenunchiat pe celălalt.

M: Greșești!

A: Nu mai vreau să știu, te rog! Am senzația că mă privești de sus.

M (senină): Credeam că și ție ți face bine să știi.

A: Pari rece și insensibilă cu mine. De parcă nu mai ești soția mea, ci o tipă oarecare dintr-un bar căreia i-am cerut numărul de telefon, iar ea încă mă cântărește din priviri, să vadă dacă aș fi demn de dansa... Și... și cum adică? Cum adică mi-ar face bine să știu? Să știu asemenea amănunte. (amenințător)

M: Adică am crezut că savurezi și tu într-un fel oarecum erotic această nouă situație creată.

Bărbatul cade psihic, emoționat, pierdut, cu capul atârându-i nefiresc într-o ureche peste spătarul scaunului, cu privirea neclară. Nu mai încearcă să-și ascundă ticul nervos. Mișcă din cap înainte și înapoi, de parc-ar fi dorit să lovească cu fruntea o minge de fotbal imaginară. Se întoarce cu spatele la ea în timp ce capul încă i se clatină înainte și înapoi.

M: Că ți-ar aduce oarecare satisfacție erotică faptul că eu mă... mai întâlnesc cu altul. Nu te uita așa ciudat la mine! Dovada e faptul că te găsesc mereu foarte aprins de fiecare dată când... mă rog... înțelegi tu! Și faci dragoste cu mine foarte pasional după ce îți povestesc...

Bărbatul merge amenințător spre ea cu mâinile ridicate. Femeia își încordează gâtul, suge obrajii și țuguie buzele larg deschise. Bărbatul se oprește în fața ei, lasă mâinile jos revenind la o atitudine spășită.

A: Sunt un nenorocit! Sunt un nenorocit dacă te-am lăsat să crezi asta! Îmi pare rău, baby! Pentru că nu este, nu poate fi adevărat. Pot accepta unii stimuli suplimentari apăruti dintr-o zonă nedescoperită a creierului, dar consider că orice senzație erotică, augmentată de aventura soției mele, este oricum acoperită și depășită cu mult de durerea din sufletul meu chinuit. Am slăbit aproape zece kilograme, baby! Poți vedea asta!

Femeia îl trage înspre ea, strângându-l cu putere la piept.

A: Mi-aș dori să mă pot întoarce în timp! Să pot schimba destinul tău, implicit și al meu. Să schimb totul. Resping categoric ce ai afirmat despre mine. Dar nu te acuz. E posibil ca eu, încercând să rămân îndrăgostit de tine și să păstrez pasiunea dintre noi... În ciuda apariției celuilalt... E posibil, da... Să încerc a sădi, apoi a culege eroticism din situația nou creată. Am încercat cu bună știință asta, am încercat să-mi impun un anume tip de

(continuare în pag. 10)

trăire erotică, în speranța că nu te voi pierde, dar n-am reușit să culeg decât grăunțe inconsistente. E posibil ca asta să te fi păcălit pe tine. Tu să fi confundat intenția cu reușita acestei desfășurări.

M: Iartă-mă! Te-am judecat greșit. Iartă-mă! Dar nu mă lăsa fără prietenul meu cel mai bun! Îmi ceri să nu-ți mai povestesc nimic niciodată. Ce propui tu nu se poate. Adică se poate, dar nu vreau! Mă voi simți ca o târfă, dacă nu voi mai putea să vorbesc cu tine despre asta! Voi fi doar o adulteră oarecare.

A: Mă judeci greșit în continuare. E poate și vina mea. E iar vina mea. Că am lăsat mereu să fie vorba doar despre tine. Ți-ai permis ceea ce eu ți-am dat voie, adică totul.

M: Îți mulțumesc pentru asta.

A: Am ajuns cu tine la discuții despre patologie. Și nu e asta treaba la care să ne pricepem noi. Poate ar trebui să discutăm cu altcineva, cu un psiholog, cu un terapeut.

M: Eu doar cu tine voi vorbi. Cu nimeni altcineva, niciodată! Și îți voi spune totul, mereu. Îți voi povesti și data viitoare când se va întâmpla. Iar tu îmi vei spune în continuare ce să fac.

A: Nu mai spune nimic, te rog! Nici nu trebuia să-mi fi destăinuit vreodată! Sunt slăbit, fizic și psihic, nu cred că mai pot face față. Uite îmi tremură mâinile din ce în ce mai des și picioarele și mi-a revenit ticul acela nervos din copilărie cu mișcatul din cap. Sunt cu moralul la pământ. Nu pot să mai mănânc deloc, cred că mi s-a făcut stomacul cât o nucă. Nu vreau să mai știu nimic! Nu-mi mai povesti nimic niciodată!

M: Și eu? Eu ce fac? Eu cu cine vorbesc? Și eu sunt tulburată. Nu pot ține în mine ceea ce simt, ce se întâmplă. Eu cu cine vorbesc?

A: Nu cu mine! Îmi pare rău! Îmi vine greu să te las de izbeliște, mă simt vinovat chiar. Dar nu am ce face, iubita mea! Sunt într-o situație mult mai grea decât tine. Sunt praf. Nu mai suport. Trebuie să încerc a mă vindeca eu. Abia apoi pot încerca să te salvez și pe tine. E ca situația aceea cu măștile din avion, când întâi trebuie să și-o pună părintele și pe urmă s-o așeze la gura copilului. Te iubesc mai mult decât mă iubesc pe mine, dar trebuie să mă salvez eu întâi, ca să fii tu în siguranță.

M: Deci, am hotărât împreună că tocmai s-a încheiat ultima discuție deschisă despre aventură.

A: Da. Nu vreau să mai aflu nimic. Am nevoie de oarecare liniște, de-un anumit timp ca să mă înzdrăvesc. Dar nu e unicul motiv. Mai există unul, poate chiar două. Al doilea motiv ar fi, și e ușor de intuit că într-un timp oarecare, celălalt ți-ar putea da papucii. Noi vorbind, destăinuindu-ne totul... Eu... cunoscând exact momentul, te-aș disprețui imediat, chiar din clipa când te-aș vedea aruncată ca pe o cârpă folosită. Va păli dragostea mea pentru tine. E mai bine să nu știu. Să bănuiesc, poate, dar să nu știu cu siguranță. Iar la urmă de tot, ca ultim motiv, ar fi și acela că mă suspectezi că adun plăcere din aventura extra-conjugală a soției mele.

M: Pactul acesta nu-mi cade bine. Voi rămânea singură cu propria mea conștiință, ceea ce nu-mi face plăcere deloc.

A: Pentru mine însă este infinit mai greu. Dar o socotesc un sacrificiu personal, pe altarul dragostei ce-o port femeii minunate, unice din viața mea. consider că merita. Hotărârea acestea face trădarea ta și mai adâncă, dar te protejează pe tine și viitorul, un oarecare viitor al nostru împreună.

M: Te iubesc și promit că voi respecta hotărârea ta chiar dacă nu-mi cade bine deloc.

A: Povestindu-mi despre cele întâmplare, am primit brutalitatea loviturii inițiale, inclusiv șocurile ulterioare, dar le-am supraviețuit. Fiind împreună, iubindu-ne, îmbrățișându-ne, vorbind, aflu mai ușor cât de îndrăgostiți ne-am păstrat, dacă nu a apărut cumva disprețul sau nepăsarea. Vorbind, am păstrat ușor legătura unul cu celălalt.

M: Da, ai dreptate, doar din gesturi va fi mult mai greu. Gesturile pot fi înșelătoare. Lipsa cuvintelor va lăsa o prăpastie imensă, un adevărat hău între noi... Mai mult decât atât, ar putea începe o etapă dureroasă în care vei încerca, fără să vrei poate, a intui dacă s-a întâmplat ori nu ceva cu mine în ziua respectivă. Mă vei privi cu atenție, suspectându-mă și analizând minuțios fiecare gest, până vei ajungea la o mereu incertă concluzie.

A: Știu că voi încerca să descopăr din gesturile tale dacă te-ai întâlnit cu amantul în ziua respectivă. Nu voi afla cu siguranță și mă voi frământa, dar tot va fi mai bine pentru sufletul meu decât să-mi mărturisești de cum intri pe ușă că ai făcut anume lucru. De azi înainte nu vreau să mai știu când sunt înșelat.

M: Îți voi respecta decizia.

A: Un singur lucru te mai întreb, apoi vom încheia definitiv acest subiect. E o întrebare intimă.

Maria râde

M: Mai intimă de atât, decât tot ce ți-am mărturisit până acum?

A: Da... El cum termină?

Apoi îngheață, dorindu-și să nu fi întrebat niciodată. Fața lui spune clar că nu dorește să știe. chipul său e îngrozit.

M: Cu nepăsare. Nu s-a retras niciodată. Și nici nu m-a întrebat niciodată nimic.

A: Cum ai putut accepta așa ceva? Știu că ție îți displăcea asta. Aflu acum, mai nou, că nu-ți pasă.

Ea începe să se bâlbâie.

M: Nnn-nu știu... cred că mi-a fost rușine. Nu știu cum se comportă celelalte femei. N-am vrut ca el să mă considere o încuiată... La început... Apoi mi-a fost frică să nu-l îndepărtez. Cum m-ai fi privit după aceea? Ca pe o cârpă ieftină, folosită, o singură dată.

A: Da, ar trebui să mă simt onorat că nu ți-a tras-o doar o singură dată. Să mă bucur că s-a întâmplat de mai multe ori! Femeie, tu te auzi? Câteodată cred că ești tâmpită de-a dreptul. Știu că așa gândești, că asta e în capul tău. Poate și eu am dedus același lucru prin aceeași judecată. Dar nu o spune! Abține-te! Îmi faci sufletul zdrențe.

M: Iartă-mă! (*plângăcioasă*)

A: Cât despre încuiată. Cum să fii încuiată? Tocmai tu! Ești una dintre cele mai volubile femei în pat. Uneori devii nerușinată de-a dreptul. Ai jucării erotice pe care le folosești cu regularitate. Mă utilizezi în toate ipostazele, una mai rușinoasă decât alta. Ba mai mult: îl freci și pe celălalt. Și tot tu, tu, te consideri o încuiată? „Să nu i se pară că ești încuiată!”... Gata! Mi-a ajuns! Nu vreau să mai știu nimic, niciodată. Voi rămâne soțul tău, te voi iubi ca și până acum, dar nu vreau să-mi mai spui nimic despre aventura ta cu celălalt!

(continuare în pag. 11)

M: Nu-ți mai spun niciodată, adică nu-ți mai cer niciodată asta, îmi pare rău, iartă-mă, iubitul!

A: Nu sunt iubitul (*zâmbind palid*), sunt soțul.

M: Nu-ți pot spune iubitul dacă te iubesc? (*pisicindu-se*)

A: Nu, nu mai sună cum suna odată. Mai bine mi-ai spune pe nume începând de azi!

M: Ce tare mă doare!

Începe să plângă. Își șterge lacrimile îmbufnată.

M: Nu! Am să-ți spun iubitul și dragule de câte ori am să vreau, întotdeauna! Nu-ți permit să-mi iei asta! Și dacă ai să mă strângi de gât, tare cu forță, să mă sugrumi definitiv, să mă omori... dacă o secundă vei obosi și voi apuca să trag o gură de aer, să scot o ultimă vorbă înaintea sfârșitului, chiar și atunci în acel unic moment voi striga: iubitul! Pentru că te iubesc.

A: Ohhh! O! Oh, baby! Mergi prea departe! Te iubesc! Ai avut, la un moment dat, acceptul meu. Nu e corect să-mi pui în minte gânduri pe care nu le am. Pentru că aș putea pronunța vorbe pe care nu le-aș fi zis. Și mă vei acuza pe nedrept.

Se îmbățișează lung, strâns, cu legănături și mângâieri afectuase pe spate, umeri, obraji. Stau așa mult timp. Ea nu mai plânge. Se prăbușesc împreună pe patul nefăcut. Maria adoarme. Andrei se ridică. Se așează la masa ei de machiaj. Își sprijină capul cu fruntea în degetul mare al mâinii stângi. Partea de deasupra a mâinii îi acoperă un ochi. Cu celălalt ochi privește brațul și gâtul ei.

Scena 5 actul 1
(apartamentul din centru)

Îl anunță că va pleca într-o delegație în străinătate cu celălalt.

M: Voi fi plecată patru zile. Să ieși cu băieții! Nu sta în casă, așteptându-mă! Gândind ce-i mai rău despre mine.

A: Cu cine să ies?

M: Cu oricine, cu oricare dintre ei. Oricum e mai bine decât să stai singur și să te gândești la mine.

Femeia, proaspăt ieșită din duș, cu prosopul înfășurat în jurul capului, împătorește cămășile înflorate așezându-le cu grijă în valiză. Pune două cămăși elegante, simple. Un pantalon de tercot, două fuste, același model și culoare, doar nuanțe ușor diferite. Obiectele vestimentare construiesc un turn prea gros și înalt pentru dimensiunile reduse ale geamantanului scump al unei firme renumite. Sub una dintre cămăși, bărbatul observă pijamaua neagră din satin cu dantelă, adică niște pantalonași scurți, foarte scurți și un maiou subțire. Întoarce îndurerat capul în direcția opusă, spre ușa dormitorului matrimonial. Se îndreptă spre ușă.

M: Nu pleca! Stai cu mine până termin bagajele!... Și spune-mi! Vreau să știu! De ce i-ai îndepărtat pe toți prietenii tăi? Are legătură cu mine? Crezi că au aflat ceva despre relația mea extraconjugală?

A: Așa crezi? Că am clacat? Iar în cădere, în prăbușirea mea i-am împins pe toți în toate direcțiile, oriunde, doar să fie departe de mine? Să nu mi se pară cumva c-au aflat mișelește ceva și că ochii lor întrebă despre tine?

M: Cam așa ceva. Te-ai exprimat mai bine decât aș fi făcut-o eu.

A: Cum poți fi așa plină de tine? Te iubesc, dar îmi vine să te cert. Tu nu ai privit niciodată cu atenție la mine în ultimii douăzeci de ani?... N-ai observat chinul meu? Fața mea

plictisită și agasată? Când toți din jur, din haznaua asta de oraș, îmi povesteau cum făcuseră ei una sau alta? Tâmpeniile banale fără orizont, gen: boiler de stocare pentru apă menajeră cu serpentină... Cred că îmi ajunge. De 15-20 de ani ascult pe unul sau altul povestindu-mi cum au montat copertina, au reparat gardul, ce-a cumpărat frate-su, ce afacere bună a fost nu știu care investiție, ce-a mai făcut nu știu cine. Cum ușa cumpărată de la Timișoara e mai rezistentă decât cea făcută de turci la Bârlad... Am prieteni care în 20 de ani nu au scos pe gură o singură vorbă inteligentă. Doar comunicări terne, chestiuni tehnice, dezvăluiri inexpressive despre materialele folosite la gardul casei cumpărate în asociere cu cineva printr-un credit convenabil cu dobândă excelentă, investiție trainică pentru viitor... Mi-a ajuns! Vreau să-l strâng în brațe pe primul care-mi va spune: știi, am simțit așa o frică, de m-am căcat pe mine, mi-am mânăjit la propriu chiloții, puțeam! Să-mi spună ce-a simțit, nu ce rahaturi banale a făcut el ori frate-su sau ce vin bun face tac-su la țară. Să aud pe unul exclamând în fața mea că a avut o viață frumoasă, că a fost dulce, c-a băut în fiecare zi coca-cola și nu-i pasă dacă o va beli din pricina pancreasului. Vreau prieteni alături de care să discut despre sentimente, trăiri, sarcasm și filosofie, despre rău sau bine, despre existență, despre căcat, despre vomă, despre futut, nu despre termopane. Da, i-am dat dracului, însă doar pe aceia care nu mi-au spus nicio povestire interesantă în ultimii 15 ani. Nu, nu are legătură cu tine!

M: Nu trebuie să fii așa! N-ai nimic de câștigat îndepărtând niște oameni din viața ta! Trebuie să ieși! Să nu stai închis în casă și să te gândești la mine, la ce fac eu la Roma în momentul acela. Fiindcă cel mai probabil voi face exact ceea ce presupui tu că fac.

O ajută să închidă valiza. Ea pleacă la Roma.

Scena 6 actul 1
(apartamentul din centru)

La câteva săptămâni după întoarcerea ei de la Roma. Se trezesc. Ușoare mângâieri, dezmierdări. El se ridică, face cafeaua și o aduce la pat.

M: Adu-mi și un măr!

Ea, seducătoare, ridicată în fund, buimacă, cu trusa de machiaj în brațe, cu mâinile și un picior scoase dintre așternuturile colorate... el o privește aranjându-se. Pernuțe pe jos. Ea, când se trezea obosită arunca pernuța de sub cap pe jos. Acum le aruncase pe toate. Andrei culege calm pernele de pe jos și le pune înapoi, dar departe de zona în care își colorează pleoapele frumoasa morocănoasă. Găsește o pernă tocmai în hol. O așează pe pat, după ce-o scutură puțin. Și nu se poate abține, odată ajuns în preajma Mariei, să nu-i sărute piciorușul gol și mânuța delicată. Ea se lasă pupată, însă nu mult.

M: Mă grăbesc. Cred că ne-am distrat destul aseară. Acum nu prea avem timp. Mai bine mai fă-mi o cafea.

Țâșnește la toaletă după cea dintâi sorbitură din ceașcă. Bărbatul, îngrijorat se proțapește la ușă băii. Se aud icnete de gât și stomac din cealaltă parte. Ea vomită.

M: Mi-a întârziat! (*ingrozită, ieșind furioasă din baie cu*

(continuare în pag. 12)

(urmare din pag. 11)

urme de vomă pe obraji, împingându-l violent într-un perete)

A: Crezi că?...

M: Căcat! Du-te și cumpără niște teste de sarcină! Mai multe. Ia multe! Rahat! Căcatul acela de excursie la Roma... Mai bine stăteam acasă!... Du-te mai repede la farmacie! Pa!

El iese. Ea rămâne furioasă trântind lucruri prin cameră, El se întoarce. Ea înșfacă testele și intră în baie. El rămâne tăcut, nemișcat într-un colț.

M: Sunt însărcinată! Am făcut zece teste. Sunt însărcinată. În pizda mă-sii!

A: E vreo șansă să fie al meu?

M: Glumești nu? Ești tâmpit? (*Furioasă*). Am încercat cu tine șapte ani, zece ani...

A: Bine, nu trebuie să fii așa, să-mi răspunzi în doi peri. De fapt nici nu mi-ai răspuns.

M: Iartă-mă! Nu! Nu există nicio șansă. Știu exact când s-a întâmplat. Eram cu Teo la Roma. Chiar atunci când mă aflam la ovulație.

A: Știi cumva și ora? (*sarcastic, vlăguit*).

M: E al lui Teo sută la sută. Dar nu-ți face griji. Că n-am de gând să cresc copchii la 40 de ani.

Stau tăcuți pe canapea. Fiecare cu gândurile sale

A: Lasă-! Ne-am chinuit atâția ani să facem un al doilea copil. Până de curând. Ce contează că-l faci acum? Lasă-l să trăiască! Dacă eu sunt de acord să cresc copilul altuia, nu văd de ce n-ai vrea și tu! Ți-ai dorit odată. Avem și numele pregătit. Numele pe care l-am vrut noi, Zara, indiferent că era fată sau băiat.

M: Daaa! Pe atunci făceam cumpărături de la Zara.

A: Ce snoabă ai devenit! Mă sperii!... În fine, c-am deviat de la subiect, lasă-!

M: Nu cred că te poți gândi serios la așa ceva! Să crești copilul altuia! Cât de jos vrei să decazi? Va dori să vină să-și vadă copilul, care poartă numele tău și locuiește la noi în casă. Vrei să stai în bucătărie să-i prepari biberonul în timp ce el va fi în hol ținându-l în brațe? Cât de jos vrei să decazi?

A: Cât va trebui. În găuri de șobolan. Mă voi târî sub-pământ ca un vierme, dacă de asta va fi nevoie pentru a te păstra lângă mine.

M: La naiba! Sunt o nenorocită! Bate-mă! Regret toate câte le-am spus! Iartă-mă!...

Îl îmbrățișează fugitiv. Parcă nu din tot sufletul. Doar ca să-i ofere o atenție pentru vorbele lui frumoase.

M: Nu-ți fă griji, voi renunța la sarcină!

A: Să știi că... Trec la alt set de argumente acum... Să știi că va fi bine pentru tine, pentru trupul tău. Am citit undeva că sarcina întinerește. Mintea dictează corpului o reștare care oferă mesaje de forță trupului femeii, prelungindu-i viața cu cel puțin zece ani.

M: Da, nu-ți fă griji! Voi renunța la sarcină. Nici nu se pune problema de altă variantă... Îți mulțumesc totuși pentru decizia ta de a mă susține cu prețul de a crește copilul altuia!

Scena 7 actul 1
(apartamentul din centru)

Amândoi în pat. Ea vorbește pe ton nostalgic.

M: Îți amintești? Cu ani în urmă când am rămas însărcinată cu copilul nostru?

A: Au trecut anii. Acum e deja la școală, la București, e mare, aproape un bărbat adevărat.

M: Îmi alesesem un soț dintr-o mulțime infinită. Eram una dintre cele mai curtate femei din oraș. Te-am ales pe tine. Știam că mă vei face fericită. Îți purtam deja copilul. L-am cărat în burtă pe munți, dezmiardându-l, certându-l uneori. Nu degeaba iubește acum muntele.

A: Erai o graviduță superbă. Vizitam casa regelui la sinaia. Ai intrat din greșeală unde nu era permis, dar ei n-au îndrăznit să-ți spună. s-au gândit poate că dacă cumva frumoasa aceea ar fi fost tocmai regina pe care ei nu o cunoscuseră încă? Ha-ha

Râd amândoi, nu foarte veseli, ușor nostalgici. El se ridică, se duce la bucătărie și începe să gătească.

A (*râzând*): Ai devenit mândăcioasă de când ai rămas însărcinată și o carnivora atroce. Cu greu reușesc să-ți temperez dorințele culinare. Trec prin dispute chinuitoare cu tine. Ai noroc că te iubesc. Pe de o parte nu arăți voință de a te abține de la nimic ce poate fi bun de băgat în gură. Pe cealaltă parte, mă cerți în permanență pe mine, soțul tău pentru faptul că te-ai îngrășat și e doar vina mea că-ți fac toate poftele.

M: Ei, lasă! Nu te mai plânge atâta. Dacă mă iubești taci și suportă.

A: Apropo! Că mi-am adus aminte! Ți-ai făcut programare?

Strigă tare să fie auzit de către ea care stătea întinsă pe canapeaua din sufragerie.

M: Vino puțin!

A: Pun în farfuria și vin la tine, imediat.

Andrei intră cu tava pe brațe, prosop pe mână, șervețele etc

A (*pompos*): Pofcioasa e servită!

M: Stai jos! (*ton grav, făstăcindu-se*).

A: Spune! Ce s-ar mai putea întâmpla? Lovește!

M: Am vorbit cu el (*serioasă*). I-am spus... Zice să păstreze copilul.

A: Foarte frumos, asta ți-am zis și eu, de o sută de ori. Și ai răspuns că nu vrei. Care-i problema? Ce-i cu nutrișoara asta?

M: O să-l păstrez (*duce mâinile la față de parcă s-ar aștepta la un dos de palmă peste ochi*).

A: Poftiiim? Eu mă rog de tine zile întregi, săptămâni, fac planuri elaborate cu grafice pentru a te convinge să păstrezi sarcina. Pun în mișcare toate forțele mele persuasive, mă chinui să ajung, să nimeresc exact secunda lucidă, receptivă, a intelectului tău... Și tu? Mi-ai dat cu tifla, m-ai sictirit, te-ai uitat sfidătoare la mine ca la ultimul nenorocit de pe stradă... Iar acum, la o singură vorbă a celuiilalt îmi spui, mă anunți cu seninătate că te-ai sucit? Că vrei să păstrezi copilul? Să-ți fie rușine!

Începe să dea nervos din cap, ca pentru a lovi o minge imaginară. Se lovește cu pumnii în cap, încercând să-și oprească ticul nervos pe care nu putea să-l controleze.

A: Ticul acesta din copilărie și adolescență îmi tot revine. Credeam că scăpasem, la naiba! Până la urmă voi ajunge internat la nebuni?

M: Să-mi fie rușine? (*nervoasă*) Așa ai zis? E greu de trecut peste așa insultă. Sunt șocată. Nici nu pot plânge.

Maria plecă împleticindu-se înspre baie și răsuțește cheia în ușă. El se foiește nervos prin cameră. Se deplasează hotărât până în dreptul băii, oprindu-se brusc în fața ușii. Se lasă jos, așezându-se cu fundul pe gresie
(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

A: Baby! Deschide! Nu mai sunt supărat. Iartă-mă! Bate-mă dacă vrei, dar lasă-mă să mă bucur alături de tine pentru hotărârea bună pe care ai luat-o! Voi crește fericit acel copil al tău făcut cu celălalt, cu aceeași dragoste cum l-am crescut și pe cel făcut cu mine. Îți jur, baby! Nu-ți voi imputa niciodată nimic, nu te voi privi cu reproș nicio clipă! Te iubesc, baby!

Femeia iese plânsă. Are obraji roșii. Lepădase halatul. Nu mai are nici sutienul. Iese doar în chiloțelii minusculi așezați strâmb pe fund și șolduri. Se uită în jos la el. Îl privește drăgăstoasă. Se așează deasupra lui. Îi conduce capul spre gâtul ei, îndemnându-l apoi să o sărute în golul acela dintre umăr și oasele pieptului. Maria, despuiată, adică doar în chiloțelul minuscul și atât, începe să se frece frenetic de șortul său deformat. Îi ține nasul îndesat sub bărbuța ei, sânii, unul dintre săni în dreptul buzei aspre, nebărbierite de două zile. Cu genunchii și tibiile se pliază pe gresia rece, iar din șolduri se mișcă nebunește, fără cadență, însă apăsat, neîntrerupând nici o clipă contactul cu șlițul umflat al bărbatului, al bărbatului ei.

(va urma)

Simona ȘERBAN

Șase grade de libertate

seara, la o oră care nu aparține ecranului
cineva îmi recunoaște aparent cele șase grade
de libertate
singură apăsa nara dreaptă în zilele cu soț,
iar pe cea stângă în zilele impare
respectiv
în cealaltă îmi împinge un gândac mare, cu pete
vaca domnului
apoi altul, altul, fără să le știu numărul
perișorii nazali vibrează, se ondulează
gândacii dansează cu picioarele lor
puternice. mișcare
aerul infestat de praf, particule fine
de obiceiuri clandestine
împerecherea lor finală
cântec nupțial. un cor
un circuit iterat absurd

resimt în urechi uruitul continuu
efect al urmelor pașilor lor. nu deschid gura. nu.
nu-mi amintesc. mi-au inundat memoria.
măselele sfărâmă aripile lor lucioase
doar ochii văd și înregistrează pe retină
pancarta din față.

Toamna la conserve

stupidă asemănare între mișcările mâinilor.
mama, toamna, la conserve,
udă cu un spălător celofanul,
apoi îl întinde deasupra golului circular
al borcanelor.
alții udă frânghii pentru a le întinde
pe spinările manechinelor.

O balerină începătoare

mă simt ca o balerină începătoare.
franțuzismele teoretice au mare trecere
printre adolescenți.
mereu îmi promit, în curând voi ști
fiecare mișcare
sunt ca o balerină începătoare
picioarele au învățat mișcarea
mâinile n-au grație.

Gratii în formă de soare

variațiuni pe o temă din natură:
bărbații de la parter își sudează singuri
gratii în formă de soare.
lumina artificială trecând pe lângă raze
să-i proiecteze forma pe următoarele geamuri.

În cartierul nostru se cultivă grotescul

“Vremea se reduce la conversații
și ploaia fusese într-atâta
camerele n-o mai încăpeau
în cartierul nostru se cultivă
- grotescul -
apa avea culoarea asfaltului
și doar din loc în loc se decolora
de trupurile rămelor. acum au ieșit
pașii ologilor calcă mai puternic
n-au cum evita - omorul-

roz, roz, aproape ca mațele
animalelor, diferă dimensiunile,
sau poate-au fost tăiate
și capul păpușii-năclăit
cu gâtul retezat fără urme
rugozitatea minimă a materialului plastic
și membrele, și trupul gol, scobit
de măruntaie.

Nicolae SAVA

Dan DAVID - Remember

„Kafka nu-ți dă voie să respiri, te înlănțuie în
textul său magic, minuțios, te sugrumă”

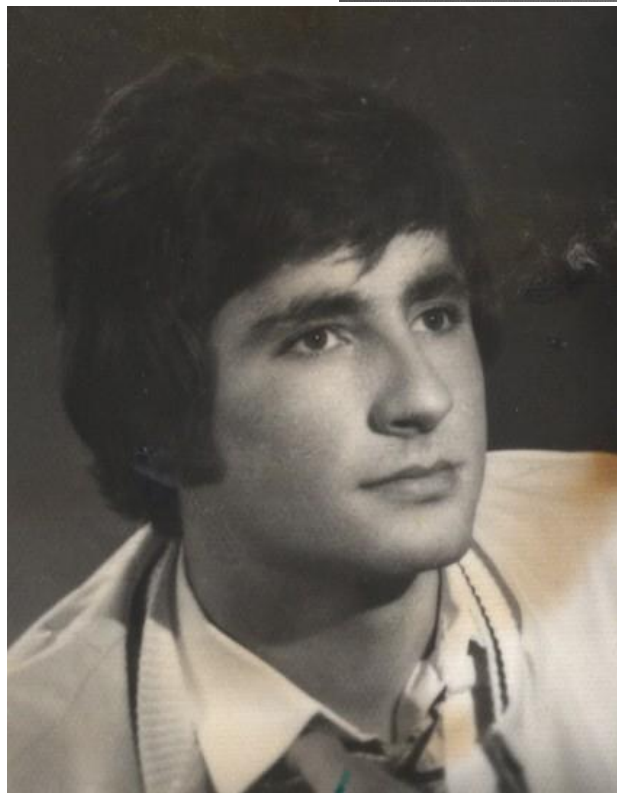
Dan David

În martie 2025 s-au împlinit 35 de ani de când poetul Dan David nu mai este printre noi. Cu Dan David am avut o prietenie frumoasă dar mult prea scurtă. Scurtă nu din cauza unuia dintre noi, ci datorită grabei cu care prietenul meu din Slănic Prahova a plecat Dincolo, înainte de împlini 38 de ani, cu jumătate de an înaintea altui poet și prieten drag, Aurel Dumitrașcu.

Ne-am cunoscut la cina „Confluente” al SLAST, unde el era vedetă. Debutase cu câțiva ani înainte în presa literară cu versuri, era lăudat la superlativ de Cezar Ivănescu, Constantin Țoiu, Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Adrian Păunescu, Laurențiu Ulici, elogiile criticii literare găsind similitudini ale debutului său (volumul „Eu vă iubesc pe toți”) cu Labiș sau Dinescu. Era poetul zilei. La o ședință de cenaclu, văzându-mă speriat și timid s-a apropiat de mine, mi-a întins mâna și am rămas prieteni pe viață. Poet necomun și incomod, „talent puternic și febril” (Laurențiu Ulici), Dan David, pe numele său adevărat Dan Constantinou (n. 11 octombrie 1952, Berteia, Prahova; d. 24 martie 1990), deși plecat mult prea repede în eternitate din cauza unei boli incurabile, a lăsat în urma sa câteva cărți de versuri despre care s-a scris mult: Baladă pentru copilărie, Lorelei, Șarpele cu clopoțelii furați, Podul cu fân, Concert pentru fericire și suferință. Am aflat că i-au mai apărut și alte volume postum: Soare cu dinți de lupoaică, Lacrima de câine, Bună dimineața, America!

De la el am circa 30 de scrisori, multe dintre ele adevărate poeme în proză. O parte au fost publicate în diferite reviste literare. Amintiri cu el am și mai multe. În câteva rânduri ne-am văzut la Slănic Prahova unde am petrecut câteva seri memorabile. Nu am ajuns niciodată, din păcate, la Berteia lui dragă, deși își dorea atât de mult să mi-o arate. Ne-am văzut la mai multe ediții ale Colocviilor de poezie de la Târgu Neamț (ocazie cu care a făcut și o baie în Ozana, cum visa el într-o scrisoare către mine), am zăbovit cu el într-o noapte la Borca, la Aurel Dumitrașcu, alt poet și prieten drag lui, a fost alături de mine în puținele mele ieșiri la cenaclurile din Capitală. Îmi trimetea scrisori „bestiale” din care simțeam că îi este dor de mine, de noi (poetii din Neamț rămași la inima sa largă și iubitoare. Redau, din economie de spațiu, doar două din scrisorile sale, prima din 1982, a doua din 1983:

„Berteia, dintr-un pod cu fân, 23 mai 1982. Dragule, iată că vă zic ce este de zis: sâmbătă, pe 5 iunie a.c., vă rog să veniți la mine, facem lansare de carte (lansarea se face după-amiază, seara), așadar vă aștept la Berteia, traseul e simplu: din Ploiești veniți cu trenul până la Vărbilău, sau

Poetul Dan David

până la Slănic, de unde puteți lua autobuzul (IRTA) până la Berteia, iar la Berteia întrebați unde stă poetul nebun (sau profesorul țicnit) Dan David. Dacă mă găsiți beat, aș vrea să vă rog să nu vă supărați pe mine, că de la apariția cărții tot așa o țin, ce să fac și eu, tu-i grijană ei de viață!... În partea a doua a răbojului meu, zic o nouă treabă: te felicit pentru premiul de la Focșani! Tare rău îmi pare că n-am reușit să ajung și eu acolo!... Mai încolo nițel, adică în a treia cocardeală a epistolei mele, murmur cu murmure de șacal duios: vă rog să luați cu voi câte un ciclu de poeme excelente, din care aveți voi mai strașnic, mai uluitor, mai diabolic... Don Cezar Ivănescu și cu mine vrem să facem o antologie a poezilor tineri, a celor mai buni poeți tineri din România. Cred că sunteți de acord. Zi-le chestia asta și crailor Daniel și Adrian; vă aștept pe toți trei și vă iubesc și-mi este atât de dor de voi, încât mă gândesc (de acum încolo) numai la ziua de 5 iunie... În al patrulea buluc al scrisorii, zic, ciripesc, mârâi, zbier, fac ca toate alea de pe lume (adică n-aș vrea să se înțeleagă de aici că sunt beat!) și vă salut, eu pi „fluturii” mei, plâng, plângem și îngenunchem. Ca o bestie de înger, D. PS. Salutări feudale (de la un primitiv computerizat) prietenilor noștri Adrian, Daniel și alți îngeri cu reacție din Neamț. Am făcut rost de niște cărți, vi le trimit. Deci, două deocamdată, pe a treia la fața locului. Diavolul (alias David);”

„Sfârșit de april. Dragul meu Nic, mi-ai promis că-i trimiți „Cocoșul roșu zboară la cer” lui Nichita Danilov. I-am spus. Mi-a zis că n-a primit-o și mă roagă pe mine să-i fac rost de ea, dar eu n-am decât una bucată și nu mă îndur, fiindcă e o carte plină de paranoia, de ciudățenii. E o carte strâmbă ca și mine, dar cât abur de omenesc se degajă din subtextul ei, câtă frumusețe morală, cât suflet.. atâta suflet risipit într-o

(continuare în pag. 15)

carte, atâta adevăr uman! Eu îi trimit, însă, lui Nichita (m-a rugat la iași dacă pot să-i fac rost de ea) "Verdictul" lui Kafka. Am două, îi trimit una, merită să recitești aceste povești până la moarte. Kafka nu-ți dă voie să respiri, te înlănțuie în textul său magic, minuțios, te sugrumă. Leși la capăt deja bolnav, blestemat, rob de diavol. Nu se poate spune că acest domn Kafka nu este un diavol, un diavol plin de humor, dar hare, doamne, un humor henorm, după cum i-am spus și lui Nichita, dar și Magdalenei Ghica. De ce așa și nu altfel nu voi explica nimă-nui. N-avem timp de explicații în epoca de aur a perșilor. Ce mai faci? Ce-ți face cartea? Corbu și Aiurel au mai rezolvat ceva cu cărțile lor? Nu se aude nimic... Te rog să-mi spui și mie ce se întâmplă, sunt curios, mi-ar place să-mi știu prietenii fericiți, mulțumiți, iar nu abrutizați, imbecilizați de o lume-n care, dacă nu se va schimba nimic, mă voi sinucide. Ce mai citești? Doar Cehov? O, Cehov! Eu citesc și recitesc Flaubert. Omul acesta merită citit în întregime (mai ales corespondența, care e admirabilă) și des, foarte des, zilnic. Avem nevoie, după ce am citit rafturi întregi, să ne fixăm la câțiva autori de la care poți învăța mereu câte ceva. Să ne devină acesta un mod de viață, însăși existența noastră. Spre pildă, ne-ar fi de ajuns Biblia, Proza latină, Homer, Dante, Rabelais, Cervantes, Gogol, Flaubert, Dostoievski, Kafka. Dar Cehov? Să-l recitim pe Dimitrie Cantemir. Pe Eminescu. Pe Blaga. Pe Urmuz. O, Cehov! Bacovia să ne fie o carte de căpătâi. O, Cehov! Îți doresc liniștea timpului de sub pom. Al tău, nesuferit, inconsecvent, anacronic, D. Salutare lui Simon, Corbu, Aiurel, Adrian, Elisabeta Vartic! Mi-e dor de voi! PS Mai comunică-i lui Corbu niște adrese pentru Colocvii: Ghinea Gheorghită Uriașu (grafician), Fabrica de textile Intex Păulești – secția artă și modele, județ Prahova; Viorica Ungureanu (poetă excepțională, a publicat în Convorbiri literare), Moreni, Dâmbovița. Uriașu vine cu o expoziție teribilă. Fiecare desen este completat de câte un haiku al prietenului meu Ion Stratan. Expoziția a expus-o și la festivalul "Nichita Stănescu" de la Ploiești. PS. Trimite-mi și mie un poem de-al tău. Să văz și eu ce gânduri te mai umblă. Sunt curios spogersii".

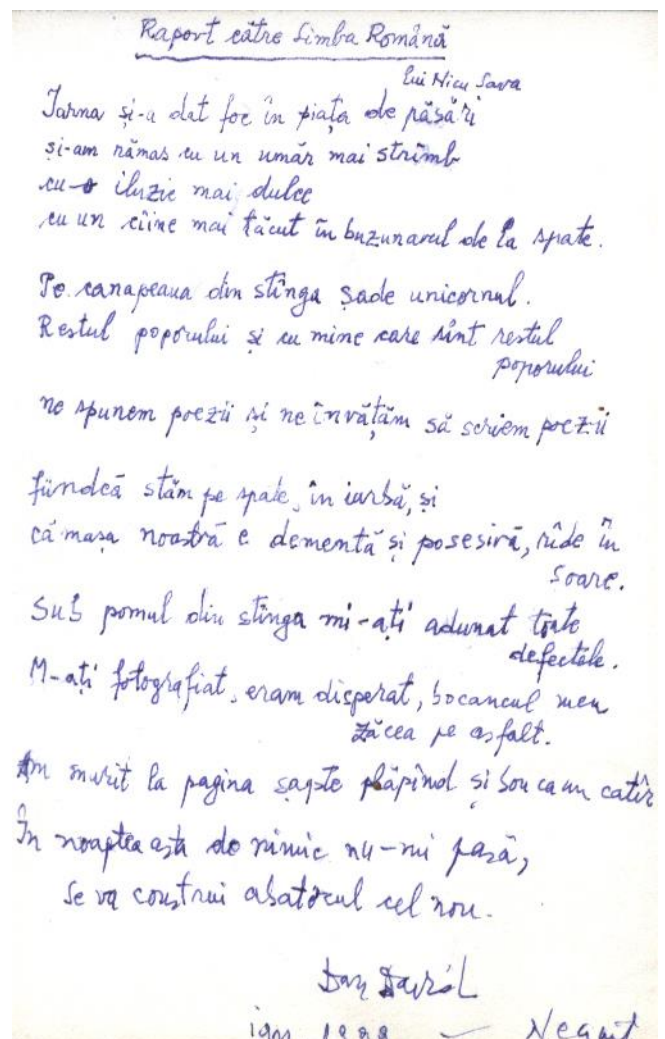
Iată un poem tulburător al poetului Dan David:

Eu fumez tot Mărășești

nu buzunăriți monumentele nu vă bazați pe inflația papagalilor pe conformiști pe frâna măgarului nu refuzați prietenia șoriceilor aciuiați în sediul consiliului de miniștri din Antarcida nu plângeți pentru un pumn de cuie necesar la coșciugul ambasadorului Curhuie nu așteptați bunul simț atomic mărinimia și alte cucuie chiar dacă suntem contemporani cu sfârșitul lumii chiar dacă lumea este și nu e nu vă rezemați de Tinerețea mea nu buzunăriți și ultima statuie prieteni sărutați frumos crucea Libertății acolo jos gădilați rădăcina că vine generosul uriașul, liberul

mileniul III cu haleu molboroșești și beutură nu mai stați de lemn-tânase până-n anii una mie nouă sute nouăzeci și șase eu fumez tot mărășești beau adesea ceai iubesc viața cu iuteală cu haz cu lovituri de mai recunosc că am refuzat oferta unui apartament în rai locuiesc în Copaci (de regulă zarzări, meri pădureți...) în momentul de față fac un Om de zăpadă (adică Autoportretul) mă stabilesc nu mai plec în Groenlanda adio ne întâlnim la primăvară vă dăruiesc o sanie și o înjurătură de grijanie (Eu vă iubesc pe toți!) cu sfâșietoare simpatie și respect amor țac-pac omul de zăpadă alias D. (a se citi dandana sau drac)

Și iată un poem în manuscris al poetului Dan David:

Constantin STANCU

Paradoxul sonetului, între umor și bunăstare sufletească

Umorul are darul de a magnetiza cititorul, cărțile sunt bine vândute și căutate, între două tablouri zilnice, puțină lectură care să aducă zâmbete, detașare, ieșirea din stres, nu strică.

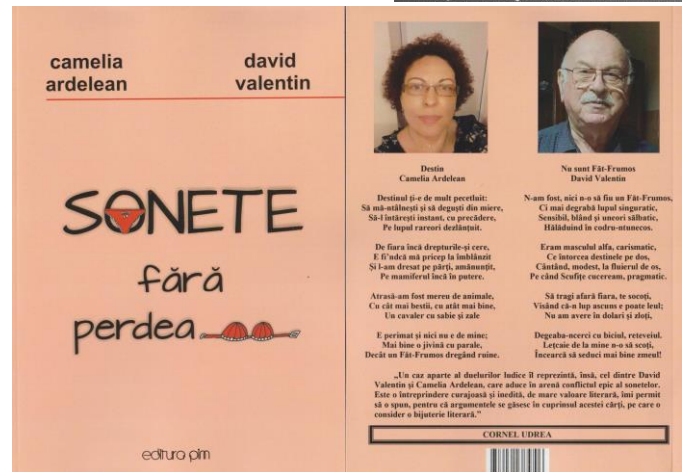
Volumului *Sonete fără perdea* de Camelia Ardelean și David Valentin, apărut la Editura PIM din Iași, în anul 2024 (157 pagini), are capacitatea de a provoca cititorul, de a atrage atenția asupra relației dintre ea și el, dintre femeie și bărbat sau invers, relație care oglindește relațiile mai extinse din societate. Relațiile formează contextul și el ne influențează existența, fie bine, fie rău.

Prefața este scrisă de Cornel Udrea, unul dintre cei mai importanți umoriști de la noi, din păcate, plecat spre alte orizonturi. El scria că sonetul poate aduce bunăstare sufletească. Reținem din cuvântul înainte: „Dialogul sonetar al celor doi, David Valentin și Camelia Ardelean, este unul plin de spirit, de răsfăț metaforic și adesea de îndrăzneli lingvistice care pot să-i deranjeze pe higieniștii moralei, dar aceștia consideră că nu au ce căuta în acest joc al inteligențelor reverberate” (p. 5).

Volumul reprezintă dialogul dintre ea și el, punând în lumină, sub rigoarea formei fixe a sonetului, mentalitățile dintre femeie și bărbat în umbrele evului pe care îl trăim. Mândria personajelor, șmecheria, interesul material sau de poziție, invidia, falsa superioritate. O fină satiră la adresa relațiilor sociale văzute prin prisma relației dintre ea și el. Ipocrizia omului în societate, în spatele formelor de falsă sobrietate aflându-se imense interese personale de natură materială sau de poziție socială, fără legătură cu dragostea emisă de sonete de-a lungul timpului. Duelurile ludice, cu accente de umor bine dozate, dintre David Valentin și Camelia Ardelean pun în evidență conflictul fals dintre un bărbat și o femeie. Autorii intră cu luciditate și bună dispoziție în pielea personajelor, oralitatea versurilor dă accente mai interesante. Sunt adresate săgeți unul către altul, replicile vin imediat, cu savoare și fără perdea. Bărbatul este îndrăzneț, ea are tupeu și se bazează pe „mierea din stup”.

De la mitul Adam-Eva, la miturile vechilor greci, trecând prin cultura cunoscută a lumii, ne sunt aduse în față curtoazia cavalerului și prezența femeii dinamice, realistă, fără mari romantisme. Miturile sunt demitizate, vechile tipare sunt luate la rindea, umorul țâșnește din versuri, licențele lingvistice abundă, moralistii sunt puși la zid. Sugestiile de natură sexuală și erotică sunt prezente din abundență, după tipicul emisiunilor de televiziune, oralitatea sonetelor aducând un plus de umor. Un duel construit cu răbdare, meticolos, fiecare sonet se împlinește prin următorul, pasele lirice fiind vii, cu un umor atroce, sincer și brutal, până la extreme.

Tensiunea dintre forma cultă, riguroasă, bine cimentată de-a lungul timpului în literatură, și frivolitatea dialogului, provocă cititorul și pune în lumină ipocrizia care

stăpânește în mintea omului. Cartea este oglinda de care cititorul are, uneori, nevoie. În spatele aspectului exterior, a modului cum apare ființa umană, se află gânduri vulgare, licențioase, acea autolimitare care elimină bucuria sinceră a dragostei. Romantismul care atrage, este diluat de vorbele care țâșnesc din replicile dintre cei doi, un dialog bine evidențiat de autori, dar realist, sincer, cu impact. Dincolo de perdea se ascunde pericolul, nu erosul, nu sexul, ci mintea care este atinsă de falsa poziție a omului în fața celuilalt. Avem și o morală implicită, nu explicită, cititorul având libertatea să zâmbească și din motive de rigoarea normelor sociale, sau poate nu... Uneori, când ne amuză relația altora, ne amuzăm de propria noastră situație.

Sugestiile cu iz sexual, după moda mundană, de la spectacolele de televiziune sau din cele de umor real, abundă.

El: „...tu mă îndemn să folosesc cimpoiul” (p.28); Ea: „Cimpoiul-l dibuiesc cu felinarul” (p. 29).

El: „Vibrația ce-ți saltă papanashi” (p. 24); Ea: „Mai bine să dansăm sub apa...goală” (p. 25) etc.

Declarațiile lui sunt directe, cu țintă precisă: „mai sprinten decât zvârluga” (p. 34). Ea răspunde: „Să măntâlnești și să deguști din miere” (p. 35).

Autoportretul este bine creionat: „Eram masculul alfa, carismatic,/ Ce întorcea destinele pe dos,/ Cântând modest la fluierul din os,/ Pe când scufițe cuceream pragmatic” (p. 36). Ea: „Sunt un talent în piele și în oase,/ Pe ce pun mâna-ndată se transformă,/ Chiar și <<informul>> poate lua formă/ (Restanțele-mi au creșteri dubioase)/ Pot preschimba structura filiformă,/ Masez, consult, <<iau>> pulsul, spăl și vase/ Recit pamflete, vindec de grimase,/ Cu soața ideală sunt conformă” (p. 45).

Finalul volumului aduce realitatea, una aproape normală, personajele își ies din pielea lor de lux la promoție, acceptă datul ca un premiul de final. El: „Ești tânără, extrem de înfocată,/ Te duc în Caraibe și Macao,/ Îți dau iubirea mea înflăcărată/ Și inima cu tot cu stenturi, ia-o,/ Dar fără băi fierbinți de ciocolată,/ Că are iz puternic de cacao!” (p.156). Ea acceptă situația, timpul frânge oglinzile prefabricate: „(Nu în cacao sau în ciocolată,/ Să nu ne facem pielea maronie)/ Vei aștepta constant să ne străbată/ Din mine valuri mari de energie./ Schimbând proteza ta cu-argint placată,/ Vom viețui-mpreună ani o mie”... (p. 157).

Fiecare autor a mai publicat numeroase cărți, David Valentin evidențiindu-se prin epigrame, sonete, rondel,

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

ronset etc., fiind premiat la numeroase festivaluri de umor, concluzionând: „e plin de optimiști în cimitir”...

Camelia Ardelean a publicat poezie, a făcut-o cu optimism, mărturisind că e la braț cu Euterpe printre iubiri de porțelan... Mizând pe zeița artelor și plăcerii, a făcut-o cu abnegație și sinceritate.

Poate a fost un joc, un moment de exercițiu în teatrul de azi, cu multă pasiune și exercițiu aplecat asupra formelor impuse de sonete...

Un volum care aduce momente de bună dispoziție și reflecție pentru cititor, versurile licențioase, „ușoare” cum ar scrie unii, pun pe tapet moda tipologiilor prefabricate din interese diverse: politice, economice, comoditate, ipocrizie, cultura mundană acceptată ca normă, cu superficialitate și nepăsare.

Cezarina ADAMESCU

UN INEFABIL CARE SE LASĂ ATINS DOAR CU MĂINI SUFLETEȘTI

[Maria Ieva, *Tăcerea macilor albi*, Ed. Brumar, Timișoara, MMXXV, Colecție îngrijită de Loredana Târzioru].

Motto: „inima mea / e o arhivă de manuscrise / o colecție de aripi înmugurite”
-Maria Ieva-

Țin încă în mâini ceea ce nu poate fi în nici un chip explicat. Un soi de inefabil, adică. Din nou o carte cu îngeri, despre îngeri. Câte ceva despre lacrimi, despre lumină, despre nevoia de a dărui iubire, și despre poeme. O carte cât o inimă cosmică în care încap: un lan de maci albi, umbra unui fluture, câteva perechi de aripi în zborul către abis, amintirile cu insomniile, păpușile matrioska, multă melancolie (nelipsită din patrimoniul poetic). Și alte multe obiecte de recuzită poetică, pe care, din când în când, Maria Ieva ni le împărtășește, cu așa o nevinovăție, de parcă nu ne-ar întoarce sufletul pe dos, cu fiecare cuvânt.

Noul volum de versuri, „*Tăcerea macilor albi*” – un regal - frumos alcătuit, frumos îngrijit, cu o grafică de excepție, apărut de curând la Editura Brumar, Timișoara, 2025 (MMXXV), completează colecția cărților de poezie a acestei autoare prolifică, care uimește de fiecare dată, prin ineditul abordării tematicii anghelologiei cu texte inedite. Mici bijuterii de gen, podoabe scumpe de purtat pe dinăuntru, cu eleganță și rafinement. Cartea beneficiază de un cuvânt înainte alcătuit de distinsul critic literar Cornel Ungureanu, intitulat „*Cuvântul macilor...albi*”, în con-

trapondere cu titlul cărții: „*Tăcerea macilor albi*”. Cuvântul și tăcerea, aparent egali, dar care își dispută pe rând, cuminiți, întâietatea. Fiecare cu greutatea și însemnătatea lui.

Aproape că te sfiști să pătrunzi în acest univers tainic, intim, discret, ca într-o sacristie, ca să nu tulburi zborul aripilor desprinse de trupuri. Ai zice că intri într-un spațiu sacru, nu atât prin oficierea sfințelor sacramente, dar prin oficierea propriei liturghii a cuvântului poetic, ca o preoteasă a iubirii, virtute pusă în fruntea celorlalte virtuți teologale, Credința și Speranța. Și nu de la vreun amvon preaînalt, ci de la înălțimea îngenuncherii în fața Supremului. Să facem liniște în noi și împrejurul nostru, ca să putem auzi glasul cuvântului, glasul tăcerii și cel al inimii. Dreptul la veșnicie câștigat prin dăruirea timpului în favoarea celorlalți, iată ce înțelege Maria Ieva prin eternitate. E tot ce dorește să obțină, așa cum Nichita dorea să obțină „*Dreptul la Timp*”.

Poezia se prezintă de data aceasta în vers liber, cu puține cuvinte și cu arderi înalte, fără încorsetări de ortografie și fără pretenții de titluri metaforice. Ai zice că e o confesiune în fața oglinzii, fără interlocutor, fără confesor. Doar tu cu tine. Trecerea pragului oglinzii e o îndrăzneală, aproape o impietate. Să rămânem locului un timp, să facem liniște în noi, poate se face lumină în suflet. Și totuși, suntem tentați să tragem un pic cu urechea la aceste șoapte poetice.

E o poezie de înaltă stare cu care ne primenim ca după abluțiune, ca pentru prima amintire, la umbra propriilor gânduri. Amintire din patrimoniul Pradisului din care am purces la prima noastră naștere, pregătind terenul fertil pentru nașterea celei de a doua. O poezie pentru „*frunți cu lumină*”. Un jurnal liric inedit, plin de miresmele harului. Și doar prin aceste scurte poezii, „*raiul își amintește uneori de noi*”. Ce frumos e să e visezi în această neasemuită grădină!

(continuare în pag. 18)

Universul poemelor este plasat împrejurul sinelui și al conceptului de fericire. Umbra e omniprezentă și uneori se desprinde de trup și atunci poți auzi *“cântecul lebedei care / sfâșie zarea”* (a șaptea tăcere). Umbra capătă în poezia Mariei leva, diferite forme și chipuri, prilej de personificări și metafore inedite: *“umbra devine responsabilă de propriile gânduri”*; *“nu te apropia pe vârful degetelor / descaltă-ți umbra / și las-o să vină către mine / azi știu să o iubesc / chiar dacă are nasturii / încheiați până sub bărbie”*; *„ca un om / cu umbra / dezlipită de trup”*; și un scurt poem pe tema umbrei: *“melancolică / umbra / împrumută / de la mâine / un ieri / pentru azi”*.

Și îngerii sunt pretutindeni, *“oamenii vorbesc despre îngeri”*, dă mărturie și autoarea. Astfel, *“oamenii vorbesc despre îngeri / unii spun că ar locui în cer / alții presupun / că s-au retras în spatele oglinzilor / dar cei mulți / se întrebă ce culoare are pielea lor / fără să țină seama / că abajurul a devenit / un accesoriu obligatoriu // îngerii nu vorbesc despre oameni / ei le vorbesc oamenilor / așa cum ar vorbi / cu și despre Dumnezeu”*.

“donez îngerilor / darul de a fi om” – spune poeta. Și în altă parte: *“mai avem florile / ele sunt dovada / trecerii / îngerilor pe pământ / le privesc / și fiecare / îmi spune / o poveste / despre tine”*

În permanență, poeta simte nevoia să se controleze în oglindă. Oglinda este și metronomul său.

Despre arta poetică, autoarea are un poem foarte frumos: *“față în față cu pagina albă / stai față în față cu Dumnezeu // la ce bun să te spovedești / când tot ce spui poate / fi folosit împotriva ta / împărtășirea cuvântului / e doar pentru / cei care au învățat / alfabetul păsărilor / dar ei nu scriu / despre zbor / ei sunt / zborul”*.

Și tot despre arta poetică: *“îți dăruiesc ție poemul acesta / adună spațiile dintre cuvinte / și așează-le cum vrei / nu are importanță / de unde începi să zidești vidul / dar la final / când toate cuvintele / vor redeveni litere / ia spațiul rămas / după ultima literă / și îngrămădește-l în golul / dintre două respirații”*

Dar iată și un *“autograf”* inedit: *“am primit un zâmbet / semăna cu o carte / avea mai multe / perechi de aripi / și abia aștepta / să rămânem singuri”*.

Tema copacului din care îți vei ciopli crucea revine de câteva ori: *“copacul acesta / semăna cândva cu mine / dar de o vreme / eu mă asemăn tot mai mult cu el / creștem invers / ne înălțăm brațele / către cealaltă parte de cer / acolo unde / din lacrimile noastre / fluturii împletesc / voalul fecioarelor de lumină // copacul acesta / știe că este copac / și frunză / și ram / și rădăcină / și mai știe / că seamănă / tot mai bine / cu el însuși”*

Și în altă parte: *“dacă nu ți-ai cioplit crucea / nu întoarce și celălalt obraz / sădește un copac / și treci mai departe / toamna oricum va veni”*.

Pentru poeta, cuvântul **acasă** înseamnă poveștile spuse de bunica, la marginea vremii: *“îngenunchez la marginea vremii / acolo unde / vântul vorbește limbajul îngerilor / adun bob cu bob / semințele macilor albi / și le îngrop la rădăcina stelilor / în curând / viforul își va îmbrăca haina roșie / iar bunica îmi va spune o poveste / despre mine”*.

Și dacă te nimerești **pe ulița copilăriei** acolo unde *“amintirile au amuțit / tenișii umblă cu limbile tăiate / numai din spatele / unei praștii / mă privesc / doi ochi verzi de copil”*.

“drumul spre moarte / este pavat cu amintiri” scrie poeta într-o tulburătoare mărturisire: *“dacă între două cuvinte / vei găsi / sufletul meu respirând / închide ochii / drumul spre moarte / este pavat cu amintiri // o altă femeie / poartă numele meu / o privesc / cum stă așezată / la capătul unui curcubeu / și dansez singură / în ploile din visurile ei”*

Curiozitatea, dorința de cunoaștere nu încetează la nici o vârstă, dar începe la vârsta primei copilării: *“ninge / tu îmi vei spune că fulgii / sunt stropi de ploaie / îmbătrâniți / iar eu / copilul cu ochii cenușii / așezat pe muchia unei întrebări / mă voi îmbăta cu lumina / de pe buzele tale // ninge / cu amintirile unei vieți netrăite / însă tu îmi vei spune că fulgii / sunt fluturi / iar eu / învățându-mi palmele / să privească spre cer / voi zbura / împreună cu ei”*.

Esențial pentru poeta Maria leva este întotdeauna zborul, văzut ca însușire omenească, zborul împreună cu fluturii, de obicei îmbrăcați în alb, (alt element fundamental sugerând creșterea, metamorfozarea, înfrumusețarea, din larvă în cocon, apoi în zburătoare minunată), visul, ceasul care indică tot o trecere dintr-un stadiu în altul, moartea care *“își ia amintirile cu ea”*, îngerii – a căror limbă o vorbește vântul, florile (*„mai avem florile / ele sunt dovada / trecerii / îngerilor pe pământ / le privesc / și fiecare / îmi spune o poveste / despre tine”*), fluturii care au regatul lor, deși *“fluturii / umblă fără / carte de identitate / numai la cotitura / unui gând / se opresc / așteptând / recensământul”*. Nevoia de poveste este atât de imperioasă, așa încât, dacă nu e cine să o spună, o inventează poeta însăși. Îngerilor le donează Maria leva, *“darul de a fi om”*, așa cum mărturisește într-un scurt poem.

Și tot ea, dă mărturie: *“am fost îndrăgostită / de fluturi / de raze / de frunze / de culori / inima mea devenise / un laborator / în care învățam ridicarea / iubirii la pătrat // mă îndrăgosteam / până și de pionezele bunicii / ca de o colecție de amintiri / una câte una / le-am adunat pe pervazul / ferestrelor acoperite / cu hârtie / până când lumina / a trecut dincolo de mine”*.

“am desenat vidul / în care viața / urma / să devină moarte” – spune poeta. Din adânc spre înalt suie cântecul poetei, tulburând apele sufletești. Și desigur, îngerii sunt peste tot, în cer și pe pământ, deopotrivă: *“mai rățâcit / în labirintul inimii tale / acolo unde / îngerii trimit / impulsuri luminoase / și orice gând / de evadare / mă aduce / mai aproape / de centru. // între mine și mine / s-a cuibărit / o jumătate de infinit / între tine și mine / s-a cuibărit / cealaltă jumătate // privește / în cuibul de raze / toate zerourile / devin absolute”*.

O amănunțită analiză a sinelui în toate ipostazele sale, părți componente neașteptate care alcătuiesc ceea ce se numește, îndeobște, viață. De aceea, spune cu deplină smerenie: *“am rămas paznic / la închisoarea de fantasme / dezlipesc coperțile / și eliberez pasărea”*.

Dedicată total cuvântului scris și rostit, Maria leva a ajuns la o înaltă conștiință de misiunea ei în lume: *“da / inima mea / este o arhivă de manuscrise / o colecție de aripi înmugurite / ca un folder parolat / de tăcerea privirilor tale”*.

O pledoarie pentru viață și pentru iubire face poeta într-un poem: *“partea se crede întreg / și uită / că partea*

(continuare în pag. 19)

cea mai frumoasă dintr-o parte / este viața / că visul cel mai frumos dintr-un vis / este viața / că durerea cea mai mare dintr-un om / este viața // despre viață / mi-au vorbit necuvintele tale / o privesc din toate părțile / și înțeleg / că singura îndreptățită / să vorbească despre ea / este iubirea”.

Și tot despre viață: “la capătul celălalt / viața se privește în oglindă / cu fruntea brăzdată de riduri / își zâmbește sieși / dincolo de oglindă / veșnicia nu are sens”.

Dar poate că e îndreptățită a spune uneori: “tac / cândva / am avut sentimentul / că am existat”.

Poezia Mariei leva este alcătuită din personificări, ea vede în jur făpturi și lucruri cu atitudini umane: “oglindea s-a întors / cu fața la perete / dar vântul / îi desenează / pe ceafă / propriul chip” (mântuire). Alte personificări: “s-au închis expozițiile / pictorii se întorc / singuri acasă / numai himerele / dezbrăcate de culori / patinează / pe marginile / privirilor înghețate”.

Poemele sunt scurte respirații în limbaj aforistic care invită la meditație: “aud / cum se ceartă / boabele de grâu / într-un spic // în spatele / unui gând / se împarte / prescurea”.

De asemenea, lumina este un element esențial de construcție a eului poetic. Ea cântă lumina, până când devine ea însăși lumină: “mi-ai întins mâna / să pornim la drum / din partea dreaptă / te-am vegheat eu / din partea stângă / verbul a fi / cu toate timpurile lui / ne-am oprit / la marginea zării / să contemplăm / o urmă de zbor / dar când / din degetele tale a înmugurit / dorința altui zbor / mi-am adunat aripile / și am devenit lumină”. Și un mic mărgăritar, un micropoem despre lumină: “iartă apusul / macilor albi / cineva / a însângerat / lumina”.

Și cel mai scurt poem despre lumină: “în beciul sentimentelor / sub stratul de mușegai / a înflorit lumina”.

Desigur, în toată această fascinantă poveste despre tăcere și despre maci albi, nu lipsesc lacrimile: “lacrimile nu se împart / în două / nici la doi / fiecare are felul ei / de a-l iubi pe Dumnezeu / doar uneori curg pe dinăuntru / - picături de soare - / cu colțurile perfect șlefuite / de visurile / care au uitat să respire”.

Există, în viziunea poetei și lacrima cuvintelor: “pe colțul cuvintelor nerostite / ți-am lăsat / azi un pumn de cer / în fiecare zi / când mâinile tale / zidesc o rugăciune / dezrobește / lacrima / cuvintelor / ce urmează să se nască / nu / nu inventa un alfabet nou / toți scriem cu aceeași tăcere”. Și mai spune poeta, un lucru interesant: “poetii nu plâng / ei sunt / îmdrăgostiți / de mersul pe ape”.

Populată de amintiri care vin și pleacă după buna lor voie, poeta caută loc potrivit unde să le depoziteze, fără ca acest lucru să afecteze spațiul gândirii: “acoperite de cuvinte / mâinile s-au dezbrăcat de zăpadă / glasul tău tulbură apele din mine / anotimpurile merg înapoi / oasele umbrei trosnesc / liniștea scârțâie / ieri eram pretutindeni / azi nu mă găsesc nicăieri / ca o pasăre zgribulită / amintirea deschide / o fereastră // nimeni nu pleacă / așa cum a venit”.

Și pentru că volumul este calchiat pe tăcere, iată ce spune poeta despre acest simulacru de cuvânt: “înainte de prima tăcere / părinții noștri nu se cunoșteau / nici apele nu trăiau despărțite / nici focurile nu ardeau împreună / nimeni nu avea nevoie de cuvinte / însă când tăcerii / i s-a făcut dor de ea însăși / a inventat alfabetul // după ultima tăcere / nepoții părinților noștri / au uitat că

s-au cunoscut / apele trăiesc despărțite / focurile ard fără flăcări / iar noi / adunăm / macii albi / din poeme”.

Și tot despre tăcere, un interesant bilanț provizoriu: “e vremea socotelilor de pe urmă / visul a trăit / într-o stare de fericire provizorie / acum oscilează / între reorganizare și faliment / speranței i s-a restituit aportul / singurul debitor și creditor / rămâne iubirea // nu există plusuri / nici minusuri de inventar / în cartea vieții / pot fi consemnate / doar urmele trecerii // fericirea ca și tăcerea / o cunosc doar cei care o caută”. Și altă micuță bijuterie: “pune o filă albă / peste inima mea / dar acoperă / și urechile timpului / dimineată / poemul tăcerii / îți va rosti numele”.

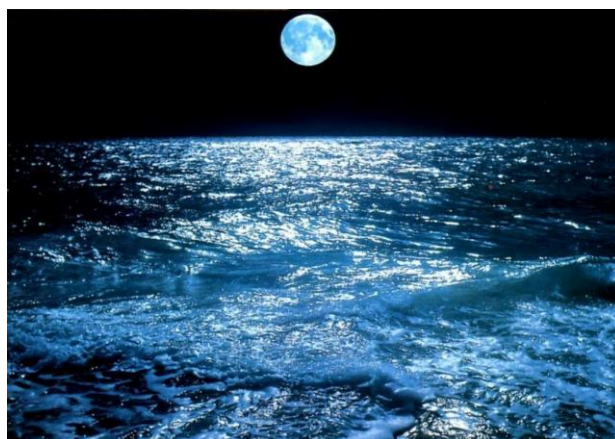
Alternanța lumină-întuneric, nu se putea să nu o fascineze pe autoare, astfel încât, să construiască imagini admirabile: “sub pleoapele închise / noaptea își poartă / felinarele aprinse / eu văd punctele albe / tu întunericul dintre ele // ne privim zborul / ca pe o galaxie de gânduri / care renaște / în inima unui îndrăgostit // ține-mi visul de mână / încă îi este teamă de întuneric”.

Declarațiile de dragoste făcute autoarei, au un parfum de inefabil: “poate / n-ar fi trebuit / să mă privești / părul meu / încă miroase / a iasomie”. Sau: “de acolo / din miezul speranței / se construiește / casa gândurilor // așează-te / aici / lângă mine / să ascultăm / cântecul ploii”. Și ne mai spune Maria, cum s-a născut iubirea: “iubirea s-a născut / în zodia bumerang / dintr-un vis / în care am visat că zbor / și am zburat / dar nu ca o pasăre / ci ca un om / cu doi fluturi albi / așezați pe umeri”.

Orice carte, este până la urmă o confesiune. Doar tu și hârtia, dincolo de ochii confesorilor-cititori: “doar câteva cuvinte / restul e imaginație / doar câteva atingeri / restul sunt iluzii / doar câteva respirații / restul nu poate fi explicat”. Și vorba Mariei leva: “să scrii un poem / nu este un act de curaj / ci o nevoie de a dăruia iubire // să rescrii un poem / e doar o încercare / eșuată de a iubi”.

Fărăme din sufletul autorului sunt împrăștiat în orice carte și cititorul poate să le adune și să le așeze precum piesele de puzzle, ca să-i iasă jocul perfect. Liantul principal este amintirea. Amintirea sufletului, amintirea Paradisului.

Și de ce nu, amintirea tăcerii macilor albi?

Zamfir URDĂREANU

Catifea fără frontiere

Avem un petic pentru orice sac,
dar nu la toți sacii avem gură
sau nu le dăm de fund
cu lăcomia.

Scrisoarea ne este peticită
cu timbru oficial
și confirmată cu petic de ștampilă.
Se rupe ea însăși în petice ușoare
și cheamă vântul în rafale.

Avem un petic executiv
la cămașa asudată,
iar pe dinăuntru avem chirchit
peticul de suflet
care nu se vede, dar ne frige.

În pădure avem un petic
de poiană,
sau petic de incendiu,
sau dacă nu, ne defrișăm
un petic în sălbăticie.
Deși nu e nevoie,
coasem petice în soare
și pe spuma de la val.

Peticul de pe spate
duce greul și încasează
croitul de la bici.

Avem un petic în stare
de orice, un petic mobil
pe care îl purtăm în loc de idol,
un petic de rezervă,
un petic secret
care așteaptă momentul potrivit
sau o minune.

Dacă dibuim
o breșă în plină țâfnă,
găsim un petic
pentru fiecare seamăn,
petic steril cu compasiuni
de pus pe rană,
petic-sfat de taină,
sau un petic drag,
pur și simplu.

În caz de boală
avem nevoie de petice
de cumpărat sau de pomană.

Deși adesea ne dăm
în petic,
peticul cel mai potrivit,
nu s-a inventat încă,
dar se străduiește.

Deși e purtată neglijent
și fără pic de milă,
speranța e singura care
nu are nevoie de petic.

Viitorul încă mai țese
mătase proaspătă
și catifea fără frontiere,
iertătoare pentru foamea
de petice și pentru
zădărnicia lor.

Șoarecele strategic

Țin un șoarece
în bibliotecă ca să roadă
ideile de tristă celuloză,
metaforele afumate,
înțelepciunea neadecvată
la noul mucegai.

Am un șoarece în cămară
ca să nu mă satur niciodată
și să mă eliberez cumva
de bunătatea vârtos acumulată.

În loc de vierme,
prefer un șoarece mai
elegant și mai nobil,
de la o poștă.

Înalț un șoarece în pod
să migălească breșe
pentru stele,
să nu se melancolizeze praful
lăsat singur.

Cuibăresc un șoarece
în cuptor să roage focul
să se răzgândească
sau măcar să mai amâne.

Scobor un șoarece-n
fântână, nicio găleată
să nu mai îndrăznească.

În loc de portofel,
în buzunare mă mândresc
cu un șoarece
ca să cheltuiască dânsul
pe toate cele fără de valoare.

Am gheare de șoarece
în păr ca să nu fiu nevoit
să mă pieptăn după fiecare
schimbare de vânt.

Port un șoarece fericit
la sân ca să nu
mi se deoache simțămintele.

Ca să nu mai fur
bijuterii, colecționez
priviri vivace de șoarece
mai de bun gust
și mai empatic.

În străfund de tezaur
vâr un șoarece strategic
ca să nu rămână
nicio urmă
când va veni timpul
și va prăda.

Provincia

Aștept provincia
ca să-mi livreze aer
cu râs de fete de la internat,
cu lătratul lătruralnic
și cu jeturi de pisici.
Acolo să ne surprindă
prima ploaie și gerul
să ne primenească.

Aștept provincia
ca să ne deschidă
o dugheană ca a lor,
cu pioaneze orbitoare,
cu iz de petrol
pentru magia lămpii
și încă ceva nedefinit,
care provoacă dependență.

Cu vânătăi să ne zâmbească
vânzătoarea proaspăt
altoită de bărbat și
automat de soartă.

Aștept provincia
ca să ne întâmpine trenul
cu panică de găște
în gara adunată de furnici
și zdrobită de tei în floare.
Aștept provincia răsculată
cu noaptea-n cap,
provincia nedumerită
dis de dimineață.

Provincia, încă
mai respiră fără mască
în plină epocă lacrimogenă.

Provincia, singură
se mai trezește din beție
cu duhoare din butoiul
cu varză și transparență
neaoșă clipocită din fântână.

Anda PETRACHE

Din pură întâmplare

Eu te iubesc din pură întâmplare
c-a nins frumos o vreme între noi -
petale de magnolii s-au prăvălit spre mine
când pașii tăi nostalgici croiau la întâmplare
poteci, cărări și vise - pluteau, multicolore...

Din trenulele lăsate se ridicau bobocii...
Boboci iresponsabili de-atâta frumusețe
ne îmbrăcau în alb își răspândeau în aer
parfum de iasomie cu trenă de mireasă...
Și le zâmbeam în taină, știind că ești ca mine...

Erai ascuns prin gânduri,
prin gânduri inelate care dansau vremelnice
prin fulgii albi, amnezici ce troieneau în mine
un sentiment, o vrajă ce-mi țintuia privirea...
Dansam prin alte vremuri, valsam printre iluzii...

Nu respiram... de teamă să nu mi se topească
bucata dintr-un zâmbet care-mi căzuse în palme...
Ninsoarea se oprise, conturul tău pornise
cu pași înceți, dar singuri spre zorile promise....
Porniseră spre mine...

Iubesc de atunci copacii - copacii cu magnolii
care dansează singuri, cernând în jur petale...
Iubesc din întâmplare ninsoarea lor prin iarbă
și zilele rămase cu flori în calendare...
Și te iubesc pe tine... din pură întâmplare!

Rostită de cuvinte

Mă las rostită de cuvintele ce ard
silabisind porniri ce mă frământă,
de un zâmbet ce a urcat încet, pe cer,
de palmele ce-și strigă dorul să te atingă...

Mă las rostită în zori, prin gene ce tresar
lumina să o macine, s-o prindă
ori seara când din nori se cerne iar,
tăcerea, pripășită în cuvinte...

Mă las rostită de cuvinte-strigăt
care aleargă în apele de munte -
ecouri prefăcute în boabe de cleștar
rostogolind pe umeri șaptele abrupte...

Mă las șoptită la urechi, de-un vers
de ochii care aprind în mine, vise

(continuare în pag. 22)

(urmare din pag. 21)

și mă însoțesc ținându-mă de mâini
să nu răstorn speranțele promise...

Mă las șoptită seara, în asfințit
de buzele ce-mi murmură, pe tample
un dor absurd ce-n picături de jad
coboară-n suflet, sfâșiindu-mi trupul...

Mă las purtată-n brațe de un gând hoinar
ce a strivit alt gând din întâmplare
și caută acum pretextul ideal
să construiască drumul, către tine.

Și-așa mă las rostită iarăși de cuvinte...
Cuvintele ce aleargă să mă prindă,
să creioneze amintiri în viitor,
să-și strige dorul... chipul să-mi atingă...

Arome

Miroase a ruginiu și struguri în grădină,
când prind lăstarii în palme și-i întreb
dacă-s puternici, vrednici să susțină
povara dulce a boabelor ce cresc...

Miroase a cer senin și-a omenie
în sufletul vecinilor din sat
când trec pe stradă și-i salut, cum se cuvine,
c-așa, de mică, mama m-a învățat!

Miroase a pâine scoasă de pe vatră
pe vechile cărări în care eu, copil,
mergeam desculță, răscolind pământul
după un fluture, un vis, în asfințit...

Miroase a pădii și a izmă-creață
când amintirile în verde se îmbracă
și bat zglopii, strigându-mă, la poartă...
...Se lasă seara..., te-așteptăm să vii!

Miroase a liliac și-a dor de tine, mamă,
când trec cu grijă, pragul casei părintești...
Miroase a struguri - vin de tămâioasă,
ce cresc pe boltă, printre trandafiri!

Miroase a migdal și a gutui în fața porții
și acolo mă înalț și mă înclin,
când simt sub tălpi cum glia strămoșească
și tatăl meu, m-așteaptă, să revin!

Dor de tine

Câteodată mi-e dor ...
Îmi e dor să te văd...
Și cu ochii închiși înspre tine pornesc,
ochii tăi adumbriți de-o părere de rău
să îi mângâi prelung c-un sărut, cu un gest...

Da-n zadar mă frământ...
Chipul tău din tablou mă privește prelung
și când vreau să-l ating se foiește zâmbind
lăsând urme de ruj pe obrazu-mi căzut,
pe crâmpeiul de gând înrămat desuet...

Îmi e dor să te simt...
Întind palmele încet, tot cu ochii plecați,
să le prind de un contur ce îl știu pe de rost
și mpreună apoi să dansăm, să plutim...

Dar degeaba le întind...
Se agață de un vis, desenându-l abstract
c-un cărbune aprins de-al meu dor cam nătâng
ce înțelege târziu sau aproape deloc
că e vară, e cald și văpăile cresc...

Strâng în brațe povești ce s-au scris rând pe rând
cu creioane, culori și un stilou inocent
ce-a pus punctul pe "i" în contextul avut
și-a lăsat după el doar tăceri ce se cern.

De pe-o tâmplă, un gând se desprinde discret
și alunecă blând peste buzele arse de dor...
Descălțat și timid se îndreaptă spre zări
să te-ajungă, să-i spui că ai vrea să rămâi...

...Îmi e dor și pustiu este timpul prezent
care arde mocnit și mă mistuie încet...
Dor de tine, nebun, ce n-ascultă deloc
că e vară, e cald... și aș vrea să te uit...!

Rugăminte

Să-mi dai gândul tău bun să-l atârni la ureche,
cu un fir de argint croșetat ca cercel,
să pot să-l ascult, să îl simt cum șoptește,
cum respiră în zori și cu drag mă privește...

Să-mi dai gândul senin să-l așez sus, pe frunte
s-ating cerul cu el, îmbrăcat în albastru,
să-i port zâmbetul cald, să îl vadă o lume...
O lume ce uită adesea să privească spre sine.

Să-mi dai gândul curat să îl port la rever
asortat cu privirea cu care mă îmbraci,
să-l ajut să alunge părerea ce încearcă să-l frângă,
să îl las să respire când dorește să plece...

Să-mi dai gândul pribeag, ce cutreieră zarea
să se așeze, de vrea, la mine pe umăr...
Să găsească odihnă pentru aripile întinse -
sedimente de șoapte, culese între timpuri...

Să-mi dai gândul cernit, îmbrăcat la întâmplare,
să încerc să-l ajut să își poarte povara pe umeri
sau să rupă tăcerea, sfâșiindu-și cămașa
și apoi să se schimbe, dezlegat de păcate...

... Să-mi dai gândul frumos, învelit în speranțe
să îl port zi de zi, ca brățară la mână,
să îl văd, să îl simt în atingeri, în gesturi...
... Să îmi lase un zâmbet să se așeze în suflet...

Petre RĂU

Scriitorul și comisarul cuvintelor

Într-un oraș prăfuit, în care toate bibliotecile păreau a dormita sub o pojghiță de dezinteres, trăia un scriitor retras, dar încă temut pentru acuitatea minții sale și vigoarea frazei: Matei Brăileanu. Fusese premiat în tinerețe pentru un roman pe care critica îl considera „un pericol de luciditate”. De atunci, tăcuse mai bine de douăzeci de ani, până într-o zi în care, fără preaviz, publică un nou volum de proză scurtă: „*Vocile tăcerii noastre*”.

Cartea era o bijuterie: fraze scurt-circulare, pline de nuanță, povești absurde și lirice, dialoguri care te tăiau pe dinăuntru.

Nu a trecut o săptămână și voci entuziasmate, unele tremurate de emoție, o numeau deja cartea anului.

Dar în umbră pândea Tănase Vântuleț, un fost profesor de literatură devenit între timp, printr-un concurs de împrejurări bizare, coordonatorul Comisiei de Examinare Stilistică și Morală a Textelor Publicate în județ - o instituție obscură, creată pe vremea în care culturii și se cerea să nu deranjeze.

Tănase nu era rău, dar era prins într-o spirală a propriei sale rigori. Credea în reguli mai mult decât în viață. Avea o listă de peste 30 de criterii după care evalua orice text - de la utilizarea pronumelor de întărire până la absența, în opinia sa, a „structurii afective corecte”.

Când „*Vocile tăcerii noastre*” îi căzu în mână, nu-i trebui să citească decât primele patru pagini să strâmbe din nas. Până la sfârșitul volumului, umpluse deja două coli A4 cu observații: „Pasaj evaziv despre suferință fără explicitare morală - pag. 31”; „Folosit verbul „a fi” în construcție poetică nesusținută logic - pag. 54”; „Aluzii dubioase la transcendență fără autorizare dogmatică - pag. 87”.

Și-a redactat iute raportul, apoi a trimis o solicitare editurii, ca lucrarea să fie retrasă „spre reevaluare în vederea realizării responsabilității discursului public”.

Matei Brăileanu, aflând, a râs prima dată după mulți ani - dar era un râs amar. Nu se apăra. Nu dădu explicații. Spunea doar, când era întrebat: „Trăim vremuri în care cei cu zel n-au mai rămas doar la porți, ci păzesc și fraza”.

Editura a refuzat retragerea cărții, dar presiunea publică, iscată de „recomandările” comisiei, a dus la scoaterea volumului din librăriile municipale.

În tăcere, în plină iarnă, Brăileanu și-a adunat ultimele volume și le-a donat unei biblioteci dintr-un sat apropiat. „Unde se scrie cu lumină de lampă, zelul nu ajunge decât rar”, spusese el.

Câțiva ani mai târziu, Matei Brăileanu a murit. Nu în uitare, ci în legendă. Cartea lui, interzisă local, a fost tradusă în Franța, apoi în Italia și în alte câteva țări. A început să se predea la universități. Tănase Vântuleț, în schimb, a fost uitat. Nu cu ură, ci cu o tăcere mai grea decât o condamnare – căci nimeni nu mai găsea util un om care păzea granițe ce nu mai existau.

Morală:

Excesul de zel nu este doar o formă de prostie activă, ci și o violență subtilă împotriva firescului. În literatură, ca și în viață, prea multă vigilență omoară miracolul.

Iar uneori, zelul cel mai periculos nu e al celui rău, ci al celor ce vor, cu înrâncenare, să facă totul „corect”.

(din volumul de eseuri în pregătire «*Mic tratat despre lucruri mari*»)

Lord BYRON
(1788 – 1824)

Moartea lui Calmar și Orla

Scumpe sunt zilele tinereții. Vârsta întârzie pe amintirea lor prin negura timpului. În amurg el își recheamă orele de soare ale dimineții. Ridică lancea cu-o mână temătoare:

„Nu atât de încet ridicam oțelul înaintea părinților mei!” Trecută e rasa eroilor! Doar corzi de harpă mai amintesc de faima lor; sufletele lor călătoresc pe aripi de vânt! Ascultă sunetul venind pe oftat de furtună și se bucură în conace de nori!

Astfel e Calmar. Piatra cenușie înseamnă strâmă-ti casă. Cată-n jos din furtunile învârtejindu-se; își răsucesce forma într-un caier ce bubuie și fâlfâie în rafală pe munte.

În Morven sălășluia căpitanul, rază de război a lui Fingal. Pașii lui făcuseră câmpul să mustească de sânge; fiii Lochlinului fugiră din fața lăncii sale înfuriate: ci blând era ochiul lui Calmar, dulce șuvoiul pletelor sale bălaie și ele fluturau ca un meteor prin noapte. Nici o față nu era suspinul inimii sale; gândurile-i erau închinat prieteniei întunecatului Orla, nimicitorul eroilor! La fel erau săbiile lor în luptă; dar tare era fala lui Orla, blând numai cu Calmar. Împreună își aveau sălaș în peștera de la Oithona.

Din Lochlin Swaran sări peste creții albaștri de undă. Fiii Erinului căzură în fața puterii sale. Fingal și-a îndemnat căpitanii la luptă. Corăbiile lor acopăr oceanul. Pâlc lângă pâlc cresc oștile pe dealurile verzi. Vin în ajutorul Erinului. Noaptea-și întinde aripile învâluindu-i; numai stejarii strălucesc arzând prin vale. Fiii Lochlinului dormeau: vise – gropi mari cu sânge. Ridică lancea-n gând și Fingal fuge. Nu la fel și oștirea din Morven.

Orla trebuia să stea de strajă. Calmar era alături. Împreună cu lăncile în mâini. Fingal își strigă căpitanii. Stăteau în juru-i cu regele în mijloc.

Ninse îi erau pletele dar cât de puternic brațul. Vârsta nu l-a înmuiat.

„Fii ai Morvenului, a strigat eroul, mâine vom da ochi cu dușmanul, dar unde este Cuthullin, pavăza Erinului?”

A rămas în palatele din Tura; nu știe de venirea noastră. Cine dă o fugă prin Lochlin până la erou să-l cheme pe căpitan la oaste? Calea-i printre săbii dușmane dar mulți și iuți sunt eroii mei. Trăsnete ale războiului. Spuneți, căpitanii, cine încearcă?”

„Fiul lui Trenmor, mie încredințați-mi această faptă, sări întunecatului Orla, și numai mie. Ce-i moartea pentru mine? Îmi place somnul celor puternici și mică e primejdia. Acum fiii Lochlinului visează. Îl voi căuta pe Guthullin, cel purtat de trasură. De cad înălțați cântecul barzilor și culcați-mă lângă râul Lubar.”

„- Și numai tu singur vei cădea?” spuse bălailui Cal-

mar. „Îl vei lăsa pe prietenul tău să se usuce departe de tine, căpitan de Oithona? Încă nu mi-a slăbit brațul. Aș putea să te văd murind fără să ridic lancea? Nu, Orla! Am urmărit împreună căpriorii și am petrecut cu scoici; a noastră să fie calea primejdiei: a noastră a fost peștera din Oithona; al nostru să fie strâmtul loc de pe malurile Lubarului.”

„- Calmar!”, spuse căpitanul din Oithona – „de ce ții tu ca pletele-ți bălaie să le întunece țărâna Erinului?” Lasă-mă să cad singur. Tatăl meu sălășluiește în păturile de sus ale aerului, se va bucura când mă va vedea. Iar Mora cea cu ochi albaștri întinde masa pentru fiul său în Morven. Ascultă pașii vânătorului prin viroagă și i se pare că se apropie Calmar. Să nu spună: „Calmar a fost doborât de oțelul Lochlinului, a pierit odată cu negurosul Orla, căpitanul cu fruntea întunecată.”

Pentru ce lacrimile să împăinjenească ochiul de azur al Morei? De ce glasu-i să-l blesteme pe Orla, nimicitorul lui Calmar? Trăiește, Calmar. Trăiește! Să mă răzbuni de sângele Lochlinului. Cântecul barzilor își vor uni sunetele peste mormântul meu. Dulce îi va fi cântecul morții lui Orla din gura lui Calmar. Umbra mea va surâde la notele-i de laudă.”

„- Orla! Zise fiul Morei, cum aș putea să înalț cântecul morții prietenului meu? Aș putea să-i arunc faima vânturilor? Nu! Inima mea s-ar îneca spunându-și suspinul; slabe și frânte sunt sunetele durerii. Orla, sufletele noastre vor auzi cântecul împreună. Vom locui într-un nor pe înălțimile cerului. Barzii vor împleți în cântec numele noastre.”

Au părăsit cercul căpitanilor. Pașii li se-ndreaptă spre cetele Lochlinului. Murind în flăcări stejarul abia licăre prin noapte. Steaua nordică înseamnă drumul spre Tura. Swaran, regele, se odihnește pe tăpșanul singuratic. Aici trupele sunt amestecate: crișcă în somn cu pavăzele sub cap. Săbiile sclipesc în zare, grămadă. Focurile pâlpâie; tăciunii trec în fum. Toți tac; doar vântul oftează deasupra de stânci. Încet, eroii dau rotocol pâcului în somn.

Pe jumătate călătoria-i făcută, când Mathon, ațipit pe scut, întâlnește ochiul lui Orla.

Rotit în pară, scânteie din umbră: lancea-i stă deasupra.

„De ce-ți apleci fruntea, căpitan de Oithona?” șoptește bălailui Calmar.

„Suntem în inima dușmanului. E vremea să-ntârzii?”

„Iată clipa pentru război” spuse Orla, cu fruntea înegurată. „Mathon din Lochlin doarme: iată-i lancea! Vârful-i s-a răsucit în rănile tatălui meu.

Sângele lui Mathon va aburi pe a mea, dar să-l fărâm în somn, fiu al Morei? Nu! Își va simți rana. Faima mea nu se va înălța nicicând pe sângele somnului.

Hai, Mathon, sus! Fiul lui Comnal te strigă. Viața ta e-n mâinile lui: ridică-te la luptă.”

Mathon sare din somn, dar singur oare? Nu! Toți căpitanii sunt gata pe câmp.

„Fugi, Calmar, fugi!” tună întunecatului Orla; „Mathon e-al meu; Voi muri bucuros. Dar ai Lochlinului îi împresoară prin negura nopții.”

Orla se răsucesce deodată; coiful lui Mathon se despică în două; îi cade scutul din mână: se cutremură în sânge.

Se rostogolește la rădăcina unui stejar în flăcări. Strumon îl vede cum pică. Se umple de mânie; arma-i

(continuare în pag. 25)

scânteie deasupra capului lui Orla; dar o lance îi străpunge ochiul și creierul îi izbucnește prin rană înspumând lancea lui Calmar. Cum talazurile oceanului huruie în rostogol peste două puternice corăbii din nord, astfel cei din Lochlin dau buzna în căpitani. Cum prin valurile spărgându-se-n spumă, se-ndreaptă mândre corăbii din nord, astfel saltă căpitanii din Morven pe crestele împrăștiate ale Lochlinului. Larma armelor a ajuns la urechea lui Fingal. Bate în scut: flăcăii se adună în juru-i; oamenii se revarsă pe colină. Ryno pornește bucuros. Ossian calcă falnic înarmat. Oscar își încearcă lancea. Aripa de vultur a lui Fingal fâlfâie în vânt.

Groaznic mai e zăngănitul morții! Și multe sunt văduvele din Lochlin. Morven i-a dovedit prin tărie.

Pe coline licăr de zori: nici un dușman viu nu se zărește; ci mulți sunt cei adormiți: zac crunt pe Erin. Boarea oceanului le răscolește pletele, dar ei încă dorm. Șoimii țipă pe deasupra pradei.

Ale cui cosițe bălaie învăluie pieptul căpitanului? Scânteietoare ca aurul înstrăinat, se țes cu buclele întunecate ale prietenului.

E Calmar ce zace pe sânul lui Orla.

Un singur șuvoi de sânge. Al lor. Crunt e ochiul negurosului Orla fără cuvânt și încă plin de jăratec: țintește moartea neînchis. Mâna-i încleștată-n a lui Calmar, dar Calmar trăiește, iată, deși-i căzut.

"Ridică-te" strigă regele, "hai, vlăstar al Morei; voi lecui rănilor eroilor. Calmar încă mai poate alerga pe dealurile din Morven."

"Niciodată Calmar nu va mai urmări cerbul din Morven cu Orla", spuse eroul, "ce-ar fi goana pentru mine, singur? Cine să mai împartă prada luptei cu Calmar? Orla se odihnește! Aspru ți-era sufletul, Orla! Totuși blând cu mine ca roua zorilor. Crunt orbind pe alții-iar mie frumoasă rază de argint în noapte.

Luați-mi sabia și-o duceți Morei, cea cu ochi albaștri, s-o atârne în sălașu-mi gol. E încă plină de sânge, dar nu l-a putut salva pe Orla. Culcați-mă alături de prietenul meu și cântec să sune când mă voi scufunda în noapte."

Sunt îngropați lângă râul Lubar. Cu patru pietre cenușii la căpătâiul lor.

Când Swaran a plecat, pânzele noastre s-au umflat în vântul de pe valuri îndreptându-ne corăbiile spre Morven.

Barzii au prins să cânte.

"Ce formă crește la temelia norilor? A cui umbră întunecată sclipeste pe fâșii roșii de furtună? Vocea-i se rostogolește în tunet. E Orla, negurosul căpitan din Oithona, fără seamăn în luptă.

Pace, duhului tău, Orla, faima nu-ți va pieri. Nici a ta, Calmar! Minunat ai fost, vlăstar al Morei, cea cu ochi albaștri, și nu nestricătoare sabia. Oțelu-i spânzură în peșteră. Nălucile Lochlinului o ocolesc țipând. Ascultă-ți elogiul, Calmar! Cum umple gurile celor puternici.

Numele tău tremură în ecourile Morvenului. Atunci ridică-ți cosițele bălaie, vlăstar al Morei și le răsfiră pe arcul curcubeului, zâmbind prin lacrimile furtunii.

În românește de Ignatie GRECU

Cătălin DUMITRESCU

Gânduri

Ninge peste tine
Cu gânduri albe,
Te joci asemeni pașilor mei
Și mă tem,
Că o să trebuiască să îți încălzesc sufletul
Cu un sărut
În căușul mâinilor tale dalbe!

Laudă

Cu trupul tău
Mă laud mântuirii,
Cu gândul tău
Mă asemui când zâmbești,
Îți desenez iluzii
Pe o bucată de hartie,
Iar mai apoi te bântui printre amintiri!

Plajă goală

De ce să nu vreau
Să te privesc goală
Alergând pe o plajă
Și plaja goală și tu goală,
Numai a mea !?
Ai să îmi spui egoist,
Iar eu atunci nu am să mă supăr,
Știu, hainele tale sunt egoiste,
Te țin încătușată și îmbrățișată
Toata ziua,
Iar tu ai să îmi spui gelos
Și nici atunci nu am să mă supăr.

Prima carte

Citeai prima mea carte
Pe banca din fața mea
Și zâmbeai între două pagini
De la mijlocul cărții,
M-am apropiat de tine
Și am râs,
Citeai cuvintele diferit
De la dreapta la stânga
Și uneori cu paginile întoarse
Spre asfalt!
Ți-am luat ca amintire
Haina și mâna și pe tine,
În clepsidra albastră
Noaptea poate fi rece!

Ștefan ANDRONACHE

Certosa di Pavia, un tezaur artistic inconfundabil

Dacă atunci când am fost în Italia pentru prima dată, vremea ploioasă de la mijlocul toamnei m-a împiedicat să pot vedea celebra Mănăstire din Pavia, vara trecută, într-o frumoasă după-amiază de început de iulie, dorința mi s-a îndeplinit cu adevărat.

Am plecat din Milano cu mașina prietenului Săndel Nistor. Alături de noi s-a mai aflat și o prietenă de-a sa, doamna Adda, o discretă și sensibilă poetă. Din cauza lucrărilor de modernizare a câtorva artere importante din sudul metropolei a trebuit să rătăcim minute în șir pe mai multe străzi periferice până când, într-un târziu, am nimerit în noul și frumosul cartier rezidențial Milano II, la edificarea căruia omul de afaceri Silvio Berlusconi a investit sume exorbitante de bani care cu siguranță, după vinderea blocurilor sau vilelor, își triplase veniturile.

Dar nici din acest oraș-satelit nu ne-a fost prea ușor să ieșim la drumul cel bun ce ar fi trebuit să ne conducă direct spre Pavia, localitate de care ne despărțeau doar 15 km! Exasperați de situația în care ajunseseam, ne gândeam chiar să renunțăm la continuarea călătoriei. Și, totuși, norocul nu ne-a ocolit. Oprind un biciclist, de prin partea locului, acesta ne-a indicat ce manevre trebuia să mai efectueze Săndel pentru a ne înscrie pe șoseaua salvatoare.

Așadar, iată că, după o oră și jumătate de suplicii ne-bănuite, și după ce am mai străbătut, în acest timp, și un șir neîntrerupt de parcele cultivate cu orez sau de mici liziere, am reușit să ajungem (slavă Domnului!) la Certosa di Pavia.

Toată supărarea noastră s-a spulberat de îndată ce ne-a fost dat să vedem profilat, pe un cer de un albastru intens, impresionantul monument de arhitectură cărui lumina soarelui, excesiv de generos la acea oră, îi scotea în evidență volumele delicate și superbe decorații.

Desigur că cea mai mare atracție am simțit-o pentru spectaculoasa biserică a Mănăstirii, care știam că este o capodoperă a Renașterii lombarde. La fațada sa au trudit doi arhitecți-sculptori: Giovanni Antonio Amadeo (de la sfârșitul secolului al XV-lea și până la începutul celui următor), cărui i se datorează jumătatea de jos, și Cristoforo Lombardo ce a desenat și a lucrat partea superioară până pe la 1560. Pe colțul peretelui din stânga, una dintre sculpturi îl redă chiar pe Amadeo ținând în mână un compas.

Întreaga fațadă a bisericii mănăstirii a fost ornată cu o decorație bogată din marmură policromă fin cizelată. Se disting în cadrul ei: numeroase medalioane ce imită diverse modele specifice antichității romane: statui de sfinți (precum cea a Sf. Petru, concepută în secolul al XV-lea) plasate în nișe dispuse simetric, frunze de acant, tot felul de ghirlande

florale și o multitudine de ornamente menite să încadreze cât mai bine între ele elementele enumerate.

Certosa din Pavia – Fațada bisericii Mănăstirii

Certosa din Pavia – Curtea interioară

În jurul ferestrelor lui Amadeo, se desfășoară suita unor scene din Biblie; sunt redade momente din viața lui Cristos, dar și din cea a prințului Gian Galeazzo Visconti. Portalul este împodobit și el cu basoreliefuli inspirate din istoria glorioasă a mănăstirii pe care au întemeiat-o călugării francezi, cei care au pus și bazele primelor orezării din Lombardia.

Frumusețea exuberantă din exterior își găsește corespondentul, firește la cu totul alte proporții, și în interiorul sfântului lăcaș. Aici, pe structura inițial gotică a edificiului, ce datează din anul 1396 (arhitecți: Bernardo din Veneția și Giacomo din Caprone) și-au pus amprenta etapele distincte de la începuturile Renașterii, mai ales în vestibul, în transept și în perimetrul corului. În afara unor frumoase zăbrele din bronz, mai remarcăm și decorația bolților din secolul al XV-lea făcută de către Bergognone.

Printre operele de artă care ne-au reținut în mod deosebit atenția s-au numărat: „Dumnezeu-Tatăl”, un tablou de Perugino expus într-una din capele; superbe candelabre din bronz ale lui Fontana; imensa lespeze mortuară cu trupurile sculptate ale lui Ludovico Visconti, zis Maurul, și al foarte tinerei sale soții Beatrice d'Este (autor Cristofor Solari, 1499) din transeptul stâng; poarta cu cele șapte medalioane ale ducilor de Milano din sacristia veche; magnificul mauzoleu al lui Gian Galeazzo Visconti (1497-1562, Cristoforo Romano și Benedetto Briosco) adăpostit de transeptul drept și desigur, nu în ultimul rând, corul decorat cu marmură și înzestrat cu strane lucrări în marchetărie.

Am apreciat și o piesă originală din fildeș (cca. 1400, Embriacchi) care reproduce într-o formă miniaturizată scene din Vechiul și Noul Testament. Ea fu-

(continuare în pag. 27)

sese furată cu douăzeci de ani în urmă, dar odată recuperată a fost reaşezată în locul pe care-l ocupase inițial. În ceea ce mă privește, trebuie să mărturisesc că m-am gândit să-mi ofer o „amintire” chiar cu această insolită lucrare, motiv pentru care nu am ezitat să declanșez obturatorul aparatului pe care-l aveam la îndemână. Imaginea sa, pe care și acum o păstrez, m-a stimulat să scriu și rândurile de față.

Dar câte alte minunății nu se mai găsesc adăpostite în acest sanctuar! Firește că cel mai nimerit lucru ar fi acela de a descinde aici pentru a le vedea în mod concret și, respectiv, a le admira știind că ele îți vor pricinui, mai apoi, clipe de adevărată bucurie.

Mica mănăstire din dreapta bisericii, care este de fapt și cea mai veche, a fost decorată cu bucăți din teracotă roșie, precum cele pe care le identificasem și la Ospedale Maggiore din Milano. De sub porticurile - care delimitează curtea interioară ce-și etalează cu mândrie privirilor vizitatorilor covorul prețios bătut din fire de gazon și smălțat din abundență cu flori roșii - și ale căror arcade desenează semicercuri de lumină pe pereții chiliilor avem o splendidă vedere asupra cupolei rotunde și înalte a bisericii pe care o înconjoară mai multe rânduri de arcade supraetajate, dar și asupra turnulețelor din perioada goticului lombard de pe colțurile edificiului. Alte două rânduri de arcade decorează peretele masiv. Ambele demersuri arhitectonice care crează jocuri interesante de lumini și umbre reușesc să dea ansamblului un aspect pe cât de ușor, pe atât de grațios.

Pătrundem, într-un târziu, și în mănăstirea cea mare a cărei curte pătrată este înconjurată de 122 arcade. Cele 24 de apartamente ale călugărilor, dispuse pe fiecare din cele patru laturi pe care le delimitează mai întâi galeriile acoperite, cuprind în zona paterului câte două camere, apoi câte un dormitor și loggia la etaj.

După acest reușit și reconfortant periplu printr-un spațiu sacru, destinat rugăciunilor, reculegerii și liniștii sufletești și în care arta aproape că s-a întrecut pe sine oferindu-ne o lecție de mare frumusețe (pe care în mod cert că nu o vom putea uita vreodată!), ne reîntoarcem mulțumiți în grădina vastă din fața Bisericii pentru a ne imortaliza chipurile pe decorul inconfundabil al fațadei sale.

Și pentru că ne-a mai rămas ceva timp la dispoziție până la plecare, ne-am decis să mai întârziem pentru a-l egala, la întoarcere, pe cel care-l consumasem pentru a ajunge la mănăstire. Ne-am îndreptat, toți trei, într-un deplin acord, spre terasa umbrită a micului restaurant din piața de alături. Aici, ne-am potolit setea cu o înghețată, făcută de însăși patroana localului, și cu un pahar de băutură răcotitoare servit conform preferințelor fiecăruia.

Drumul de întoarcere spre Milano ni s-a părut cu mult mai frumos probabil și din cauza bucuriei pe care reușise să ne-o strecoare în adâncurile sufletului splendorile artistice ce particularizează într-atât de mult Certosa di Pavia.

Ștefan ANDRONACHE

O călătorie de neuitat pe Lacul Maggiore

Ajungând după mai puțin de două ore la Laveno, cu trenul de Milano, prima noastră grijă (adică a prietenului din metropola lombardă și a mea) a fost să identificăm Lacul Maggiore și, implicit, nava ce ne-ar fi înlesnit parcurgerea unei bune părți a acestuia. Din gară am zărit imediat lacul. Și tot mergând pe marginea lui, am nimerit debarcaderul unde un vaporăș își aștepta puținii pasageri cu bilete combinate (tren plus vapor).

Dar nici nu am apucat să ne instalăm cât mai confortabil pe scaunele de pe covertă că a și sunat sirena de plecare, iar nava și-a pornit motorul. Practic, începusem călătoria pe cel mai celebru dintre lacurile italiene de origine glaciară. Norii cei mai groși de pe cer se tot îngrămădeau undeva spre Alpii elvețieni pentru a-i îngădui soarelui să-și arate, măcar la vremea prânzului, adevărata sa putere.

În fața noastră se întindeau apele de un albastru verzui ce atingeau, în depărtări, malurile înverzite, plajele sau așezările minuscule. De jur împrejurul lor se profilau lanțurile muntoase de o nuanță verde argintie ce varia în funcție de distanța la care se aflau dispuse unele de altele. Până să sosim noi la Intra, unde trebuia să ne imbarcăm pe o altă navă, cerul s-a înseninat de-a binelea, priveliștile, din juru-ne, căpătând o strălucire neobișnuită.

De la Intra, care este principalul port de unde se poate pleca aproape în toate direcțiile posibile, și până la Pallanza, o zonă intens frecventată de turiști, ne-am mișcat numai de-a lungul țărmului vestic al lacului având posibilitatea de a admira, de această dată, și vasta panoramă care se desfășura până spre îndepărtatul Laveno, situat pe partea opusă. Munții înalți care-l ocrotesc își decupau conturile lor neregulate pe cerul de un albastru tot mai deschis. De acum încolo, orizontul se lărgește tot mai mult determinându-ne să fim cât se poate de atenți. Ambianța de aici mi se pare cu mult mai destinsă decât cea pe care o întâlnisem, cu un an în urmă, pe lacul Como.

Se cuvine a face mențiunea că, în acest perimetru, Lacul Maggiore (care are o lungime de 65 km) înregistrează două recorduri absolute: o lărgime de 5000 metri și o adâncime de peste 370 m!

Principalul centru de interes pentru noi avea să devină autenticul arhipelag format din insulele Borromeo din imediata apropiere. Numele lor fost preluat de la celebra familie milaneză, care le-a populat și le-a stăpânit vreme de mai multe sute de ani. Ele au ajuns să fie cunoscute în lumea întreagă poate și datorită lui scriitorului francez Stendhal, care spunea că insulele de aici „produc sentimentul frumosului într-o mai mare cantitate decât Sf. Petru” de la Roma motiv pentru care turiștii implicați într-o escapadă pe faimosul lac s-ar simți dezonozați dacă nu le-ar vedea.

Prima porțiune de uscat, care ne aține calea, aparține insulei Madre socotită drept cea mai mare dintre toate cele trei. Acoperită fiind în întregime de o vegetație extrem de diversificată, ea emană, în indiferent ce

(continuare în pag. 28)

(urmare din pag. 27)

anotimp, un farmec irezistibil. Câțiva dintre tovarășii noștri de drum coboară pe malul abrupt. Flora sa exotică - între care distingem ușor câteva specii de cactuși, un palmier și un superb arbust Bouganvillier încărcat de gingașe flori de un roșu violaceu - se răsfire, asemenea apelor unei cascade, până în preajma debarcaderului improvizat. Totodată, de aici, mai urcă alți turiști ce reușiseră, probabil, să viziteze palatul și binecunoscuta grădină a plantelor rare între care se spune că azaleele, rhododendronii, cameliiile și pergolele cu glicine ocupă un loc privilegiat.

Pe măsură ce ne îndepărtăm de „paradisul terestru“ (Gustave Flaubert) simțim din plin efectele benefice ale brizei răcoroase din largul golfului de smarald care se dovedește a fi, până la urmă, un excelent antidot pentru definitivă noastră calmare. Ochii ne sunt solicitați de țărnul și amenajările tot mai moderne ale orașului Pallanza, devenită un fel de „stațiune a plăcerilor“ și, mai ales, de perspectiva tot mai îndepărtată pe care reușește să o ofere coamele munților ce se profilează spre miază-noapte, spre direcția Elveției. Toți excursioniștii germani sau elvețieni de pe punte privesc fascinați în toate direcțiile posibile, chipurile lor exprimând, fiecare în parte, tot atâtea ipostazieri ale bucuriei unui weekend extrem de reușit. Un cuplu de oameni în vârstă se fotografiază de zor pe fundal aproape ireal oferit de munții

Portul Intra – Poarta de intrare pe Lacul Maggiore

Lacul Maggiore – Turiști admirând peisajul

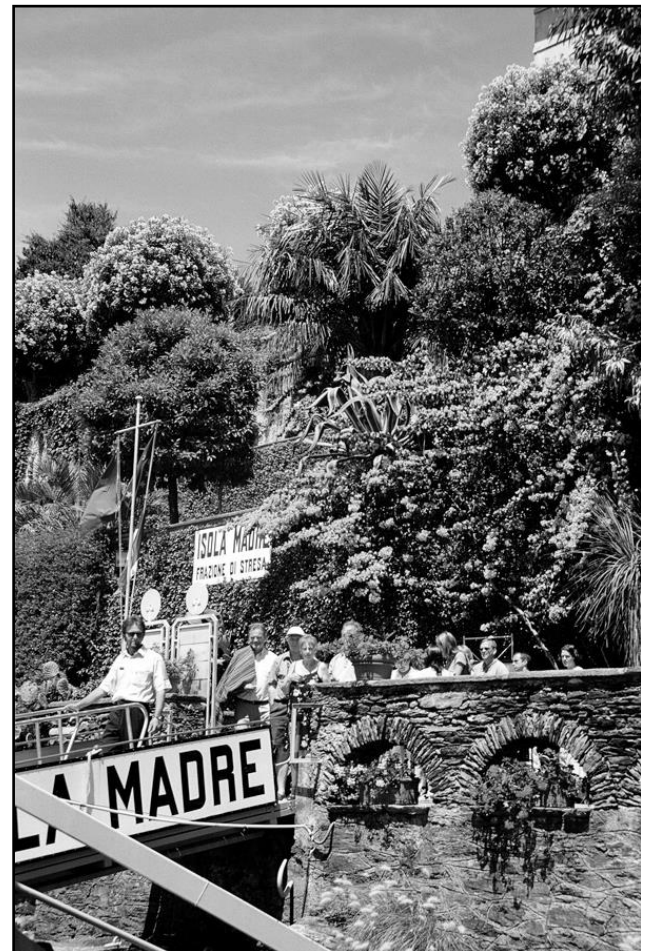
Sasso di Ferro ce ar fi putut face să vibreze orice poet romantic.

Vaporașul mai face o scurtă escală pe insula Pescarilor populată până la saturație cu diverse construcții de locuit, cu excepția unei mici porțiuni de plajă protejată în partea

centrală de umbra deasă a arborilor. În ciuda suprafeței de uscat extrem de reduse, s-au concentrat aici câteva hoteluri și s-au amenajat restaurante rustice renumite pentru preparatele lor specifice din pește. Noi ne continuăm însă drumul mai departe, ținta noastră finală fiind insula Bella ce pare, după ce-i scrutăm îndelung înfățișarea, să nu-și dezmință deloc numele. La ora unu, de după prânz, reușim să punem piciorul pe uscat.

Insula Bella - ca și celelalte surate ale sale, Madre și Pescatori - a fost, la început, o stâncă lipsită de vegetație și nelocuită. Ambițiosul conte Giovanni III Borromeo s-a hotărât să o civilizeze în onoarea soției sale Isabella. Din acest motiv, el a adus aici pământ roditor pentru a crea o grădină, pe care și-a dorit a o transforma în cea de a opta minune a lumii, iar în 1671 a construit și castelul baroc. În ambianța somptuoasă și elegantă a acestuia se păstrează numeroase opere de artă: piese de mobilier, statui, tablouri sau tapiserii capabile să stârnească interesul iubitorilor de frumos.

Odată intrați înăuntru parcurgem câteva săli rezervate prezentării unei colecții de armuri sau medalioanele de familie. Admirăm spațiul vast și înălțimea impresionantă a Marelui Salon, (unde se păstrează și macheta insulei concepută, prin 1812, de Nicola Mazzoli), precum și splendida Sală a Tronului. În Sala de Muzică – excesiv de încărcată cu picturi sau instrumente – s-au semnat, la 11 aprilie 1935, documentele Conferinței de la Stresa (expuse aici în facsimil) care încercase să evite declanșarea mult mai devreme a celui de al Doilea Război Mondial. La un moment

Lacul Maggiore – Popas pe Insula Madre

(continuare în pag. 29)

dat am poposit și în camera somptuoasă în care, în noaptea de 17/18 august 1797, s-a odihnit Napoleon cu ocazia efectuării primei sale campanii în Italia. Aici, un grup de francezi privea iscoditor spre obiectele menite să reconstituie întreaga atmosferă de epocă. De la fereastra larg deschisă a Bibliotecii, am reîntâlnit priveliștea extrem de pitorească pe care o oferea insula Madre.

Am mai parcurs, desigur, și alte încăperi, precum cea înzestrată cu peisaje de Zuccarelli, Sala de Conversație deosebit de frumoasă și inundată de lumina venită de afară cu masa din mozaic a contelui Giberto Borromeo (ambasadorul extraordinar al Împăratului Austriei pe lângă Sfântul Scaun) sau Sala de bal, vastă și elegantă, printre coloanele ei sau prin fața oglinzilor prețioase de pe pereți perindându-se, cândva, în pași de dans, multe dintre capetele încoronate ale Europei invitate de Carlo IV Borromeo, mare om politic și protector al oamenilor de știință și al artiștilor.

Firește că o notă aparte fac și grotele artificiale cu mozaicuri pe pereți, de la subsol, a căror răcoare o simțim din plin. În sfârșit, prin ultima galerie, decorată cu uriașe goblenuri flamande din secolul al XVI-lea, în a căror compoziții sesizăm și simbolul licornului, blazonul casei Borromeo, ne încheiem călătoria prin timpurile plin de strălucire din trecut.

Lacul Maggiore – Insula Bella

Lacul Maggiore văzut de pe Insula Bella

Arhitectul palatului Angelo Crivelli a realizat și o celebră grădină italiană, într-o manieră barocă și aproape inimitabilă, aceasta fiind expresia cea mai mai teatrală a arhitecturii peisagistice de până atunci. Cele șase terase distincte, decorate cu numeroase plante ornamentale și suprapuse una peste cealaltă, par să dea contur unei mici piramide. Pe laturile aleii principale, pe gazonul

proaspăt tuns, doi păuni albi cu penajul desfăcut ne întâmpină prietenoși spre deliciul multora din copiii veniți aici cu părinții. Plantele exotice, printre care ne mișcăm fascinați, oferă o multitudine de culori și împrăștie miresme discrete. Într-adevăr, imensa sculptură verde îți captează ochiul și spiritul producându-ți o imensă plăcere și îndemnându-te la reculegere.

Pentru a ne putea încadra totuși în timp (până la so-sirea vaporului mai rămăsese doar un sfert de oră!) îi pro-pun prietenului meu, care este cu puțin mai în vârstă de-cât mine și se deplasează ceva mai greu, să se îndrepte, de unul singur, spre ieșirea căreia aproape că-i pierdusem urma.

Eu am grijă însă să escaladez, într-un ritm ceva mai precipitat, mulțimea treptelor care m-au condus spre vârful grandiosului decor vertical, de fapt un fel de arc de triumf alcătuit din nișe, statui bizare, plante agățătoare, coroane sferice de arbuști sau alte piese din marmură cu caracter ornamental. Efortul mi-i răsplătit, pe dată, de oglinda liniștită a lacului peste care soarele aruncă fire de beteală dar și de perspectiva atât de apropiată a elegantei stațiuni internaționale Stresa, aflată la doar 400 metri distanță, ale cărei vile (multe din perioada „belle époque”) urcă dinspre țarm până pe la jumătatea coamei muntelui Mottarone de unde se spune că se vede până și orașul Milano. De la o astfel de înălțime vizez, la repezeală, autenticele cadre fotografice pe care mi le sugerează grădina mult mai deschisă în partea care se suprapune pe marginea lacului. Mâinile ridicate ale unui amoraș din piatră, ce stă cocoțat în vârful unui pedestal, îmi indică punctul de maxim interes pe care îl oferă bazinul de formă circulară încărcat cu nuferi de abia înfloriți și înconjurat de patru covoare florale riguros egale și de mare rafinament. În preajma colțurilor acestora au fost așezate vase cu oleandri pentru a fi astfel într-un acord cu plantele din alte vase de pe balustrade.

De aici, din cauza grabei, aproape că nici nu mai știu pe unde m-am mai strecurat pentru că, la un moment dat, m-am pomenit coborând, printre niște căsuțe șubrede, direct la debarcader. Săndel mă aștepta nerăbdător în piața animată din preajma acestuia cu câteva gustări calde. Și, pentru a nu uita, într-atât de ușor, de trecerea mea pe aici, tot el a avut grijă să-mi ofere în dar (pentru soție și fiică) două fețe de masă cu harta integrală a lacului pe care le cumpărase de la o tarabă cu suveniruri. De abia am apucat să mai bem câte o bere la cutie că a și sosit vaporul ce urma să ne conducă, din nou, spre Intra.

În ciuda multelor impresii acumulate în acea zi simțeam că îmi mai rămăsese suficiente zone disponibile de receptare. Succesiunea de tablouri pe care lacul și coamele împădurite ale munților din depărtare continuau să le modifice la fiecare schimbare de direcție a navei ajunsese să-mi amuze ochii. Amploarea cerului de iulie, arhitectura ciudată a norilor și colorația neobișnuită a apei, iată elementele ce mă predispuneau la visare. Cert este că mi-aș fi dorit, în acel moment, ca plutirea noastră să se fi putut prelungi, chiar până la... Milano.

Din păcate, la Laveno, a trebuit să coborâm de pe

(continuare în pag. 32)

Ion DULUGEAC

Azil politic la Toledo

Coborând în holul Hotelului Madrid Plaza del Espagna, situat în apropierea de Fântana Cibeles din centrul Madridului, undeva în holul generos, așezat pe un fotoliu mare din piele de Cordoba, stătea cunoscutul jurnalist și scriitor Ioan Chirilă, pe care apropiații îl apelau cu numele *nea Vanea*, pseudonim ce arăta originea sa. Bărbatul aștepta autocarul care urma să-i ducă la Toledo, pe jurnaliștii din delegația română acreditați la partida de fotbal din Liga Campionilor Europeni dintre Atletico de Madrid și Steaua București

- Jeane, dragul meu, mergi cu noi la Toledo? se adresa el de cum îl văzu pe tânăr.

- Evident nea Lonele, pot să lipsesc din orașul armelor cu tăiș, spuse Jean Dulgheru, mare om de presa și proprietar al revistei de sport, Arena de la București, venit în grupul de ziariști.

- Am să te rog, să mă ajuți să ajung și eu la autocar, că m-au lăsat picioarele băiatul meu.

- Cum să nu te ajut, seniorul meu prieten!

- Măi Jeane, mi-a zis mie Vadim Tudor că ești băiat deștept, dar acum câteva luni m-a invitat Fănuș la o lansare și a confirmat că ești un tip foarte instruit și în scris.

- Nea Vaenea, am copilărit alături de toți marii scriitori la Casa de Creație de la Mogoșoaia, și fiind micuț nu mă luau în seamă. Dar eu le spuneam adevăruri pe care cei maturi, nu aveau curajul să le spună și le-am fost simpatic. Mai ales că lui nea Fane îi cumpăram sticle de vin fără să vadă... soția sa.

- Hai ajută-mă să merg la autocar că văd căse îmbulzesc puștii ăștia.

- Stai liniștit, nea Vanea că-i dau eu la o parte de nu se vad, se poate!

- Jeane, nu vreau să mă pun cu ei, suntem colegi și-i iubesc și respect așa cum sunt, dragul meu, apăsă pe vorbe bravul gazetar, care urcă în fața lui Chirilă, și ajungând pe platforma autocarului Mercedes, oferit de primarul din Marbella, Gregorio Jesús Gil y Gil, cel care era proprietar al clubului Atletico Madrid, un tip popular și generos.

Când privi în autocar, pe primul rând stătea Ovidiu Ioanițoaia, care era angajat Redactor Șef la Sportul Românesc, unde Jean era asociat și director adjunct, căruia-i zise scurt:

- Ovidiu, te rog mergi pe rândul doi, aici stă nea Ioan Chirilă cu mine, care-l ajut, că voi ăștia pe care v-a învățat să scrieți, n-aveți grije, derbedeilor! moment în care tot autocarul răsuna de un val de râs al ziariștilor deja așezați pe locuri.

- Bună ziua, eu sunt ghidul dumneavoastră, mă numesc Nicu Cioflan, profesor de geografie de la Slatina, aflat de 6 luni la Madrid, pentru studii doctorale, și ghid de limbă română.

- Te rog să ne faci o prezentare pentru orașul Toledo ce urmează să-l vizităm, tinere.

- Așa voi face maestre Chirilă, astfel voi începe cu Toledo. Orașul este situat la 20 de minute de capitala Spaniei fiind unul dintre primele orașe care s-au unit în revolta comunităților.

- Să înțelegem că are o istorie zbuciumată? întrebă Jean curios.

- Istoria orașului este mult mai zbuciumată decât istoria neamului tău de Brâncovean, dragul meu prieten și ocrotitul lui nea Fănuș Neagu, care uite că urcă și el cu Băieșu, zise Vadim.

- Așa dar, revolta comunităților care se naște în anul 1520, avându-i conducători pe Laso da Vega și Padilla, a reprezentat o cotitură în istoria orașului.

- Așadar este un fel de Mărășești la noi, în Primul Război, rosti Vadim, sec.

- Se poate asimila cu Mărășeștiul nostru, maestre. Dar după înfrângerea acestora de la Villalar comunerii toledani, cum erau numiți, conduși de către Maria Pacheco, văduva lui Padilla au fost cei care s-au opus cel mai mult lui Carol Quintul până la capitulare din 1522, când Toledo devine capitala imperiului.

- Deci are o istorie frământată, profesore? întrebă Ioanițoaia.

- Destul de frământată, mai ales că posterior, după decizia lui Filip al II-lea de a transfera curtea regală la Madrid în anul 1563, orașul a pierdut mare parte din importanța politică și socială. Regresul industriei textile accentuând decadența orașului.

- Deci și la ăștia, ca și la noi, s-a ales praful! zise apăsă Jean, din nou stârnind bucurie.

- După izbucnirea războiului civil spaniol, orașul a rămas în zona republicană. Edificiul numit Alcazar, unde se află sediul Academiei de Infanterie, a fost folosit de refugiu pentru rebeli sub comanda lui Coronel Moscardo, unde a rezistat din 21 iulie până la venirea trupelor generalului Varela, în 28 septembrie 1936. Edificiul Alcazar, aproape distrus în asediu, a fost reconstruit în totalitate, în secolul următor.

- Generalul Varela nu o fi unchiul fundașului stânga de la Steaua, zise Florin Ciurea, unul adus de Jean în delegație, gorjanul fiind proprietarul unei reviste numită *Inimă de țigan*.

- Nu are nici-o legătură cu jucătorul nostru, zise MM Stoica, ușor emoționat printre jurnaliștii din autocarul care mergea la Toledo.

- Orașul este ales oficial, capitală a Comunității Autonome Castillia-La Mancha, după votare sa, în decembrie 1983. Până la alegeri, guvernul regional a însărcinat pe Jose Maria Barreda să conducă un proces de informare a populației, instituțiilor politice și asociațiilor culturale.

- Nu ca la noi, conduce Cultura din România un ungar, se răsti Vadim Tudor.

- Acum fiind la intrare în Toledo, puteți vedea că vechiul oraș Toledo este situat pe un vârf de munte cu 150 de grade vedere în jurul său. Acesta este înconjurat pe trei laturi de o cotitură a râului Tagus, și conține multe situri istorice.

- Vedem și Catedrala Alcazar, dragul meu domn? îl întrebă Ion Bocioacă.

- Desigur, domnule, vom vizita inclusiv catedrala Alcazar, considerată prima biserică din Spania, și zona

(continuare în pag. 31)

(urmare din pag. 30)

istorică Zocodover, unde acum este piața centrală. Dar această zonă, din secolul al IV-lea până în al XVI-lea au avut loc treizeci de sinoade aici, la Toledo. Ultimul sinod care a avut loc aici, în anii 1582-1583, a fost condus în detaliu chiar de către Filip al II-lea al Spaniei.

- Unde oprim domnule Cioflan, întrebă un tip brunet și bine făcut, pe numele său Ioan Tache, primul președinte al Benzinariilor Particulari din România.

- Autocarul vă așteaptă trei ore în același loc, parcare de la Alcaraz, care după ce a fost reconstruit, acum funcționează ca bibliotecă și muzeu al armatei. Atenție nu stăm mai mult de un sfert de oră, după ora fixată.

- Și unde putem servi masa și un vin bun, maestrul explicațiilor interesante, zise Tache.

- Domnule fiind aproape de ora prânzului, alături avem Calle Alfileritos, plină de baruri și restaurante unde vă puteți relaxa. Atmosfera din multe dintre ele este deosebit de caldă și fermecătoare, deoarece sunt de obicei case vechi din Toledo sau conace cu mai multe etaje, care au fost renovate păstrându-și elementele decorative, le spuse ghidul din Olt.

- Ce facem dragă Jeane? întrebă Ioan Chirilă pe tânărul jurnalist, pentru care de două luni, dându-se recomandare să fie primit în nou înființata, Uniune a Ziariștilor din România

- Deoarece, suntem aproape de Plaza de Zocodover, luăm un taxi de la stația de lângă piață care ne duce la Parador de Turismo, situat pe unul dintre dealurile de la periferia orașului.

- Este cea mai bună idee, domnilor, vă felicit dar să nu întârziați! le zise ghidul.

- Nea Vanea, ideea este că vom mânca și o să bem un vin spaniol, după care luăm și o cafea pe terasa restaurantului în timp ce ne vom bucura de magnifica priveliște panoramică a orașului Toledo. Este recompensa perfectă după o zi de vizitare a obiectivelor turistice, maestre.

- Merg pe mâna ta, măi, nepotul lui Tataia Grosu, cum îți zice Fănuș.

Ziua părea a fi măreață și prevestea o amiază minunată de vară. Cerul era senin și nici un nor nu plutea pe bolta albastră și limpede ca ochii unei fecioare. Doar o adiere blândă înfrunța semeț valurile de lumină difuză colorată ici colo în trandafiriu, prin care ziua inunda zarea. Aerul proaspăt și răcoros ușor mișcat de adierea de vânt, scutura fânul de pe pajiştea de alături, iar câțiva trandafiri stăteau de neclintit, făcând în ciudă numeroșilor palmieri, care trona acel pesaj minunat.

- Ce dorești să mănânci nea Ioane? Ești invitatul meu special, zise Jean.

- Dragul meu, nu se poate, eu trebuie să plătesc, pentru ajutorul acordat!

Cei doi au mâncat pe săturate și au băut apoi în tihnă și o sticlă de vin – *Los Gredales de El Tobos*, o crămă faimoasă din satul de renume mondial El Toboso, astfel că cei doi s-au delectat, apoi au trecut cum era firesc să vorbească despre fotbal, mai ales că Jean Dulgheru, investise bani mulți în jucători de fotbal, foarte tineri.

- Este 10 septembrie și aici parcă-i miezul verii, ce zici măi directoro? zise Ioan Chirilă

- Este un timp minunat nea Vanea. Dar câte ne dauăștia mâine! zise mirat tânărul.

- Cred că ne dau două-trei boabe, mai ale să Țiți Dumitriu, are și ceva accidentați, iar deșteptul ăla de Stoichiță

nu i-a recuperat, adăugă jurnalistul.

- Dacă am avea noi jucători și antrenori ca afară, ar fi altceva. Uite eu i-am luat un interviu lui Johan Cruyff, care din start a dezvoltat o idee foarte frumoasă, adăugă Chirilă.

- Ce spunea batavul, nea Ioane?

- El susține că în fotbalul mondial există milioane de talente, dar că reușita aparține unui număr foarte mic. Cruyff e de părere că un mare fotbalist de performanță poate fi testat între 18 și 20 de ani. La această vârstă poți spune dacă un fotbalist va face sau nu va face ceva. El a înșirat vreo 10 puncte. Le amintesc, la întâmplare, dragă Jeane.

- Cred că are dreptate, uite și eu am un nepot, foarte talentat, dar e visător.

- Să știi că el în primul rând, exclude din cursa performanței jucătorii nonșalanți, care încearcă să joace pentru public, adăugă Vanea Chirilă sorbind din paharul de vin.

- Cred că are dreptate, zău așa...

- Apoi îi exclude pe visătorii... pe retroactivi, adică pe cei care se mulțumesc cu două-trei meciuri bune pentru a ridica piciorul de pe accelerator la următoarele trei, continuă jurnalistul.

- Da, și eu cred că este un punct de vedere profesional și bine întemeiat.

- Și un lucru în care nu exagea cu nimic - îi elimină din cursă pe jucătorii talentați care îi înfruntă pe antrenori. Din această categorie fac parte tinerii fotbaliști care nu știu să evite prietenii rele. Cruyff chiar a folosit o metaforă la acest capitol: – *Luminile din baruri întunecă mintea în fața porții adverse!* zicea el.

- Știi că olandezul mai are o vorbă: – *Dacă faci mai mult decât spune antrenorul, o faci numai pentru tine*, adăugă Jean bucuros de discuția cu jurnalistul care scria și la revista sa.

- Și are dreptate. Apoi mai are o anume observație de finețe: – *Când alergi pe distanțe lungi, caută să eviți ultimele locuri. Nu e neapărat necesar să fii pe primul loc, dar refuză gândul că ai putea fi ultimul.*

- Nea Vanea, mai luăm o sticlă de vin?

- Desigur, dar o plătesc eu, dragă Jeane.

Tânărul companion a lui Chirilă a chemat ospătareul, care schimbase tura cu o femeie din Andaluzia, venind cu ea la masă. Avea femeia aia niște ochi căprui mari și strălucitori, care îi sfâșiau sufletul cu ascuțișul privirilor sale. Deși erau trecuți ca vârstă, ardeau cu focul privirilor unei tinereți mistuită de văpaia unor patimi ascunse prin cotloanele sufletului său, femeiesc.

- Știi ce mi-a spus foarte interesant în acel interviu, Cruyff?

- Dacă-mi spui, sigur am să știu, deoarece nu sunt ghicitoarea Elena din Giulești

- Pot spune că este o altă observație ce m-a impresionat: – *Acum, când sunt în vârful piramidei, aș vrea să dau un sfat jucătorilor mai tineri. Le recomand să nu abandoneze școala. Eu am doar școala elementară și, credeți-mă, uneori mi-e foarte greu. În lumea fotbalului internațional, e greu să exiști fără școală. Alunecarea în complex e foarte ușoară, avea să-mi spună, marele fotbalist.*

- Are dreptate. Mai ales, acum, fotbalistul are nevoie de un nivel cultural. Cei care nu umblă la școală întâmpină mari dificultăți în înțelegerea fenomenelor vieții. În

(continuare în pag. 32)

afară de asta, explicația faptului că marii jucători nu reușesc să confirme ca antrenori stă tocmai în școala insuficientă, nea loane, nu crezi! îl completează Jean pe jurnalist.

- La final, Ștefan „Piști” Kovacs care îmi facilitase să-l interviuez pe Johan Cruyff, ce avea 26 de ani pe vremea aceea, a spus: *Nu te gândi la câți bani câștigi la început. Gândește-te, doar, la ce vei face spre sfârșit. Fii econom! Acest lucru îți va schimba optica și te va ajuta să devii un mare fotbalist*, mărturisii abătut Ioan Chirilă.

- Cred că acest mare fotbalist, are și un mare caracter, maestre Chirilă, adăugă tânărul.

- Dragă Jeane, crede-mă, în tot timpul convorbirii, Cruyff avea o atitudine de o gravitate uimitoare, care a făcut ca în sală să fie o liniște aproape nefirească.

- Dar erați într-o sală, când l-ai interviuat, nea loane?

- Dragul meu, Piști Kovacs, antrenorul de la Ajax în acea vreme de glorie a lui Cruyff, mi-a înlesnit discuția cu fotbalistul. Și întreaga lor echipă se afla în sala de pregătire de lângă Amsterdam, unde erau aproape o sută de oameni prezenți.

- Ești tare măi nea loane, pe cuvântul meu, adăugă proprietarul revistei Arena.

- La capătul a două sezoane magnifice la conducerea formației din Amsterdam, Ștefan Kovacs pleca la naționala Franței. În primul interviu acordat *France Football*, Piști a fost întrebat în cât timp va transforma reprezentativa „cocoșului galic” într-o mare echipă. Și a răspuns: *- Dacă urmărim un plan, dacă restructurăm fotbalul din temelii, în 10 ani Franța va avea o mare națională*, a răspuns tehnicianul român. Întâmplător sau nu, în 1984, Platini, Giresse, Tigana și compania deveneau campioni continentali. Era primul trofeu de anvergură din istoria fotbalului din Hexagon!

- Ești tare maestre, zău așa, îl gratulă Ion care se uită la ceas și spuse zâmbind: de două ore a plecat autobuzul, așa că mergem pe jos 50 de kilometri, nea loane.

- Jeane ești nebun, de ce nu te-i uitat la ceas. Ce facem?

- Nea loane, era prea frumos să te intrerup, zău așa. Sunt sigur că toată delegația zice că noi am cerut azil politic, așa că suntem deja niște dezertori, glumi tânărul cu sânge brâncovenesc.

- Hai să mergem, poate ne așteaptă, se lamentă celebrul jurnalist.

- Cred că sunt deja pe stadion, nea loane. Dar nu-ți face probleme, chem imediat un taxi și ne duce rapid la Madrid, maestre.

- Bun. Pană vine taxiul îți mai spun una, cu Boloni, la Lisabona, ce zici ?

- Boloni povestea: După ce a câștigat campionatul, și-a propus să ia pe el un șort și un tricou și să viziteze Lisabona. Cum nu cunoștea orașul pentru că era cu ale sale și nu avusese timp de nimic altceva, iată-l cu harta în mână, când a ajuns la o catedrală, dar înainte să intre acolo a ajuns la o capelă. A intat înăntru, s-a uit în sus, admirând picturile și făcând poze.

- Și ce a făcut, bietul de el?

—Când a privit mai atent, a văzut niște oameni, la câțiva metri, care erau la o înmormântare. Apoi a văzut sicriul... El eram în pantaloni scurți și tricou, așadar s-a îndreptat rapid către ieșire, dar în spatele lui auzi pe cineva care alerga după el.

- Cine-l alerga, măi nea loane?

- Nu era mortul! Era băiatul lui! Loți i-a cerut scuze în engleză și portugheză și a spus că nu a vrut să deranjez. Omul i-a spus așa: *— Sunt băiatul celui care a murit și aș vrea un autograf*. Atunci el a rămas fără grai! A semnat și a plecat, încheie Chirilă povestea.

Peste un pic peste jumătate de ceas, coborau în fața hotelului, unde toți ieșiseră afară, iar în fruntea lor, stătea Ion Alexandrescu, președintele de la Steaua, care le zise pe un ton mirat:

- Te-ai întors Jeane, nu ți-au acordat spaniolii *Azil politic* la Toledo, cum vinuește toată presa din delegația noastră?

- Domnule Președinte, nu mi-au acordat, deoarece companionul meu merge greu și închisese biroul de imigrări, rost Jean Dulgheru spre deliciul celor strânși ca la urs.

Dar în minutul următor, se auzi un bubuit în ușa dublă din geam incolor, în care intase fără să observe ușa, gorjanul Florian Ciurea. Bietul bărbat, fugind de curiozitate să-l vadă pe Jeaa, intrase cu capul și căzu-se-n fund, fiind proiectat de elasticitatea sticlei, apărându-i un cucui vânat roșiatic, astfel că un alt hohot de râs puse stăpânire pe generoasa intrare a hotelului din Madrid.

(urmare din pag. 29)

vapor și să ne pregătim să luăm trenul, acest mijloc de locomotie atât de prozaic. Fiindcă încă nu fusese adusă garnitura în dreptul peronului, am revenit, fie chiar și pentru câteva clipe, la frântura de țarm, din imediata apropiere a gării, pentru a mai săruta încă o dată cu ochii și, respectiv, pentru a immortaliza pe peliculă, o ultimă imagine a lacului, cea care se profila, într-o admirabilă contra-lumină, de sub șuvițele unei bătrâne sălcii plângătoare. Astfel despărțirea mea de Lacul Maggiore, de care reușisem să mă atașez atât de mult, mi s-a părut a fi mult mai suportabilă.

(va urma)

Laura TUGAREV
(Rep. Moldova)

curaj

din iubire
inima
care, în haosul acestei lumi
a avut curaj
să bată
măcar o dată pentru doi
poate străpunge
timpul
cu vârful ascuțit al unui brad.

demolare

mă iau spre seară
umbrele lui Jung
sunt multe
se lungesc
gândurile din mine
cele
tănuite
tăcute
încep să se rotunjească
ca niște coloane
într-un castel pustiu
englez
știu că sunt trecătoare
toate
dar uneori
trecerea doare
zguduie
și
demolează
lutul din pereții laterali
și castelul trece într-un registru
pe cale de reconstrucție
alteori chiar
disparație
în mine, cărămizile
încep să cedeze
nu cu zgomot
ci în liniștea
tinereții
ușor apuse
organ după organ
își strigă sfârșitul
fără martori
corpul — o hartă
cu drumuri tot mai închise
cu poduri prăbușite
peste râuri de sânge
totuși merg
sunt un sistem viu
în mijlocul unor rețele
fără suflare

trebuie să funcționez
chiar și când inima
e o piesă
montată nițel cam prost
și când în creier
se face scurtcircuit
și ecranul vieții
dă error
inutil și bizar
par toate încercările
de a traduce durerea
într-un fișier PDF
nu aveți program de reformatoare
ce păcat
ce fericire
atât de solicitați
atât de implicați
în mulțimile paralele
până când primești doar un mesaj
„consultați urgent un specialist”
și ești, din nou
singur
poate că omului
nu i-a trebuit niciodată
un sistem
și prea mult sens pus prin vieți
poate că i-ar fi fost de ajuns
o pădure
un izvor
și un alt om
noi
ce facem
ce-am făcut
cu esența noastră
și parcă
totul ar fi bine
dacă nu ar fi atât de trist
pentru cei care simt, văd, înțeleg
și încă mai zâmbesc
vieții
și oamenilor de aici.

***

când se clatină pământul
în ochiul tău
înțeleg
că iubirea e tot un haos.

grâu

orașul
în care domină metalul
și piatra șlefuită
cu ferestre termopan
ieșind direct spre
vitalitate
pardon
versalitate
roșul de la semafoare
e o dilemă fină
între dorință și interdicție
un fel de semiotică
mișcătoare
în spațiile mai puțin creative

(continuare în pag. 34)

Ion DULUGEAC

șoaptele zăpezii

ninsoarea-mi șoptea când cădea:
 du-te la ea - du-te la ea
 frigul mă strângea ca-n clește
 ea te iubește - ea te iubește
 eu am intrat însă în catedrală:
 ea nu te-nșeală - ea nu te-nșeală
 și mi-a șoptit un sfânt între sfinți:
 du-te s-o ceri la părinți
 m-am dus – tatăl ei era ca al meu
 mama ei era ca și mama mea
 zăpada șopti: te-a călăuzit Dumnezeu
 altcineva însă parcă-mi zicea:
 obiceiuri vechi, azi nu se mai poartă
 nu mai trăim cum vrea doamna soartă
 astăzi trăim altă viață - modernă -
 iubirea a fost nu mai este eternă
 cerul începuse mai tare să cearnă:
 ce credeți voi - că viața-i eternă
 eu mă pregătesc totuși de iarnă

dragoste de toamnă

m-așteaptă căi în toată lunca asta
 m-așteaptă bucurii și aventuri
 dar eu rămân mai bine cu nevasta
 să punem un butoi de murători
 să facem bulion și suc de roșii
 iar eu doresc, insist neapărat
 să punem cum puneau demult
 strămoșii
 și-o puțină de varză la murat
 ba să nu uit – privind la
 draga-mi doamnă
 îi zic, iubito, știi ce aș dori, să fac?
 să punem și de-o dragoste de toamnă
 acolo, pe-așternutul din ceardac
 de-ai ști că-mi place treaba
 cum merge ca pe roate
 că-s învățat ca omul
 când are pentru el - de toate

o poveste fără veste

să mergem amândoi spre primăvară
 și vara către mare împreună
 că astfel viața nu va fi amară
 altminteri va să fie mult mai bună
 cândva acum când ne-om lovi de toamnă
 apoi de iarna rece viforoasă
 te-oi cere de soție scumpă doamnă
 și viața ne va fi și mai frumoasă
 și vom trăi în doi o vreme lungă
 fiind atent alături să nu cazi
 sau dacă pică, să cazi mereu pe dungă

și cred că astfel vom trăi și azi
 iar lumea asta n-o să ne încapă
 cu-atâta pâine, sare și cu apă
 ba fiecare om ar fi miliardar
 când vom spoi pereții toți cu var
 și-om duce caii albi la potcovar/

(urmare din pag. 33)

Iubirea își risipește direcția
 și devine intenție fără arc
 cu stăpâni
 haotici
 dacă nu nevrotici
 umblați pe la
 psiholog
 și undeva
 la periferia urbei
 se mișcă spicele
 pe furiș
 în semicercuri
 fără teamă
 fără rușine
 reconstruind povestea câmpului
 unde timpul a învățat
 să crească în tulpini
 nu în ceasuri
 pentru cei care
 se ating
 și plâng
 găsindu-și
 nemurirea
 în lanul de grâu ascuns în alt om
 și acum
 doar să nu vină la seceriș
 dușmanii.

bujorii

se desfac bujorii
 la atingerea luminii
 tresar petelele
 buburuzele pornesc în zbor
 rotund
 între floare și trup
 o crăpătură
 inima se zbate
 naivii
 încă mai au curajul
 să iubească
 prin rupturile de sens
 în pragul dintre vârste
 omul fragil
 se tuchilează
 lângă altul
 și nu se mai întreabă
 de ce dar
 lângă cine va rămâne
 când toți bujorii
 se vor lepăda de tulpină.

Elisabeta DRĂGHICI

Câteva observații asupra noilor forme ale comunităților literare

(studiu asupra cenaclurilor literare din rețeaua Facebook)¹

Creatorii de poezie și proză au simțit adesea nevoia de a se întâlni într-un cadru specific pentru a împărtăși dragostea pentru literatură; așa s-au născut cenaclurile literare. Aceste *constructe* culturale au permis formarea și remarcarea unor nume consacrate sau, pur și simplu, au hrănit sufletele pentru care poezia sau proza erau esențiale. Pornind de la afirmația tinerei poete Ioana Florescu că „cenaclurile literare au evoluat și continuă să evolueze, atât ca întindere geografică, cât și ca formă de manifestare (online sau offline)”² am avut curiozitatea de a explora una din rețele sociale pentru a vedea ce caracteristici are acest fenomen.

La o simplă căutare pe Facebook, folosind sintagma „cenaclu literar”, se dezvăluie tăcută, dar edificatoare, o listă relativ impresionantă de cenacluri literare. Aspectul revelator constă în evidențierea dorinței pentru exprimare artistică și pentru asociere a celor cu preocupări în această sferă. Cenaclurile virtuale există și se manifestă activ. Existența în spațiul rețelelor sociale a acestor cluburi (cenacluri) denotă un comportament social cu fundament cultural. Totodată, vorbim și despre un fenomen cultural și social activ care are menirea de a asigura un mediu, un context, în care cei care aspiră la statutul de creator cultural să se poată etala: își fac cunoscute creațiile, se supun criticilor, ripostează, corectează și se dezvoltă.

Ceea ce urmează în acest articol se bazează pe o abordare cu iz sociologic, cu prezentări de date statistice ale acestui fenomen, pentru a arăta dimensiunea sa și, eventual, a surprinde caracteristici distincte ale acestui mod de activitate literară. Le vom însoți ulterior, cu câteva reflecții.

Ceea ce nu s-a analizat profund, până la saturație (mă refer la studii de specialitate, cu analiză riguroasă specifică cercetării științifice) este dinamica acestor entități culturale cărora li se poate alătura orice persoană, creatoare sau doar iubitoare de literatură. Și oare nu din astfel de grupări se nasc nume care rămân apoi în istoria literaturii? Ne întrebăm: Ar putea fi mai atractive cenaclurile înființate pe rețele sociale decât cenaclurile clasice? Se întâlnesc aceiași oameni din cenaclurile tradiționale (ce presupun întrunirea creatorilor într-o locație, cu posibilitatea de a sta față în față, de citi creațiile și a le supune criticii grupului³ format din alți scriitori) și în cenacluri virtuale, unde comunicarea este scrisă?

Dar, să trecem la analiza pe tema grupurilor literare (cenacluri) identificate pe Facebook. Lista furnizată de rețeaua amintită a inclus acele grupuri care aveau în titlul lor termenul cenaclu. Și, la o primă căutare (în data de 22 februarie 2025) numărul s-a ridicat la 50 de entități de tip *cenaclu* literar cu denumiri formulate în limba română. Lista a continuat (căci Facebook este harnic, scoțând și denumiri pe baza segmentării sintagmei folosite de mine, respectiv *cenaclu + literar*) cu grupuri care au în titulatură termenul *literar*. Dar, vom face analiza doar a grupurilor care au fost create cu titulatura de cenaclu literar (doar din sintagma vizată sau în combinație cu alte cuvinte – numele unei per-

sonalități, numele unei localități sau oricare altă denumire ce însoțește sintagma *cenaclu literar*).

Analizând *caracterul paginilor* se constată că majoritatea cenaclurilor sunt publice, doar cinci fiind private. Am putea afirma că cei care le-au creat sunt mânați de dorința de a fi deschiși tuturor doritorilor de literatură, de a facilita accesul la un spațiu cultural, literar în special, și de a promova viața creatoare, dar și consumul (asistarea la ceea ce se întâmplă într-un cenaclu virtual, savurarea produselor creatorilor). Cele cu statut privat își declară astfel opțiunea pentru exclusivitate (sunt admise persoane pe baza unor criterii stabilite de administratorul paginii grupului și după verificarea acestora). Ar putea fi aici un grup de eliști, un grup centrat pe un interes comun definit sau o „extensie” a unui cenaclu care are activitate și în spațiul fizic.

Se observă *mărimea cenaclurilor*, dată de numărul de membri înscriși. Cel mai mare grup-cenaclu public are 8,9k (mă folosesc de grafia utilizată de Facebook) – rotunjind, aproape 9000 de membri, iar cel mai mic are doi membri. Cel mai mare grup privat are 2,5k (2500) membri. Continui să uzez de abordarea statistică și să precizez că un alt cenaclu are peste 5000 de membri, nouă cenacluri au între 1000 și 5000 de membri, cinci cenacluri au peste 500 de membri - cu maxim 999 membri-, 5 cenacluri au sub 100 de membri, dar peste 50, șapte cenacluri au maxim 50 de membri (dar peste 10 membri) și 4 cenacluri au sub 10 membri. Virtualul (respectiv rețeaua Facebook) a permis, astfel, să se alăture acestor cenacluri un număr mare de persoane din toată lumea. Oare cum ar arăta un eveniment la care ar participa toți membrii cenaclului în spațiu fizic? Reținem, însă, că cele mai multe cenacluri evidențiate de Facebook nu depășesc 500 de membri.

O altă constatare desprinsă din analiza listei generată de Facebook este existența a mai multor conturi cu aceeași denumire de cenaclu. Să denumim acest fapt, *multiplicarea conturilor*. Două situații de acest gen am întâlnit în acest studiu: un cenaclu internațional avea generate cinci conturi, iar un altul două conturi. Ce s-a întâmplat în acest caz: a fost uitată parola de acces de către administrator? S-a produs o scindare a cenaclului din varii motive?

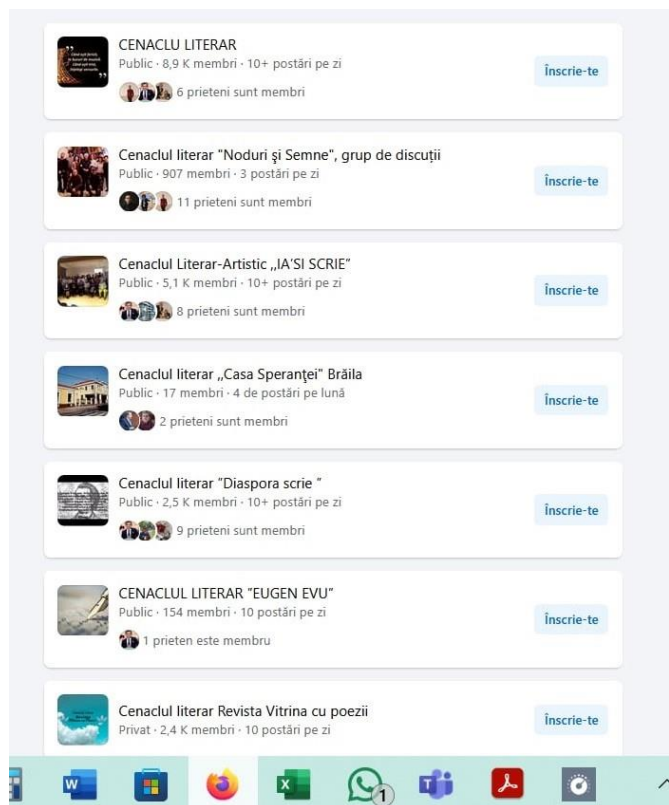
Se mai observă, analizând denumirile paginilor dedicate cenaclurilor, structurarea lor pe *tipuri*: unele sunt legate de un județ, cu adresabilitatea locală (le-am putea numi cenacluri locale, de provincie), altele sunt legate de o personalitate (iar cei care simt afinitate față de aceasta pot adera la acele grupuri); sunt cenacluri care, purtând o denumire generică, permit înscrierea oricărei persoane și le putem cataloga ca fiind naționale. Ultimul tip de cenacluri sunt cele internaționale, fiind semnalat din titlu acest caracter. Le-am putea adăuga și caracteristica corespunzătoare elementelor de *identificare a cenaclurilor (identitate vizuală)*, denumirea lor fiind însoțită și de o imagine sugestivă.

Dar, ne mai putem întreba care este *activitatea* acestor cenacluri și cât de active sunt ele? Indicatorul care descrie dinamica grupurilor de tip cenaclu, respectiv numărul de postări, este relevant. Rețeaua

(continuare în pag. 36)

(urmare din pag. 35)

Facebook ne oferă intervale de frecvență ale postărilor: zilnice, lunare, anuale sau nu apare informație (semn că într-un an nu s-a înregistrat activitate, nu au fost postări ale membrilor). Și iarăși, abordând statistic, se observă că, la nivelul celor 50 de cenacluri avem o dinamică interesantă a activității. Unele cenacluri literare sunt active, având postări frecvente. Un număr semnificativ însă, respectiv 16, nu au înregistrat activitate în ultimul an. Au postări zilnice (de la minim 1/zi, la peste 10 postări/zi) 20 de cenacluri, iar postări lunare au 12 cenacluri; 2 conturi au postări foarte rare (anuale – mai puțin de 12 pe an).

Privind aceste cifre descoperim nivelul efervescentei comunităților literare coagulate în acest nou spațiu social care facilitează expunerea creațiilor, dar și conexiunea dintre creatori și admiratorii lor, ori dintre iubitorii de texte literare. Promovarea produselor literare în spațiul rețelelor sociale (spațiu public, de altfel) acoperă nevoia autorilor de a împărtăși, de a comunica, de a supune analizei și a verifica impactul creației. Iubitorii artei scrisului citesc și trăiesc mesajele transmise, în mod anonim și, poate unii, cu fidelitate. „Spectacolul scaunelor goale” despre care scria Livia Creț⁴ este uneori ocupat de un text în dreptul unei bulinuțe (marca unui cont înregistrat pe rețea) purtător de impresii și reacții la creația postată pe pagina cenaclului.

Fenomenul, concretizat în cenaclurile literare pe rețele sociale, poate fi considerat parte a *e-culturii*⁵. Aceste cenacluri există, sunt vizibile, utilizatorii rețelelor sociale se pot alătura ușor, mai ales în cele publice, și pot asista și chiar participa la viața cenaclului. Cu excepția celor private, cenaclurile literare din social-media reduc distanța dintre creatori, dar și distanța dintre aceștia și consumatorii de cultură. Comunitatea literară virtuală este,

în unele privințe, mai deschisă către publicul doritor să se hrănească cu frânturi de creație literară, în comparație cu cenaclurile tradiționale (deschise, în general unui număr limitat de membri).

¹ Studiu realizat în luna februarie 2025

² Ioana Florescu, „Cenaclurile literare au evoluat și continuă să evolueze” în *Ficțiunea* nr. 143/55 (serie nouă). 19 decembrie 2022. <https://fictiunea.ro/2022/143/art28/>

³ Un studiu despre lectura în cenaclu a realizat Maricica Munteanu, cu titlul: „Lectura în cenaclu „Viața românească”. De la practică individuală la imaginar colectiv” publicat în „Philologica Jassyensia”, an XVII, nr. 2 (34), 2021, p. 69–77. <https://www.proquest.com/openview/0105823e36e03c14e6dd1a3be492f8c7/1.pdf?pq-origsite=gscholar&cbl=2030648>

⁴ Livia Creț, De la artă pentru artă la cenaclul virtual, articol publicat în *Ficțiunea* Nr. 135 / 47 (serie nouă) / 24 octombrie, 2022. <https://fictiunea.ro/2022/135/art4/>

⁵ Am găsit această noțiune la Livia Creț, în articolul menționat mai sus.

Far ospitalier – desen de Liviu Băițel

Alexandru BOȚOROGA**Îngrijorare**

Ce s-a-ntâmpnat cu firea-ți și cum fu
Al tău avânt topit într-un alean?
Se petrecu jertfirea unui an
Și parcă te trăiește un alt tu.

Nici chipul nu mai râde, paravan
Al grijilor ce măsluiesc atu
Și-n calea lor te-atrag, de parcă nu
Mai ieri le țintuia de bolovan.

Ce noime s-au strâmbat în crud eșec,
De ochiul tău își pierde din azur?
O, de-aș putea să mut într-un edec

Izvorul ăstor lacrimi de mercur!
Închid un gând: posac și mult prea sec
Eonul lumii țese împrejur...

Psalm

Am dus treierătoarea sus, în lan,
Să iau din cer dulceața unui spic
Și crezul meu: mai mult decât nimic
E orice zbor prin timp diluvian.

De n-ai fi tu, destinul meu peltic
Ar fi nisip, părere de mărgean,
Sardea ce se zbate surd, în van,
Pe pat de cochilii și borangic.

Dar spicu-i bun, departe de necaz
Mi-e inima cu sângele nedemn.
Când pâinea se va face, lângă praz,

Anafură în lingura de lemn,
Voi ști că netrimisul meu ucaz
Mi te-a adus și pot să mă însemn.

Vagabond

Nu m-au primit în primul lazaret:
Eu sunt bolnav de-a crângului nuia,
În umblet și-n privire am ceva
De rătăcit și gol anahoret.

Respins am fost la poarta din бага
Cu ochi-triunghi ce mă privea, discret,

Că port eșarfă ruptă, de poet,
Și semăn cu Esenin, haimana.

Și tot așa, metehnele n-au loc
Să-și ogoiască rănila în pat,
Iar rupții pantalonii, din rest de doc,

Vor ține-n buzunare, agramat,
Poemul numai bun de pus pe foc
În curtea altui han, pe înserat.

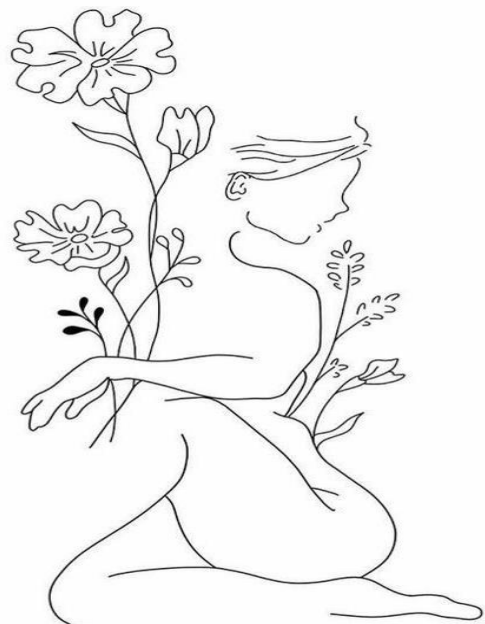
Festin

Celulă sunt, albina unui stup,
Dar dorul meu, imens, respiră viu,
Regește-l țin îl voalul purpuriu,
Monadă din materii fără trup.

Melodios, teluric potpuriu,
Nedecimat de soarta unui grup,
Atomul meu de lume îl corup,
Ți-l dăruiesc, cât nu e prea târziu.

E paradox acesta, cum se țin
Enorme roci în brațe de pitic,
De-aceea ți-l prezint pahar de vin,

Din care vom sorbi câte un pic.
Plăcere fă-mi, condu acest festin,
Eu, dându-ți tot, voi crește din nimic.

Nicolae C ARITON

INVOCĂȚII PARALELE, SAU O CĂLĂTORIE POETICĂ INTEROGATIVĂ

Poetul dobrogean-dunărean-deltaic **Ioan Gheorghiuță** ne oferă în volumul „*Invocații paralele*” o călătorie poetică în anumite etape, un labirint de emoții, reflecții și interogații în care fiecare titlu devine o poartă spre un univers distinct. De la melancolia toamnei, surprinsă în poezii precum „*Octombrie*” sau „*Toamnă*”, la întrebările existențiale din „*Te-ntreb*” și „*Interogație*”, autorul țese un dialog interior vibrant, adresându-se atât sieși, cât și lumii.

Cititorul este invitat să pășească în „*Râul cu tăcere*”, să descopere cum „*S-au îmbătat copacii*” sau să simtă cum „*Ard amintirile*” într-un registru de confesiune aproape dureros de sincer. Prin versuri precum „*Mi s-a întors privirile pe dos*” sau „*Mi s-au încurcat privirile*”, se dezvăluie o lume răsturnată, în care percepțiile și realitatea sunt într-o continuă negociere.

Există un fir comun ce străbate toate poeziile: o căutare febrilă, o nevoie de a înțelege și de a se defini. Titluri precum „*Credința de sine*”, „*Definiție*”, sau „*Ca să ajung la mine însumi*” sugerează o explorare identitară profundă, în timp ce poeziile „*Veni-va o vreme*” și „*Totul depinde de aripi*” oferă un sentiment de speranță și de aspirație.

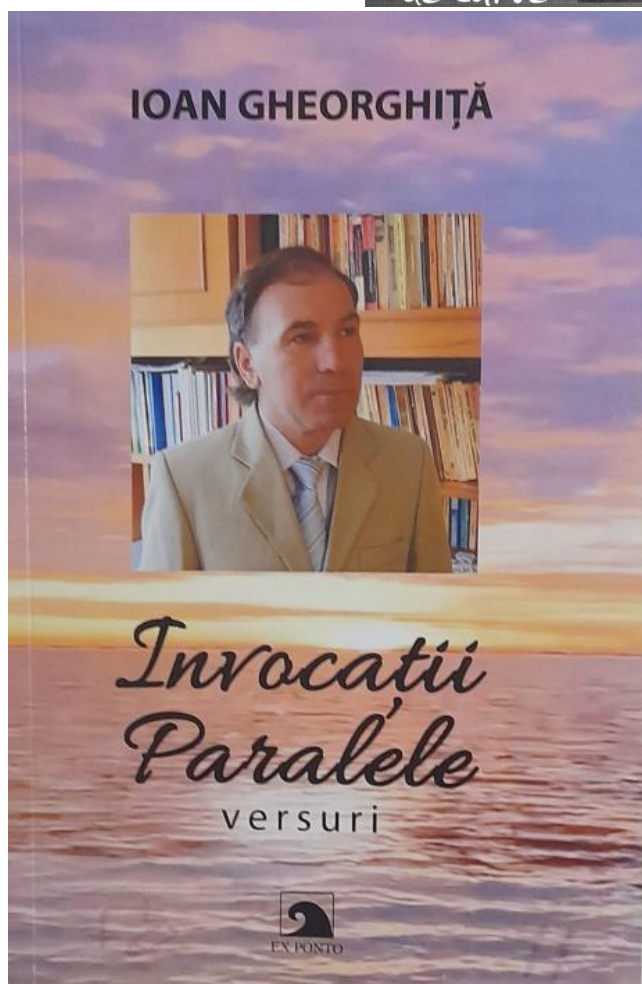
Volumul vorbește despre iubire și pierdere, despre prietenie și solitudine. „*Prietene...*”, „*Din dragoste*”, „*Ne mor părinții*”- fiecare titlu poartă un ecou al unei relații care modelează sufletul. Chiar și atunci când tonul devine aspru, ca în „*Să aruncăm la coș dorințele ostile*” sau „*Trădarea cea mai mare*”, există o dorință de împăcare, de reînțoarcere la esență.

Naturii îi este dedicat un spațiu privilegiat: „*Licărește cerul*”, „*Aici a plouat*”, „*Din cine să mă nasc*” aduc în prim-plan o legătură indisolubilă între om și univers, iar poeziile religioase, precum „*La Tine, Doamne*”, completează acest peisaj spiritual.

„*Invocații paralele*” nu este doar un volum de poezii; este o invitație la introspecție, o oglindă a sufletului uman cu toate contradicțiile sale. Fiecare poezie, de la „*Și totuși*” la „*Te rog să-mi ierți menirea*”, este un fragment dintr-un puzzle existențial, iar cititorul devine parte a acestui proces de descoperire. Această colecție este un refugiu și o provocare, o destinație și o călătorie. „*Privește-mă*”, ne spune autorul, și prin ochii săi vedem un univers de emoții care pulsează în fiecare vers.

Poetul **Ioan Gheorghiuță** ne oferă un spațiu în care timpul și emoțiile se ciocnesc, dând naștere unor reflexii neașteptate. Poezii precum „*A câta oară*”, „*De treiș' trei de ani*” sau „*Uitat-am*” sugerează o meditație asupra trecerii timpului și a memoriei, în timp ce titluri ca „*Mai toarnă-mi un pahar*” și „*Sunt clipe*” surprind momente de evadare din cotidian, de refugiu în mici bucurii efemere.

De asemenea, volumul explorează profunzimea durerii și forța vindecătoare a introspecției. „*Mă doare*”, „*Durerea mea*” și „*Absurd de azi*” se deschid ca niște răni pe care autorul le analizează, le resimte și, în cele din urmă, le transformă în artă. În acest context, poezii ca „*Sunt*” sau „*Din mine*” reflectă o conștientizare profundă

a sinelui, o autodefinire continuă.

În același timp, volumul nu este lipsit de momente de revoltă sau de ironie. „*Prostia chiar nu doare*”, „*Trădarea cea mai mare*” și „*N-avem nevoie*” denunță absurdul din jur, încercând să-l explice sau să-l accepte. „*Te-ai stinge*” devine un final al unei dispute interioare, în timp ce „*Dacă*” și „*Cântec*” oferă un răspuns poetic plin de ambiguitate.

Legătura cu lumea naturală rămâne o constantă, aducând un echilibru liric: „*Licărește cerul*”, „*Intrând pe fereastra luminii*” și „*Din multele emoții*” ne oferă imagini delicate, în care natura devine complice al trăirilor interioare. Poezii precum „*Săgeți îmi trec prin suflet*” și „*Te-am prins în palme*” captează intensitatea emoțională, ca niște instantanee ale unei clipe care pare eternă.

Spre final, volumul capătă o notă de înălțare spirituală, o căutare a transcendenței. „*Acesta-i infinitul*”, „*Verticalitate*” și „*Zborul*” evocă aspirația către ceva mai presus de efemeritate, în timp ce „*La mine-n gând*” și „*Enigme*” întorc cititorul spre un univers interior, plin de mister și frumusețe.

Prin poezii ca „*Veniți*”, „*Priviți-i*”, sau „*Unii văd cu ochii minții*”, autorul pare să ne cheme să vedem dincolo de ceea ce este evident, să pătrundem în esența lucrurilor. „*Totul depinde de aripi*” și „*Veni-va o vreme*” devin astfel adevărate manifeste ale speranței și curajului de a merge mai departe.

Încheind acest volum, poetul **Ioan Gheorghiuță** lasă în urma sa o promisiune de lumină și de muzică interioară, un ecou al unei poezii care nu se termină

(continuare în pag. 39)

odată cu ultima pagină. Fiecare titlu, fiecare vers rămâne un companion pentru cititor, o fereastră deschisă spre noi înțelesuri și trăiri.

Așadar, „**Invocații paralele**” este mai mult decât o colecție de poezii; este o invitație de a privi viața cu ochi noi, de a îmbrățișa contradicțiile și de a descoperi frumusețea ascunsă în ele. Autorul ne încredințează, prin acest volum, o bucată din sufletul său, iar noi, ca cititori, suntem chemați să o păstrăm și să o purtăm mai departe.

Aura GOLOMOȘ

Sămânța de in

necunoscuta din ecuația vieții mele
a început să prindă contur
sub pielea fină a tinereții
o simt - lumină caldă
rugăciune tacită
auzită de Dumnezeu
și acceptată de trup

în adâncul pântecului
printre umbrele în care
încă nu s-a desenat miracolul
ia ființă o stea
cu o bătaie firavă
pe care doar eu o înțeleg

am devenit pământul roditor
hrănind o sămânță de in
în golul liniștit
în care pâlpaie promisiunea
celui mai frumos cadou

Murmur din întunericul blând

nu știu ce-i lumea –
o umbră din afara mea
dar te știu pe tine
ești flacăra fără nume
ce-mi ține somnul aprins
și marea ce-mi leagănă ființa
fără să tresară

nu am pleoape
dar tu-mi ești zori
nu am cuvinte
dar tresar în ecoul inimii tale
ca un cântec străin
ai fost prima mea liniște
primul sărut
cămașa vie
din care am fost țesut

mă crești cu gânduri
ce nu ajung în vorbe
mă porți într-un ocean
fără margini
precum un vis
ce se agață de tine
cu rădăcini de lumină

eu nu pot supraviețui singur
și prin tine mă îmbrac în existență
mă chemi dimineața
fără să știi că
din întunericul blând
eu deja te iubesc

Câmp stelar

pântecul meu se rotește
ca într-un câmp stelar
îți întinzi aripile
ca o pasăre ce nu a văzut cerul
dar ai încredere în poemele mele

trupul meu e o minge
aruncată spre viitorul
în care îți croiești drumul
fără cuvinte
dar plin de sens

ne pregătim pentru viață
în universul emoțiilor
iar dorința crescândă
de-a te cunoaște
e felul în care sufletul meu
întinde o punte
din tăcerea lui
până la tine.

Poezie în formare

un vis a prins rădăcini
adânci în trupul meu
și noaptea am insomnii

gândurile mele sunt ca un stol
de emoții ce-mi străbat
orizontul promis

toate au aceeași țintă
de a te vedea pe tine
poezie în formare
cum prinzi contur în versuri

frumusețea ta mă copleșește
doar gândul că te am
mă face diferită

(urmare din pag. 39)

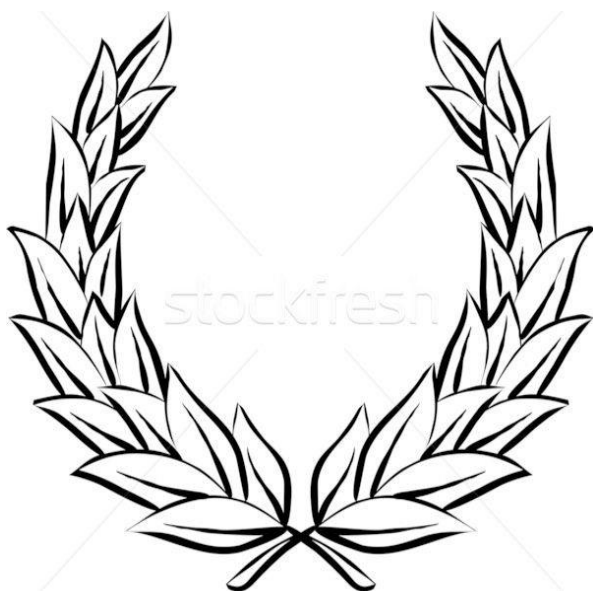
mă face fericită
mă face femeie iubită

Iubesc mai profund

dorm mai puțin dar
iubesc mai profund
cu fiecare zi ce trece
iubirea mea e tot mai mare
crește din pântec
până-n cele mai adânci
galerii din corpul meu
te iubesc copile
chiar dacă nu te văd
și te aud când îmi șoptești
visurile nu-mi mai aparțin
ți le dăruiesc ție și
plin de dragoste

Dragul meu puișor

sunt tot ce nu am fost
de când ai început să exiști în mine
trupul meu se rotunjește
ca o lună care se pregătește să lumineze
în interiorul meu se scriu legi necunoscute
celulele se apleacă în fața ta
iar sângele meu a învățat noi căi
una ce te înconjoară pentru a te hrăni
una pentru a-ți spune povești
și alta pentru a-ți citi poezii
ce cresc o dată cu tine
pun versuri pe hârtie
din dragoste și dor
și asta doar
pentru tine
dragul meu
puișor

Aura ISTRATE**Dintre toate**

Dintre toate câte-n lume
Răsfoite-n vânt se lasă
Aș alege Doamne-anume
Doar întoarcerile-acasă
Aș dosi să las s-aștepte
Înc-un azi și înc-un mâine
Solitare și-nțelepte
Griji slujind un colț de pâine
În fereastra dintre lume
Și culcușul meu mărunț
Ramă cu măicuța-aș pune
Semn că singură nu sunt
Și oblonu-ncet l-aș trage
Peste bruma mea lumească
Mama steie să se roage
Și lumina-n mine, crească
Și spre gara-n care timpul
Stând pe banca dintre șine
Îmi cioplește-n taină chipul
Călător spre cel ce vine
Mă pornesc cu gândul toamnei
Înnodat într-o batistă
Și m-alătur unei doamne
Nici prea tânără, nici tristă
Nu mă vede, sau ignoră
Pasul meu urmându-i pasul
În chemări de auroră
Vechi cântări îngână ceasul
Vântul bate, mă-nfioară,
Mâna unui orb întinsă
Necuprinsul înconjoară
Dar rămâne neatinsă
Niciun galben nu sărută
Mâna-ntinsă ce slujește
Orb cu fața-i nevăzută
Care-l spală și-l hrănește
Doamna trece, i se atinge
Șalu-i lung de-ntinsa mână
Se oprește, parc-o frige
Vorbele ce orbu-ngână
Și din coșu-i cu merinde
Învelite în ștergare
Scoate tot și îi întinde
Masă-n sala de-așteptare
Cerule arde, foc și apă
Pe obrazul lui de jar
Lutul ochilor se crapă
Și lumini în ei răsar
Dintre toate câte-n lume
Răsfoite-n vânt se lasă
Aș alege Doamne-anume
Doar întoarcerile-acasă

Liviu BĂIȚEL

Zicem noi...

Adevărul și minciuna par c-au ostenit de-o vreme
Și-ntr-un soi de plictiseală...nici nu vor să ne mai cheme
Strâmbu-i drept iar dreptu-i altfel decât se știa vreodată
Și, mai nou, băieți destoinici te privesc cu ochi de fată

Taina vieții se înclină, azi, ispitelor prea multe
Sensul zilelor se schimbă, în nimic, pe zi ce trece
În agora nu e nimeni să vorbească ori s-asculte
Greu să mai găsești prin clase...un elev de nota zece

Tot mai singur pare cerul, neprivit și ne-nțeles
Prea puțini mai sunt, prin lume, cei ce încă se închină
Restul am uitat de toate și...plăcerea am ales
Să ne lumineze calea, zicem noi, spre libertate...

Cercul

De prin timpuri nesfârșite
Dincolo de vămi și flinte
Printre hoardele mulțimii
Cercul merge înainte

Fără niciun fel de jenă
Doar slujindu-și interesul
În parade fără număr
Cercul laudă eresul

Pe străduțele înguste
Curg promisiuni deșarte
Orișice este posibil
Chiar și viața fără moarte

Iar circarii știu că totul
Este numai o minciună
Prefăcuți, de pe ecrane
Către iad ne tot îndrumă:

"Bucurați-vă de viață
Beți, mâncați și chefuiți
Puneți măști și luați vaccinul
Doar așa vă mântuiți!

Căutați în bani puterea
Faceți iubi cu oricine
La război porniți cu toții
Luptați și-o să fie bine"

Printre sticle și pahare
Fără grijă sau vreo teamă
Toată lumea se distrează
Ascultând cercul ce-i cheamă

Prin tranșee cad sărmanii
Fără număr, ceas de ceas

Cercul, mândru hohotește
"Viața nu mai are glas!"

Anii trec, se duc furtună
Timpul nu mai are rost
Cercul merge mai departe
Tot ce este a mai fost

Gânditorul se întreabă:
"Oare când se va sfârși
Bălciul care, din oglindă
Mântuire...nu va fi..."

Flori – desen de Liviu Băițel

Angela BURTEA-MOȘESCU

FLORILE ANCUȚEI

De câteva zile înfloriseră zambilele, iar grădina Ancuței era plină de zumzetul albinelor. Parfumul florilor se simțea peste tot, culorile se întreceau în frumusețe, iar bucuria fetei era nemărginită.

-Stai, Țuțule, stai! Nu alerga prea departe, florile sunt fragile, se rup foarte ușor!

-Ham-ham! Ce, eu nu știu?

Căinele se-nvârtea de colo-colo, dădea bucuros din coadă și se ascundea printre tufele de flori, apoi, din două salturi era la picioarele fetei, lătrând.

-Măi cățelușule, azi ești foarte jucăuș!

-Cum să nu fie, dacă fetele mele au crescut și-au înflorit atât de frumos? se auzi un glas suav de clopoțel.

Cățelul s-a lipit de pământ, iar Ancuța a rămas c-un picior în aer.

-Țuțule, tu ai auzit ce-am auzit eu?

-Auzit, dar nu văd pe nimeni!

-Visăm?

-Nu, nu visați! Priviți cu atenție spre băncuța verde!

-Privim! Exact acolo sunt zambilele roz, preferatele mamei! răspunse fetița.

-Da, da, chiar acolo privim! Ham! Ham!

Din mijlocul florilor se ridică deasupra lor o minunată făptură. Ancuța scoase un sunet de uimire și-și duse mâna la gură de teamă să nu mai spună ceva, iar minunea să dispară.

-Ham! Ham! E Crăiasa Zambilelor, Ancuțo! Am văzut-o și-n primăvara trecută.

-Crăiasa Zambilelor? Adevărat? șopti fetița.

-Adevărat! Prietenul tău mă cunoaște! Apropiati-vă! Eu nu am voie să ies din castel! răsună vocea misterioasă.

Cei doi s-au privit cu luare-aminte, apoi cu pași ușori s-au îndreptat spre fascinanta creație a naturii.

-Ssttt! Să nu deranjăm! Ai gijă, Țuțule! Stai jos, iar eu mă voi așeza în genunchi pentru a vedea mai bine.

Crăiasa Zambilelor arăta miraculos de frumos: pe rochia-i albă ca sideful erau pictate flori de toate culorile, pe cap avea o diademă simplă pe care străluceau patru bobite aurii, pantofiori din mătase galbenă, iar în mâna dreaptă ținea trei stelute înfipite într-o tijă de argint.

-Waw! Ce minune, Țuțule! De unde vii, Crăiasă?

-Din lumea florilor!

-Din lumea florilor? Și cum este în lumea ta?

-Splendid, mai frumos de-atât nu se poate. Unde este culoare, parfum pe alete și înțelegere, viața rămâne un miracol.

-Înțelegere? Cum, voi nu vă certați niciodată? Invidie nu există?

-La început au fost neînțelegeri și între noi, dar Împăratul Trandafir a lămurit totul la timpul potrivit. Toate am înțeles că Soarele ne mângâie deopotrivă, loc există pentru fiecare, culorile și formele noastre sunt minunate, parfum e la tot pasul, varietate din belșug... Oare ce ne-am mai dori?

-Stai, stai, Crăiasă! Așadar, Trandafirul a reușit să așeze armonia între voi? Ce frumos!

-Exact! Odată ce am înțeles că fiecare are un rost și-un loc în lumea asta mare, am învățat să trăim în bună

înțelegere. Despre invidie, nici vorbă. Fiecare specie este unică, fiecare cu rolul său...

-Ham-ham! Să înțeleg că tu ești ajutorul Trandafirului, da?

-Bună întrebare! Da, dar nu sunt singura. Împăratul nostru are multe ajutoare de nădejde, iar cuvântul său e lege.

-Lege? suspină fetița. Și care este cea mai importantă lege?

-Disciplina! Respectul! Deja v-am spus două. Și dacă acestea sunt învățate la timp, Împăratul nostru e vesel și semeț, înmiresmat și intens colorat. De aceea ne iubesc oamenii atât de mult.

Fetița rămase pe gânduri, iar prietenul ei părea neliniștit. Tocmai ce-i venise în minte o scenă puțin cam neplăcută. Cândva, Ancuța îl băgase într-un bucluc neașteptat. Ea își zgâriase ghiozdanul și pentru a scăpa de cearta mamei l-a învinuit pe el. Deși nevinovat, s-a ales cu o pedeapsă cruntă: o zi nu i s-a mai permis să intre în casă.

-Țuțule, tu auzi ce spune Crăiasa?

-Aud, aud, sunt numai ochi și urechi, doar că mă năpădiseră niște amintiri... Adevărat, se pare că educația aleasă domnește în Regatul Florilor, dragă Ancuța. Încă avem multe de învățat. Adesea, voi, oamenii, sunteți mai răi decât noi, animalele. De câte ori n-am suferit și eu din cauza ta!

Fetița își plecă ușor capul, iar pe obrazul ei strălucea o lacrimă.

-N-ai uitat, Țuțule!

-Din păcate, nu! Când ești pedepsit pe nedrept, nu uiți ușor!

Crăiasa Zambilelor privi încurcată spre cei doi și dispăru fără urmă. Cunoștea felul în care, uneori, erau călcate în picioare prietenii ei, florile, cum erau rupte fără milă și aruncate apoi la gunoi

Deși omul este o ființă sensibilă, cade în păcat de multe ori. M-aș bucura ca cei doi prieteni să fi înțeles ceva din întâlnirea și cuvântul meu! își spuse Crăiasa la întoarcerea în palat.

-Iartă-mă, Țuțule! Știu, am greșit! Iartă-mă, Crăiasă! Știu, și pe voi v-am necăjit, distrugându-vă adesea fără milă!

-Am rămas singuri, Ancuțo! Crăiasa a plecat. Frumoasă și educată făptură!

-Frumoasă, grațioasă...

-Stai, oprește-te! N-ar fi bine să-i provocăm și pe copii în adăugarea altor însușiri?

-Cred că e o idee bună, sunt mulți prieteni asemenea nouă! Inteligent ești, măi Țuțule!

Ancuța și-a luat prietenul în brațe, apoi s-au îndreptat spre foișor. Acolo, pe o măsuță, stătea neclintită de vreo trei zile cartea "Pif, Paf, Puf" scrisă de Cezar Petrescu. Îi plăcuse "păiața mucalită", iar Puf, "un prieten credincios, cu durere la necazurile altora" era asemănat adesea cu Țuțu al ei.

Tăcută, fetița dădea o altă filă spre curiozitățile vârstei, spre frumosul descoperit în grădină, spre cărțile care rămăneau o mărturie vie a cunoașterii, iar întâlnirea de care avusese parte rămânea magia acelei zile de primăvară.

Beatrice SERES

Archea

(Fragmente din *Ghimpii Otilinei*)

Ulma își amintea frecvent de începuturile prieteniei sale cu Archea. O cunoscuse într-un moment în care aceasta era pregătită să renunțe definitiv la ea însăși și la nenăscuta Otiline.

Trupul Archeei era pe jumătate dezgolit de ghimpi când o văzuse prima oară, dar cei pe care îi mai avea intacti, împreună cu expresia dulce a feței răsfugau o frumusețe răpitoare. Mai degrabă ar fi trecut neobservată prin golurile pielii sale, decât prin gingășia și farmecul ei, care nu puteau fi ignorate. Amintirea sa era foarte clară:

Archea se hotărî, într-o zi, să plece de acasă, fără să anunțe pe nimeni. Nu își luă bagaje cu ea și nici hrană pentru că nu porni cu o destinație în minte. Tot ce își dorea era să meargă, fără oprire, sau țel. Merse două zile în urma ei, dar, spre deosebire de Archea, Ulma avea un scop: voia să ajungă acasă.

Archea o intrigase mai întâi prin faptul că nu obosea, prin faptul că nu se oprea să mănânce, ori să bea și nu se uita în jurul său. Nu își lua forma ghemuită care i-ar fi permis să se rotească de pe un ghimpe pe altul asemenea inirilor și, deci, să se deplaseze mai repede, însă părea chită să ajungă într-un anume loc, să facă un anume lucru. Iar, când îi remarcă trupul atipic, Ulma se trezi că nu mai voia să-i piardă urma. Poposi o singură dată, în două nopți, când iniriana se oprise să ațipească într-o pădure de conuri naturale, unde nu mai erau așezăminte de inirieni.

Archea adormi în picioare, lucru incomod, dar obișnuit de unii inirieni, rezemată abia de niște tulpini uriașe. Cea care o urmărea, se opri lângă alte tulpini, destul de departe de ea cât să nu fie descoperită, dar destul de aproape să observe când avea să-și reia drumul.

Felinarele cu foc clar erau rare în acea zonă nelocuită, dar aerul era relativ mai pur decât în centru, așa încât puteau să vadă bine, chiar și noaptea.

Înainte să ajungă lumina purpurie pe Inir, când somnul îi era mai profund, pe Ulma o trezi trosnetul fășilor uscate de con pe care Archea le călca de zor, făcându-și loc să ajungă la drum. Văzând acestea, iniriana își culese rapid tașca pe care și-o puse sub cap peste noapte și o atarnă neglijent peste un umăr, în timp ce o privea pe cealaltă printre tulpini.

Înainte să facă un pas mare peste pârâul de lângă drum, îi sări în ochi un ghimpe: un ghimpe pe care cel mai probabil străina pe care o urmărea tocmai îl pierdu-

se. Îl ridică de jos și îl analiză fugitiv, cât să nu-și scape ținta din ochi. Pe moment, își imagină că Archea se rănise în vreo piatră, ori într-un obiect ascuțit, însă ghimpele avea rădăcină și nu se vedea urmă de substanță neagră, ceea ce o făcea să creadă că nu fusese smuls, ci îi căzuse. Ulma îndrăzni să se apropie mai mult, mergând la numai câțiva pași în urma Archeei: trebuia să-i observe mai îndeaproape trupul. Își dădu brusc seama că străina de care era curioasă nu se născuse cu mai puțini ghimpi, cum se întâmpla, foarte rar, cu unii inirieni și nici nu-i fuseseră smulși, întrucât pielea sa nu avea răni. Cunoștea un singur inirian căruia îi căzuseră ghimpii: se născuse la un an distanță de Ulma și erau legați prin sânge.

Ulma grăbi pasul, hotărâtă să o ajungă.

"De ce ți-ai face asta?" fusese prima întrebare pe care i-o puse, în timp ce ajunse în dreptul Archeei.

Aceasta din urmă abia dacă își întoarse capul spre străină, suficient cât să o observe cu colțul ochiului.

- Să fac ce? Întrebă ea cu apatie. Ne-am cunoscut?

Nu primi răspuns, dar parcă îi simți privirea inoportună scanând-o din cap până în picioare, cu o analiză silențioasă și detaliată.

- Ce s-a întâmplat cu ghimpii tăi? o întrebă Ulma, deși părea că știe deja răspunsul.

Archea se încordă stânjenită și făcu o grimasă involuntară. Se gândi mai multe clipe înainte să-i răspundă, dar nu mai avea nimic nici de pierdut, nici de câștigat.

- Așa-s ei, pică. E o tulburare, oftă ea. Corpul meu e suferind.

- Nu există o astfel de tulburare a trupului.

- E genetică, explică ea. Așa m-am născut.

- Minți... spuse Ulma, tăindu-i calea cu un pas mare.

Archea nu avu încotro decât să se oprească.

- Cauți un răspuns anume de la mine? o întrebă Archea sarcastică.

- Te-ai născut cu ghimpii intacti. Au început să cadă după...

- Ia... lasă-mă tu să trec, o întrerupse Archea, îndepărtând-o ferm cu un braț.

Înainte rapid, dar Ulma se ținu după ea.

- Știu pe cineva ca tine.

- Nu e nimeni ca mine, se întoarse să-i răspundă Archea, râzând.

- Dar a fost.

Ulma se opri, iar răspunsul său o opri treptat și pe Archea, care mergea tot mai încet până nu se mai clinti din loc.

Lumina caldă o ajunse în sfârșit și o învălui, ca un cerc purpuriu. Simți căldura reconfortantă până în oase și își închise ochii, deconectată automat de orice mai exista în jurul ei. Trebuia să afle, dar pentru asta îi trebuia curaj. După ce adună suficient, deschise ochii și se uită peste umăr, iar Ulma, care aștepta răbdătoare, începu să-i comunice.

- Numele lui era Luc. Nu era un individ prea îndrăgostit de viață, accentuă ea, cu un zâmbet sardonice. Orice era împovărat pentru Luc, totul era prea greu pentru el.

Era atât de îndrăgît de mine, de familie... continuă Ulma dând din cap, însă nicio iubire de pe Inir nu putea

(continuare în pag. 44)

să-i compenseze lipsa de iubire față de sine.

Archea își ridică bărbia și își mici ochii ca și cum ar fi vrut să exprime indiferență.

Dar străina nu-și termină povestea.

- Primul ghimpe l-a pierdut pe la nouă ani. Eu l-am găsit, odată, când s-a ridicat de pe o banchetă pe care se juca. Luc nici măcar nu realiza ce i se întâmplă. Și acum îmi amintesc senzația care m-a încercat atunci: ca o greutate care mi se născuse deodată în piept și mă apăsa încet, treptat, până la durere. Nici eu nu înțelegeam ce se întâmpla cu Luc, aveam zece ani, dar îmi striga toată ființa că era ceva negativ. Nu mai văzusem un ghimpe desprins de corp. Și nici ai noștri. Am fugit să le arăt și când le-am arătat, au rămas nemișcați multe minute. Liniștea lor mă înspăimânta mai tare. Am început să tremur.

În timp ce își descria sentimentele de atunci, mâna cu care comunica, începu să i se miște involuntar, așa încât și-o lăsă pe lângă corp.

Archea se îmbună. Se retrase ușor pe sfoara unui gard și așteptă, plimbându-și din când în când ochii spre Ulma cu o oarecare empatie.

- I-au căzut unul câte unul, alte zile mai multe deodată, până la vârsta de paisprezece ani, când trei sferturi din corp îi rămase dezgolit. Nimeni nu-i știa leacul și asta pentru că nu se cunoștea cauza. La cincisprezece ani nu mai putea să comunice. Încerca, dar nu îl înțelegeam deloc. Nu știam ce își dorește, ce îl deranjează, ce ar fi vrut să fac pentru el. Îl ascundeau de ochii celorlalți ca să nu-l privească altfel. Iar asta a fost... foarte trist.

Archea se regăsea întru totul în povestea inirianului.

- Așa e, îi comunică în sfârșit Ulmei, care în tot acel timp rămase pe loc, la o depărtare de câțiva metri de ea.

Străina o privi cu subînțeles.

- În mod repetat, corpul lui fusese declarat perfect sănătos. Nu era diferit de orice alt inirian. Era lipsit de orice anomalie, ceea ce îi făceau să creadă că nu corpul lui era cel care suferea.

Archea trase aer în piept doar pe jumătate.

- Mintea lui..., clarifică Ulma. Aflasem odată cu diagnosticul pe care i l-au pus lui Luc că inirienii au capacitatea de a se autodistrage, atunci când nu mai vor să trăiască. De-a lungul timpului, au fost foarte puține cazuri cunoscute. Organismul își reduce intenționat funcțiile, iar ghimpii sunt primii care se desprind de piele și mor.

Archea îi întoarse privirea și făcu un gest scurt de negare.

- Eu nu sunt așa. Nu sunt ca el.

- Atunci unde ai drum?

Nu așteptă un răspuns de la ea, în schimb i se alătură pe funia gardului. Scoase din tașcă trei fructe de con și îi întinse spre Archea. Aceasta își plimbă ochii de la hrana pe care nu o mai gustase de câteva zile, înapoi la străină. Îi trecu prin cap să o refuze, dar nu rezistă.

- Sunt multe moduri de a te autodistrage. Nu-ți cunosc numele, dar știu că tu le încerci pe toate odată. De asemenea, sunt multe motive să vrei să continui pe drumul ăsta, dar sunt și câteva motive pentru care ar trebui să te întorci din drum.

Seara le prinse cu un moment lung de tăcere. Imediat ce ultima rază de lumină dispăru, Archea își ridică ochii. Se vedeau puține stele, dar erau suficiente cât să o facă

să zâmbească. Ulma fusese surprinsă de reacția sa neașteptată și îi urmări curioasă traiectoria ochilor. Vru să o întrebe ceva, însă Archea i-o luă înainte.

- Cei ca mine și ca Luc nu pot fi salvați, recunosc ea, în cele din urmă. Poate pentru câteva luni... un an, sau doi în plus, cât să vă mai alimentăm egoismul cu prezența noastră fizică. Dar noi suntem, oricum, demult duși.

Ulma nu se lăsă:

- Am un preparat care te-ar putea alina. A fost prea târziu să-l încerc pe Luc, dar încă de pe vremea când trăia, căutam plante și amestecam substanțe în laborator. La scurt timp după ce l-am pierdut, am găsit ceva util. Ghimpii inirilor, cel puțin, au devenit mai puternici.

Archea zâmbi. Aprecie mult efortul străineii, în sinea ei. Îi trecu prin minte că Ulma îi observă starea și că se gândea mai mult la nevinovata progenitură nenăscută decât la ea, dar, cu toate astea, îi acceptă ajutorul. Cel puțin așa o asigură.

- Atunci, întoarce-te din drum, îi spuse Ulma care îi atârnă tașca de umăr. Eu mai am puțin și ajung, nu mai am nevoie de astea.

Archea făcu un gest care îi trădă curiozitatea despre locul în care mergea străina.

- Nu mă așteaptă nimeni acolo, o lămurește Ulma. Luc nu mai e demult, iar ceilalți s-au dus de bătrânețe, dar... e acasă.

În următorii ani, cele două se vizitară frecvent, până când, odată, Ulma dispăruse, rupând, o vreme, contactul cu Archea. Când revenise, o găsi pe vechea sa prietenă în compania Otilinei, care avea atunci trei ani.

Indigo

Inirienii micști erau mai puțini de două procente din populația de pe Inir și, în pofida faptului că nu puteau să procreze, erau admirați pentru unicitatea lor și pentru faptul că posedau o frumusețe exotică. Ghimpii albi și negri împlețiți pe un singur trup erau fascinanți pentru toată lumea.

Indigo dansa; pe străzi. Nu știa să își câștige existența altfel, însă avea o pricepere aparte pentru dans. Mișcărilor sale lente, neobișnuite, erau ca din altă lume, iar muzica pe care și-o alegea să-i pună arta în evidență era pe măsură. Purta mereu o cutie muzicală după ea. Cutia aceea producea zgomote puternice, cât să atragă atenția trecătorilor, dar Indigo nu avea nevoie de volum, sau de sunetul un instrument ca să fie centrul atenției.

Munca lui Payn, de agent al legii, îl forța să își petreacă majoritatea timpului alături de inirienii cu ghimpe auriu. Nu făcea muncă de teren ca ei, nici nu purta uniformă, dar aceștia veneau zilnic să-i dea raportul despre cei denunțați. Nu aveau loc zilnic astfel de evenimente, dar când se întâmplau, era nevoie să facă niște călătorii lungi, alături de deținuții care aveau să fie exilați în spațiul cosmic. Mai exact, îi acompania în ultima lor călătorie. Pieirea condamnaților și orice altă crimă nu putea să aibă loc pe Inir, întrucât acestea ar fi afectat negativ densitatea Fumului care îi orbea pe inirieni.

(continuare în pag. 45)

Pleca la muncă întotdeauna înainte să răsară Solus și se întorcea acasă numai după ce se însera. De cele mai multe ori era copleșit de toropeală, așa că nu vedea și nu auzea ce se întâmpla în jurul său.

Nu era diferit în acea seară: tot ce își dorea era să ajungă cât mai repede în mindir și să uite că urmează ziua de mâine. Însă aleile care duceau spre casa lui aveau alte planuri.

Mai întâi, ritmul unei melodii venită de pe străduța pe care tocmai călcă îi însenină chipul. Pășea cu bărbia în piept, cu ochii căzuți, dar îi plăcu la nebunie ce aude. Curând simți mișcare în preajma lui, dar nu fu curios să se uite. În prima seară, se mulțumi să asculte.

Următoarea seară, în același loc, îl întâmpină melodia de ieri. Chiar dacă ar fi vrut să-și continue drumul la fel de indiferent la ce se petrecea în zonă, îl opri forfota. Numără cel puțin treizeci de inirieni care stăteau în locul de unde venea muzica, iar unii aplaudau. Nu putu să vadă ceva concret de unde era, printre toți acei inși, dar remarcă niște ghimpi strălucitori, neobișnuiți care se unduiau, lucru care îl opri în loc câteva secunde. Înainte să-și reia drumul, gâtul îi rămase ușor răsucit spre ceea ce căutau să vadă ochii.

Înainte să adoarmă, îi răsună în urechi vag melodia de care se îndrăgosti, iar sub pleoapele lui tremura imaginea unui dans abia perceput.

Pentru prima oară, după multă vreme, se întoarse cu ziua de la muncă. Nu se afla încă nimeni pe alee. Se așeză pe o băncuță și așteptă răbdător. I-ar fi părut rău dacă șirul serilor de spectacol s-ar fi terminat înainte să cunoască îndeaproape pe cine își dorea.

Auzi mișcare în spatele lui și zâmbi. Nu se întoarse să vadă, dar ceva nu păru să meargă conform planului acolo pentru că percepu multă agitație. Văzu și el că vremea nu era tocmai prielnică pentru un spectacol de dans întrucât aerul devenise brusc prea cald, iar Fumul se îndesi, probabil din cauza unor infracțiuni comise în zonă, de care Payn nu era tocmai curios în acel moment.

Trebuia să aleagă în ajutorul cui să sară, dar de data asta fu egoist și hotărî să ajute pe cineva care se silea de câteva minute să găsească un loc cu mai puțin fum, unde să se desfășoare în tihnă.

Purta întotdeauna cu el un fanar mic cu Foc Clar pentru situațiile de urgență în care Fumul o lua razna, iar acum, în timp ce mergea, deschise și căută în cutiuța cu lucruri de serviciu. Ridică fanarul dezamăgit și oftă la flacăra slabă. Aproape că se enervă pe sine că uitase să o alimenteze cu nisip tocmai în acea zi. Dar, flacăra mică era destul de vie cât să mai purifice aerul din jurul lor iar, pentru acel bine pe care îl făcea, primi imediat un zâmbet recunoscător.

- Nu știu de ce nu se pun mai multe felinare cu Foc Clar în zona asta, spuse Payn cu nemulțumire, rotindu-și gâtul în dreapta și stânga.

Își întinse, apoi, palma politicos și nu trecură două clipe până când palma pe care o aștepta se așeză în manieră grațioasă peste a lui.

- Payn, se prezentă el.

- Indigo.

Ochii, deja mari ai lui Indigo făcură imediat contact fix cu ai lui, mărindu-se și mai mult când îi simți energia. Deodată, i se păru că spiritul lui Payn i s-ar fi lipit de propriul spirit. I se zbârlise pielea când îi simți mirosul natural: unul

atât de plăcut și misterios încât știa, cumva, că nu o să-l mai uite niciodată.

Indigo aruncă o privire înfrântă obiectelor împrăștiate la câte un metru distanță unul de altul pe sol.

- Ei bine... în seara asta nu a fost să fie dans, râse cu un soi de deznădejde, în timp ce aduna lucrurile de pe unde le scăpase când orbecăia.

- Trebuie să fie, spuse optimist, Payn.

Indigo îl privi cu intrigare.

- Dar, nu va putea să mă vadă nimeni, chicoti scurt. Flacăra..., indică spre fanar, abia dacă mai pâlpâie.

- Eu te pot vedea, îi răspunse Payn. De aici, de unde sunt... e ușor.

Indigo își ținu respirația un timp, fără să bage de seamă. Nu se aștepta la un astfel de răspuns îndrăzneț. Mai aruncă o ultimă privire spre lumina tot mai slabă venită din micul fanar și, parcă simțind presiunea faptului că stătea să se stingă, apăsă în grabă butonul cutiei sale muzicale.

Primele note ale melodiei deja cunoscute de Payn îl făcură să pufnească într-un râs mut de euforie. Îi trecu prin cap că, poate, nu de muzică era atât de fascinat, mai degrabă, acea melodie anticipa momentul în care avea să-și facă apariția Indigo.

Grația cu care începu să-și lase brațele purtate de aer, unduindu-le discret din încheieturi în timp ce își arcuia spatelul într-o mișcare rotativă, îl încântă. Payn vedea din ce în ce mai greu, pe măsură ce lampa se stinse, dar ultima oară, înainte să fie înghițiți de Fumul gros, îi aținti buzele. Ochii lui Indigo nu îl mai văzură deloc, în schimb, simți, brusc, cum talia sa fusese cuprinsă ferm de un braț puternic. Din acea clipă, scăldați în căldura abisului ivoriu-verzui, putură doar să se simtă.

Payn se bucură alte câteva seri, mai clare și senine de spectacolul acela care îl alina, dar nu trecură prea multe înainte să-i ceară să se mute cu el.

Eliza Rosanna TIU

Filele vântului

1 septembrie 1916, Turtucaia

Anton stă sprijinit de trunchiul unui copac, învârtind în mâini o pușcă Mannlicher. Patul de lemn poartă urmele bătăliilor trecute. Își încleștează mâna în jurul

(continuare în pag. 46)

lui așteptând să-l invadeze acel sentiment de siguranță. Pușca stă în așteptare, pregătită să își îndeplinească destinul. O vede, o simte, dar parcă îi este străină. Degetele sale pătate de cerneală fuseseră obișnuite dintotdeauna cu dansul stiloului, nu cu mânuirea armei și cu apăsarea trăgaciului.

Totul a început odată cu intrarea României în război. În iunie terminase liceul și împlinise 18 ani. Ah, câtă bucurie! Se simțea mai liber ca oricând, avea plămâni inundați de aerul maturității și mintea aburită de planuri și idealuri. Fusese admis, din toamnă, la Universitatea din București. Trăia acel moment în care toate speranțele și visurile se întâlnesc la răscrucea dintre copilărie și maturitate, dansând împreună într-o simfonie de emoții. Totul părea atât de ireal! Parcă întreaga lume își deschidea porțile pentru el. Bucuriile și aspirațiile se împleteau într-o poveste nescrisă, așteptând să fie trăită cu fiecare zi ce avea să vină. Nici nu realizase când granița de porțelan dintre vis și coșmar fusese spartă. A primit un ordin de înrolare în Regimentul 80 - infanterie, semnat de colonelul Gheorghe Vlădescu. Scrisoarea a fost citită într-o seară de august, în salon, alături de mama și cele patru surori. Când a terminat, avea vocea tremurândă, înecată în lacrimi. Întreaga lume s-a micșorat și i s-a așezat greoaie pe umeri. Cât de dureros este, oare, să îi tai aripile unui tânăr care nici măcar nu a apucat să zboare? Oare mai este cu puțință să îți îngădui să visezi, când nici măcar nu știi dacă te vei mai întoarce acasă? Anton a aflat răspunsurile pe pielea lui brăzdată de râuri amare, pe care încă mai putea simți ultimele sărutări de la cele mai iubite persoane.

Acum, bulgarii sunt aproape. Le poate simți respirația oțelită suflându-i în ceafă. Vântul se zbate chinuit printre crengile copacului de deasupra, aducând cu sine zăngănitul armelor. Pământul se cutremură în ritm de marș. Iar el? El ține în mâini această pușcă veche de 40 de ani, inutilă în fața celor mult mai performante aduse de inamic, pe care nici măcar nu știe să o folosească. Ea este singura cu care își poate apăra viața și țara. Depinde de ea. Însă nu o vrea. Nu a vrut-o niciodată, asemenea multor altor soldați de seama lui. Români și bulgari, francezi și nemți, englezi și austro-ungari. Toți aceștia se omoară între ei cu ură și sânge rece, dar niciunul dintre ei nu și-a dorit cu adevărat acest război. A existat, bineînțeles, propaganda care le-a alimentat curajul de a se arunca în luptă, dar niciun om nu și-a dorit să moară ori să își abandoneze familia. Acum, ce mai e de făcut? Zarurile sunt aruncate.

Soarele sângeriu și tomnatic aruncă sclipiri pline de compătimire pe luciul Dunării. Se lasă înserarea. Se aud strigătele de grupare. Anton răsuflă greu și se ridică, pornind grăbit spre camarazii lui. Vântul urlă și parcă îi spune să se oprească, dar el nu îi poate tălmăci graiul. Nu încă. O frunză arsă de canicula verii se desprinde de ram și își începe valsul gingaș pe o scenă sumbră. Plutește, apoi își culcă limbul ruginit pe așternutul de pământ, unde șezuse mai devreme tânărul brunet cu ochii negri. Aterizează... și moare imediat.

5 septembrie 1916, Turtucaia

Dunărea este din nou sângerie, dar de data asta nu mai sclipește. Soarele este acoperit de fum gros, cu miros de arme și război. Pământul sfărtecat îmbrățișează tinerii

soldați căzuți, precum puieții cu trunchi firav, după furtună. Fețele lor, odată pline de viață, sunt acum împietrite într-o expresie a sacrificiului. Au căzut odată cu visurile și planurile lor de viitor. Au pierit fără familie aproape, fără lumânare, fără nume. Toți ca unul. Singurul amic le-a fost arma ce-au strâns-o-n brațe până-n cel din urmă ceas. Fiecare trup neînsuflă este o amintire dureroasă a fragilității vieții.

În drumul său, vântul mângâie ușor aceste trupuri, într-un ultim gest de adio, ca o atingere delicată a destinului. Șuieră nebun în căutarea unui ultim supraviețuitor de la care să poată culege povestea, să o poarte peste ani. Găsește un băiat de 18 ani, brunet, cu ochii-i negri triști și goi, pe care l-a plăcut de la început și căruia a vrut să îi împărtășească poveștile sale. Dacă l-ar fi înțeles, poate că ar fi fugit departe de câmpul de luptă și ar fi trăit. Acum, când îi pricepe șoapta îndurerată, e prea târziu. La rândul său, îi murmură cu glas stins o mică istorie a vieții lui. Apoi, chiar dacă acest lucru se va împlini abia peste doi ani, încheie: „Trăiască România Mare!”

Liniștea apăsătoare este întreruptă doar de vântul care geme și-i jalește amintirea lui Anton, un student înzestrat care ar fi adus mult bine lumii. Stăruie un timp deasupra câmpului golit de viață, ca o pădure secerată, apoi pleacă. Mai are multe povești de adunat...

9 august 1945, Nagasaki

Keiko zburdă veselă pe lângă mama ei. Este 10 și jumătate dimineața. Ca în fiecare zi, cele două se duc în port să cumpere pește. Fetița are doar 9 ani. Îi place enorm să citească, iar imaginația ei nu are granițe.

– Oya, ai văzut ce nori grei au acoperit soarele? Eu cred că el s-a săturat să privească câte se petrec la noi, aici. E prea mult și prea urât pentru el. Probabil că a tras cortina de nori ca să vadă o altă piesă de teatru. Ceva mai frumos.

Mama nu îi răspunde. Are mintea și sufletul cufundate în tăcere. I se pare că fiica ei are o gândire ciudat de matură, chiar dacă este un copil de-al războiului. O îngrijorează. Se teme, de asemenea, de americani. Cât timp este înnorat, totul este sigur. Vremea e prea urâtă pentru un atac nuclear, nu?

Pe la 11 fără 5 minute ajung în port. Apele golfului, albastre și îmbietoare, îi atrag atenția lui Keiko, în timp ce mama se tocmește cu un pescar. Dansul valurilor se reflectă gingaș în ochii negri, curioși, în formă de migdală. Este ceva la ocean care o fascinează și o sperie deopotrivă. Reflectând dealurile înverzite și cerul fumuriu, pare atât de adânc... Fata se apropie încet de marginea aleii, acolo unde apa întâlnește cimentul. Privește în jos. Găsește o copilă, exact ca ea: păr negru, drept, față rotundă, corp firav înveșmântat într-un kimono de pânză, cu papuci de lemn și șosete murdare de la atâta umblat. Râde captivată. Un răs limpede și curat, precum clipocitul oceanului. Îi face cu mâna. Ea îi răspunde. Ridică un picior. Ea îi răspunde. Scoate limba (deși mama o certa de fiecare dată când făcea asta). Și fata din apă se arată la fel de ghidușă.

Norii se frâng, lăsând la iveală un colț azuriu de cer, reflectat în luciul apei. Keiko se întoarce pe călcăie, strigându-și mama:

(continuare în pag. 47)

– Oya, uite! Soarele trage cu ochiul!

Brusc, începe un vânt năprasnic. Foșnetul său o face pe fetiță să înghețe. Se dezzechilibrează și, înainte de a cădea în valurile reci, aude un ultim strigăt disperat al mamei sale:

– Keiko!!!!

În următoarele momente doar bătăile proprie-i inimi și țiuitul urechilor inundate mai sparg liniștea. La suprafață se întâmplă ceva ciudat - cerul este cuprins de un nor de foc ce mătură totul în cale. Keiko se străduiește să înoate, dar unda exploziei o trânteste înapoi în adâncuri. După lungi strădanii și o crâncenă luptă cu moartea, fetița își adună ultimele puteri reușind să se agațe cu o mână de cimentul fierbinte. Totul e carbonizat. Totul a fost acoperit cu un strat gros de moarte și disperare. Pe aleea unde, în urmă cu doar câteva minute, stătuse mama ei, acum sunt doar două siluete arse, precum cele din Pompei. Keiko țipă de durere.

– Oya?! Oyaaaa!!!!

Lacrimile amare i se opintesc în colțurile ochilor. Durerea este copleșitoare. Vântul îi șoptește despre cineva pe nume Anton. Mâna slăbită se arată neputincioasă. Norocul lui este că fata a avut o viață scurtă, ușor de istorisit. Mai mult a înflorit-o cu vise și povești. Vântul ascultă răbdător și o privește sfâșiat cum alunecă în abisul întunecat, cu ochii închiși, zâmbind, de parcă ar fi avut un somn profund, liniștitor.

Cu ce au greșit cei 100.000 de oameni care au murit, mai devreme sau mai târziu, din cauza acelei bombe? Cu nimic. Pe cine a deranjat inocența lui Keiko? Pe nimeni. Și atunci, de ce a mai avut loc acest eveniment înfiorător? Pentru că așa a cerut războiul. De asta a fost nevoie pentru a se termina totul. Sau, poate că este o minciună. Poate că lucrurile au decurs la fel în următorii ani. Poate că dincolo de distrugerea fizică a rămas și o cicatrice adâncă în conștiința umanității. Vântul știe, fiindcă el a continuat să zboare și să culeagă povești...

24 februarie 2022, Mariupol

– Ivan, iar plânge copilul!

Tânărul se uită ba la televizor, ba la ușa de la bucătărie, de unde se aude buretele scrijelind marginea unui castron. Se ridică de pe canapea și se duce în dormitorul fiicei sale. la copila din pătuț, legănând-o și vorbindu-i cu blândețe.

– Nu mai plânge, Zoryana, mica mea steluță. Totul va fi bine! Hai să deschidem geamul, ca să intre vântul.

Bucuros de invitație, vântul se joacă în părul bălai al fetiței, spunându-i o poveste. Ea râde, iar inima tatălui tresaltă în același ritm cu a ei. Brusc, se aude o farfurie spartă în camera de zi. În fața televizorului, cu mâinile la gură, stă și plânge înfundat Anastasia. Ivan, soțul ei, o apucă pe după umeri, iar cu cealaltă mână o îmbrățișează pe Zoryana. Din toată știrea, un singur enunț contează: „A început războiul!”

Mai târziu, în lumina zorilor, cei doi se ceartă în șoaptă, ca să nu trezească pruncul.

– Ana, trebuie să o iei și să plecați amândouă. În Polonia, Slovacia, Ungaria, România... Nu contează. Nu pot să plec la luptă fără să vă știu în siguranță.

– Iar eu nu îmi pot părăsi părinții, imobilizați la pat.

Ivan îi ia chipul în mâini și îi dă părul blond după urechi.

– Și dacă se va întâmpla ceva? Oare cum mă voi putea ierta?

– Vei ști că a fost decizia mea și că mi-ai arătat dragoste respectând-o.

– Ana, cum poți spune așa ceva? Cum de te poți gândi măcar? Tu și Zoryana sunteți lumina vieții mele, motivul pentru care trăiesc, dacă v-aș pierde...

Anastasia îl sărută și îi șterge lacrimile cu podul palmei, liniștindu-l cu glasul-i tremurat:

– Te vei întoarce, teafăr și nevătămat, și mă vei găsi ținând-o pe fetița noastră în brațe, mă vei săruta și mă vei îmbrățișa. Dar acum e timpul să îți slujești patria!

Își reazemă fruntea de a lui și, după un moment de tăcere care părea să se prelungească într-o eternitate de durere și dor, Ivan își apucă bagajul de pe canapea, le dă o ultimă îmbrățișare, din care încearcă să absoarbă fiecare fărâma de căldură și iubire pe care o putea duce cu el, apoi pleacă.

21 mai 2022, Mariupol

Un soldat își târâie picioarele prin orașul care îi pare acum atât de străin. În jurul lui - numai cenușă, moloz și dărâmături. În mijlocul acestui peisaj apocaliptic, câțiva copaci rămași în picioare își întind crengile goale și pârjolite spre cer, ca niște mâini disperate care imploră mila divină. Îi fusese îngăduită o zi liberă, imediat după terminarea asediului, pentru că avea niște comandanți înțelegători care îi cunoșteau situația. Două luni și-a ros unghiile seară de seară, așteptând vreun semn de la soția sa, urmărind știrile... Nu mai auzise nimic de ea de câteva zile.

Ajunge la strada pe care o știa prea bine. Încremenește. Blocul nici nu mai există! Doar o grămadă de ciment înnegrit de bombe zace, inertă, în fața sa. Are o presimțire proastă, iar disperarea îl face să se avânte sălbatic, săpând în moloz și îndepărtând furios bucată cu bucată. Fiecare dintre ele este impregnată cu suferință. Ea e acolo. Exact așa cum i-a promis. Îl așteaptă, cu Zoryana strânsă la piept într-o îmbrățișare protectivă. Doar că este plină de funingine. Și doarme. Vântul urlă turbat, împrăștiind praful negricios. Sau poate că urlatul a fost al lui Ivan? S-au contopit, în orice caz. Cu lacrimi în ochi se apleacă, o sărută și o îmbrățișează. Vântul îi șoptește. Îi zice povestea lui Anton, un student aspirant. Îi zice despre viața lui Keiko, o fetiță visătoare. Dar, mai ales, îl roagă să îi spună povestea celor două: mamă și fiică. Filele sale goale sunt multe și așteaptă să fie iscalite de vocea oricui. După ce a vorbit cu vântul, Ivan nu mai simte tristețe, ci ură. Nu pentru ruși. Nu pentru Anastasia cea încăpățânată. Nici măcar pentru sine. Pentru război...

Vântul aleargă bezmetic printre ruine, adunând șoaptele amintirilor și rugăciunile celor care supraviețuiseră, povești despre suferință și destine frânte.

Trecut, Prezent, Viitor

Oricând, oriunde, orice s-ar întâmpla, un lucru e sigur - nu războiul este calea. Tot ce face de fapt războiul este să deschidă acea poartă grea și ruginită către abisul durerii, să rupă firul vieții în mod brutal, să lase în urmă o tăcere asurzitoare și întrebări fără răspuns. Este doar un viciu al oamenilor. Oricâte s-au întâmplat de-a lungul istoriei, oricâte nenorociri au făcut omenirea să

(continuare în pag. 48)

regrete... totuși povestea se repetă. Din nou... și din nou... și din nou. E ca un ciclu nesfârșit. O roată care trebuie frântă.

Anii se schimbă, generațiile se schimbă, oamenii rămân. Firea lor este intactă, precum muntele ce se înalță semeț. Doar un lucru îi mai tocește creasta - vântul. El este cel care culege fără oprire învățăminte și istorisiri, pe care le păstrează între filele sale, tot pentru noi, oamenii. Dacă i-am deschide copertile și i-am întoarce paginile șifonate, am deveni mai înțelepți. Am ști să prețuim viața în orice formă a sa. Am afla ce este empatia și am plânge după Anton, după Keiko, după Anastasia și Zoryana.

Ororile războiului sunt o lecție dureroasă despre natura umană și despre prețul pe care îl plătim pentru ambiții și conflicte. Dacă, înainte de a declara război, liderii lumii ar asculta vocea vântului, atunci s-ar opri, ar vărsa lacrimi sincere și ar hotărî să își ajute altfel poporul, căci în vuietul său dăinuie vocea trecutului, care ne avertizează să alegem întotdeauna calea păcii și a înțelegerii. Preferă, totuși, să-l ignore, fiindcă setea lor pentru dezastru este necurmată. Iar noi? Noi îi urmăm orbii de propagandă și idealuri, aruncându-ne precum niște pionii în apărarea regelui și a reginei, în celebra luptă pentru ascensiune și putere a nebunilor. Șah-mat - umanitatea își pierde esența în fața violenței și a distrugerii.

Tocmai de aceea nu putem înțelege graiul vântului, nu îi putem răsfoi paginile scrise cu durere sau cu fericire. Trecem indiferenți pe lângă o zi văntoasă fără să luăm aminte că tocmai astfel de zile sunt cele mai profunde. Pe de-o parte, poți asculta destăinuirile lumii, pe de alta, se întâmplă multe lucruri triste pe care nici nu le observi și pe care vântul a venit să le noteze. Multe vieți se surpă când nouă nu ne pasă.

Vântul poartă întru eternitate, pe filele sale, neglijența noastră. Se vaită sub povara ei. Arareori mai întâlnești o zi fără vânt, când poți ști că acesta nu mai are ce însemna în almanahul deșertăciunilor...

Ileana VLĂDUȘEL

Reflecții în oglinda timpului

Desprinse din memorie, cuvintele se rostogoleau într-un dans frenetic al imaginației, dincolo de sticla în care se oglindeau amintirile, cu tot cu dorințe și regrete. Dimineața, mohorâtă și încorsetată în aburul cenușiu al norilor, părea să caute, din spatele clipelor, strălucirea densă

a luminii.

Înconjurată de faldurile himerelor, lara își trecu mâna peste rama filigranată a oglinzii.

Acoperită de un strat de praf și de amintiri uitate, oglinda avea o ramă din lemn masiv, sculptată cu ornamente delicate ce păreau să spună povești dintr-o eră demult apusă. Fiecare detaliu al ramei părea să fie un simbol al istoriei unei familii care a trăit și a iubit, dar care acum era acoperită de uitare.

Acolo, în podul cu povești al bunicii, evada ea de câte ori umbrele norilor se lăsau prea adânc peste ulcelele pline cu senin ale zorilor. Tărâmul acesta al iluziilor amestecate cu aburul ridicat de ceaiul fierbinte îi încălzeau pleoapele, sub care dansau amintirile. Ispititoare, oglinda aceea mare avea pentru ea o atracție inexplicabilă, ca și cum ar fi fost o fereastră către lumea de care îi era atât de dor. Reflexia ei, deși familiară, părea să aibă o nuanță diferită, ca și cum ar fi fost capabilă să reflecte nu doar imaginea, ci și emoțiile cele mai ascunse ale sufletului ei.

Oglindă, oglinjoară, cine-i cea mai frumoasă din țară? murmură în glumă, așteptând să audă un răspuns sarcastic de la obiectul vechi. Dar în loc de răspuns, un fior străbătu aerul rece din pod.

Prin felia aceea tăiată de timp în sticla veche, inima ei își strecură bătaile amestecate cu emoții. Se apropie ușor și începu să ștergă praful cu mâneca hanoracului. Când ultima dâră de praf dispăru, i se păru că oglinda îi surâde. Privi mai atentă în ea și tresări. În locul chipului ei familiar, în oglindă se perindau imagini din copilărie. Era ficțiune sau realitate? Oglinda părea că pulsează, ca și cum ar fi avut inimă, și fiecare bătaie o atrăgea tot mai adânc în labirintul memoriei. Se revăzu dintr-o dată, jucându-se în grădina bunicii, sub cerul infinit și senin al copilăriei, alergând printre culori conturate în formă de flori, cu mâinile întinse spre zborul fluturilor de catifea.

Așezându-se pe o cutie veche din lemn, cu inima plină de curiozitate, se lăsă purtată de gânduri. *Oare câte generații de femei au privit în această oglindă? Oare câte vise, temeri și speranțe s-au reflectat în ea?* Întrebările se învârtău în mintea ei, iar răspunsurile păreau să plutească în aer, așteptând să fie descoperite.

Își aminti de o poveste pe care bunica i-o spusese cu mult timp în urmă, despre cum oglinzile nu erau doar simple obiecte de decor, ci și porți către alte dimensiuni, către alte vieți. *Unele oglinzi pot reflecta nu doar exteriorul, ci și sufletul,* îi spusese bunica zâmbind.

Își auzea râsul trecând prin zidul timpului, ca un ecou al unei șoapte rămasă agățată pe buzele copilăriei. Limpede, clar și pur, pentru o clipă zâmbetul acela i se strecură prin cristalul oglinzii, pe chip. Se fisură apoi atins de un braț nevăzut și oglinda o duse în momentul întunecat, când se simțea prinsă între două lumi ce-și destrămau secundele ticăind în ceasornicul întunecat al tristeții.

De ce nu am putut să înțeleg atunci? gândi lara, cu o lacrimă pe obraz. Glasul părinților rămăsese agățat într-o ceartă neînțeleasă. Certurile acelea încă îi mai hohoteau în suflet și o obligau să se refugieze în colțuri văskoase de memorie căutând liniște.

O altă privire, o altă amintire, un alt chip. Cel al

(continuare în pag. 49)

dorinței neîmplinite de a fi iubită. Amintirea aceasta era azi un loc sigur, putea să privească în liniște. Sau poate că nu încetase niciodată să se gândească, nu-și cenzurase sentimentele, deși nu-și recunoscuse sieși. Încă îi era dor...

De fapt, nu era vorba că uitase. Alesese pur și simplu să treacă peste, își continuase drumul privind înainte. Doar că ce a trecut prin inimă, lasă urme și uneori te uiți înapoi. Iar acum, în fața oglinzii, își vedea alegerile așa cum fuseseră făcute, fără urmă de machiaj. Ar fi șters, dacă ar fi fost posibil, câteva cuvinte, unele gesturi...

Ar fi trebuit să-i spun mamei cât de mult am nevoie de ea, își șopti, privind imaginea din oglindă cu ochi plini de regrete.

Cu fiecare imagine, privirile îi alunecau prin spații pline de incertitudine, împingând-o să-și caute ascunzătoarea alfabetarului în care-și scrisese liniștea.

Dorul meu se ridică ca un fum și inunda amintirea, chemând” gândi ea, încercând să își înfrunte demonii.

Imaginile acestea prin care trecea o făceau să simtă povara trecutului mai ușoară pe umeri, ca și cum oglinda îi oferea o șansă de a face pace cu demoni de care uitase. Acum își asculta tăcerile în care scrisese tot ce nu dorise să recunoască. Eșec, renunțări, acceptări...

Iara și-a continuat călătoria în oglindă în căutarea mângâierilor pline de senin și calm. Printre nălucile memoriei, ochii bunicii o priveau cu dragoste și îngrijorare. *Ține-te de iubirea mea, îi auzi glasul cum îi mângâie sufletul, alungându-i tristețea, la fel ca odinioară. Treci mai departe de singurătăți și gânduri fără lumină. Șoaptele își continuă poveștile despre puterea iertării și despre rezolvarea conflictelor interioare, de parcă niciun anotimp nu trecuse peste viață.*

Ce amintiri miraculoase! exclamă lara, realizând că multe dintre zbuțurile interioare erau doar reflexii ale fricilor și nesiguranțelor pe care le moștenise. Așa cum erau, erau ale ei. Poveștile ei, amintirile ei, iluziile ei, sentimentele ei...

Într-o altă seară, așezată în fața oglinzii, a început să-și scrie gândurile, hotărând că era timpul să înfrunte toate acele conflicte nerezolvate.

Iara își dădu seama că oglinda devenise un prieten tăcut, un spațiu sigur în care își putea explora emoțiile fără teama de a fi judecată. Începu să dialogheze cu sinele său, să-și pună întrebări despre alegerile făcute și despre oamenii care au trecut prin viața ei.

„De ce nu am avut curajul să-i spun mamei că o iubesc?” se întrebă ea, văzând cum o imagine a ei, la vârsta adolescenței, o privea cu un zâmbet trist.

De ce am lăsat atât de multe sentimente neexprimate, atâtea cuvinte nerostite?

Odată ce a început să își recunoască și să își accepte greșelile, lara simți cum o ușurare îi umple sufletul. Oglinda aceasta era cu adevărat deosebită. Avea puterea de a reflecta nu doar realitatea exterioară, ci și cea interioară și o învăța că iertarea nu era doar un cadou pe care îl oferea altora, ci și un dar pe care și-l oferea sieși.

O altă zi, o altă noapte. Privindu-se în oglindă, lara își aminti de o ceartă cu o prietenă veche. O întreagă poveste de neînțelegeri și vorbe dure. „Îmi pare rău”, murmură ea, privind cum imaginea sa începea să se estompeze, ca și cum și-ar fi dorit să lase în urmă trecutul.

Pe măsură ce zilele treceau, lara învăța să folosească oglinda ca pe un martor al transformării sale. În fața ei, își împărtășea visurile, nerăbdarea, dar și temerile. Scria.

Scria pentru ea, o scrisoare ce ajunsese deja la destinatar.

Oglinda devenise un loc sacru, un refugiu unde putea să se descopere din nou, să își construiască o identitate bazată pe iertare și acceptare. *Ce voi face de acum înainte?* se întreba ea, iar răspunsul venea în fiecare zi, ca un val calm, purtându-i gândurile către un viitor mai luminos.

Într-o zi hotărî să își reconecteze relațiile cu cei dragi. Oglinda nu îi oferise doar o privire asupra trecutului, ci și curajul de a-și construi viitorul. Cu inima plină de speranță, îi scrisese mamei sale o scrisoare, pe care o păstra în buzunarul hainei. „Vreau să îți spun cât de mult te iubesc”, scria ea, simțind cum fiecare cuvânt pe care îl așternuse o elibera.

Întâlnirea cu mama sa a fost emoționantă. Iara se așeză în fața ei, iar oglinda imaginilor din trecutul său o ajută să se deschidă.

-Mama, știu că am avut momente dificile, dar vreau să îți cer iertare pentru toate cuvintele dure, spuse ea, iar lacrimile curgeau pe obraji ei ca niște perle.

Mama o privi cu ochii umezi, iar lara înțelegea că și ea trăise durerea necomunicării.

-Te iubesc, lara, și îmi pare rău pentru momentele în care nu am fost acolo, răspunse mama, iar cele două femei se îmbrățișară, simțind cum o povară uriașă se ridica de pe umerii lor.

Dintr-un obiect vechi, oglinda se transformase într-un simbol al transformării, al iertării și al reconectării. Iara învățase că fiecare reflexie, fiecare amintire, chiar și cele mai dureroase, o ajutau să devină cine era menită să fie. Învățase să își asculte inima și să nu se mai teamă să se deschidă față de cei din jur.

Pe măsură ce zilele se transformau în luni, lara își continuă călătoria. Mutase oglinda în camera sa și în fiecare dimineață, se privea în oglindă, zâmbind la imaginea care îi răspundea cu un optimism contagios.

În cele din urmă, lara înțelegea că viața nu este despre a evita conflictele, ci despre a le îmbrățișa, a învăța din ele și a merge mai departe.

Îi rămăsese nerezolvată partea cea mai grea. Iubirea... În fiecare seară, oglinda insista.

Petice de lumină și liniște îi acopereau gândurile. Oglinda stătea închisă în tăceri de fum așteptându-i vizita. În noaptea aceea visul a avut mirosul lui și a înțeles că e timpul pentru pace. Trebuia să se oprească din lunga bătălie cu tristețea și dezamăgirea. Deodată, ceva invizibil și imponderabil îi atinse umerii. Amintirea... Amintirea brațelor lui așa cum revăzuse îmbrățișarea în oglindă. Era atâta claritate în decizia ei!

În noaptea gri timpul parcă se dizolva în mintea ei. Gri ca și cum noaptea îi simțea durerea din inimă. Oglinda o aștepta. Imagini neclare se apropiau și apoi se îndepărtau într-un dans al chemărilor.

-Cred că sunt îndrăgostit de căutare, auzi lara glasul bărbatului ce-i fusese cândva iubit. Dorința de a fi de fiecare dată altul e mai puternic decât sentimentul sta-torniciei, continuă șoaptele.

-Am simțit mereu că am trăit în lumi separate, se întoarse șoapta de răspuns a larei. Dar poate iubirea nu a fost pentru noi. Sufletul tău a fost ca o pasăre zburând spre alte lumi, tu nu ai fost niciodată în prezentul meu.

(continuare în pag. 50)

-Ai dreptate, lara! Am fost și am rămas îndrăgostit de ideea de îndrăgostire. Și poate mi-a plăcut să copilăresc.

-Ți-aș vorbi despre noi, îi răspunse ea, despre îmbrățișările lipsă care mi-au rănit inima. Despre toate gândurile care mi-au îngreunat pașii. Despre cuvintele tale lipsă și despre încrederea trădată. Toate acestea i-au lipsit iubirii să-și clădească fundația. Dar crezi că ar mai avea vreun rost?

Tăcerea lui spunea mai mult decât ar fi putut să o facă o mie de cuvinte dar acum deja înțelegea... Sufletele lor nu fuseseră făcute să fie un întreg. Era inutil să mai rămână ancorată în trecut. Când cineva pleacă fără să mai privească înapoi, mai contează motivele? Fără întrebări și fără scuze. Își învinsese în această seară și această frică de răspunsuri sau mai bine spus, de întrebări. Nu mai conta. *Viața îmi aparține, cu tot viitorul rămas în ea*, își spuse lara, *cu toată frumusețea ei și toate visele din ea*.

Reflecțiile oglinzii se tulburară. Ca și cum cuvintele bărbatului, sau mai degrabă, necuvintele lui, îi acopereau claritatea. Adâncurile ei rămase neexplorate se legănav ispititor, nevrând s-o lase pe lara cu îndoielei.

Lara tăcea ascultând norii cum plâng. Așa plângea și amintirea iubirii în ea. A despărțire...În oglindă, bărbatul o privea și tăcea. Și-ar fi dorit să poată spune ceva dar trecutul vorbea pentru amândoi. Și apoi, ce sens ar mai fi avut. Iubirea își frânsese toți lujerii în ei amândoi. Realiză dintr-o dată că nu o mai durea. Privi adâncul oglinzii. Bărbatul se îndepărta.

Din acest moment, își spuse lara, *ne vom aminti unul de altul ca de o lume îndepărtată pe care am visat să o cunoaștem dar nu am reușit*. După asta, după ce mintea i se întoarse în prezent, privi fereastra zâmbind. Noaptea își schimbase nuanța într-un albastru frumos, deși norii se strânseseră și plângeau. Ca și cum ar fi spălat totul lăsând în urmă liniște.

Întorcându-se cu gândul la bunica sa, lara înțelegea că, deși oglinda era un obiect vechi, poveștile pe care le purta erau fără vârstă. Și-a promis să înceapă să scrie, să reflecteze și să împărtășească aceste lecții cu cei din jurul ei. Oglinda nu era doar un simplu obiect; era o punte între două lumi pe care privind-o, își putea regăsi amintirile din copilărie. Privindu-se în ea, lara știa că fiecare reflexie era o invitație la iubire și la curaj. Își promise că va explora fiecare colțișor al acelei magice oglinzi, că va asculta poveștile pe care le avea de spus și că, în final, va învăța să se privească cu ochi noi, să își accepte imperfecțiunile și să își îmbrățișeze adevărata esență. Oglinda era doar începutul unei călătorii, iar ea era pregătită să pășească în necunoscut.

Lara se vindecase de toate experiențele triste și cenușii care-i schimbaseră viața. Era timpul pentru altceva. Acoperi oglinda și își zâmbi, cu zâmbetul acela al ei, colorat ca un curcubeu după o ploaie de vară.

Silvia URLIH

Albastru fără tiv

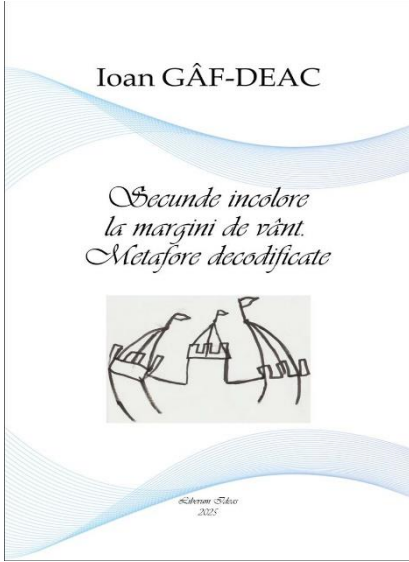
Sunt,
după ani și ani,
iubite,
femeie fără amintiri,
m-ai smălțuit cu-aramă albă
din talpă
până-n coapsa lunii,
m-ai șlefuit în diamant
din piară
fără de ciopliri,
m-ai adunat într-un buchet
și m-ai redat,
făptuiră,
lumii.

Am fost,
prin ani de colindat,
boare de vânt,
doar o urzeală,
m-am destrămat printre suspine,
m-am rupt,
bucată cu bucată,
m-au cernut anii pe pământ,
m-am scris pe fila
ancestrală...
sunt,
după ani de-nrouări,
sunt iară un întreg,
sunt toată.

Au troienit furtuni prin mine,
nopti fără lună
m-au păzit,
am bejenit fără cătare,
m-am scrijelit pe portativ,
noratic trup din umbra lunii
m-am fragmentat,
dar,
am trăit...
tu-mi dai lumină fără umbre
să-ți fiu
iubite,
albastru fără tiv.

CĂRTI SOSITE LA REDACȚIE

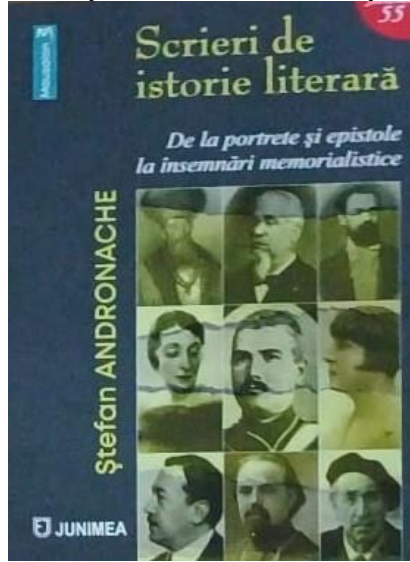

Ioan GÂF-DEAC

*Secunde incolore
la margini de vânt.
Metafore decodificate*

Ioan Gâf la margini de vânt
Editura Liberusm Ideas, 2025

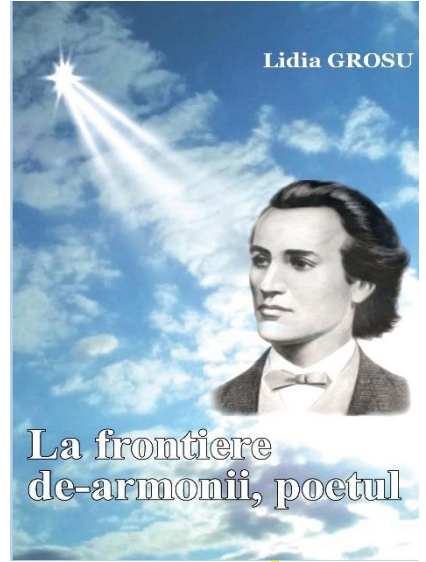
**Scrieri de
istorie literară**

*De la portrete și epistole
la însemnări memorialistice*

Ștefan ANDRONACHE

Ștefan Andronache – Scrieri de istorie literară
Editura Junimea, 2023

Lidia GROSU

**La frontiere
de-armonii, poetul**

Lidia Grosu – La frontiere de-armonii, poetul
Editura Boem@, 2025

Lidia Grosu

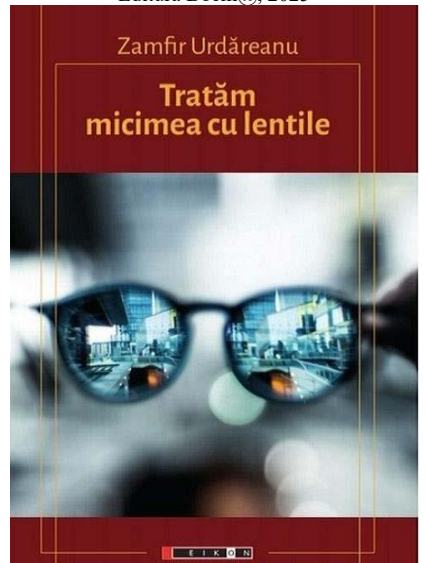
**Renunț la al ființei
înserare**

Lidia Grosu – Renunț la al ființei înserare
Editura Chișinău, 2021

Din umbră, empireul

Lidia Grosu – Din umbră, empireul
Editura Pim, 2024

Zamfir Urdăreanu

**Tratăm
micimea cu lentile**

Zamfir Urdăreanu – Tratăm micimea cu lentile
Editura Eikon, 2024

Angela BURTEA

**SĂ FIM APROAPE,
CHIAR DACĂ
SUNTEM DEPARTE**

Angela Burtea – Să fim aproape, chiar dacă suntem departe, Editura Rotipo, 2021

GÂNDURILE MELE
PENTRU
ROMÂNIA MARE

POEZII

Vasile Ianițchi – Gândurile mele pentru România Mare, Ed...., 2024

Vasile IANIȚCHI

POEME DE SUFLET

Editura Boem@

Vasile Ianițchi – Poeme de suflet
Editura Boem@, 2025

boema.edituraboema.ro